

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY
SPOŁECZNEJ W STALOWEJ WOLI
ZA ROK 2019**

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
I. ZADANIA I STRUKTURA ORGANIZACYJNA MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W STALOWEJ WOLI	3
1.1. Zadania i ramy prawne	3
1.2. Struktura organizacyjna	5
1.3. Kadra Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli.....	8
1.4. Pomoc społeczna - podstawowe informacje.....	9
II. CHARAKTERYSTYKA RODZIN OBJĘTYCH WSPARCIEM MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W STALOWEJ WOLI	11
III. FORMY UDZIELANEJ POMOCY	14
3.1 Finansowe formy wsparcia realizowane w 2019 r.	15
3.1.1 Świadczenia pieniężne.....	15
3.1.2 Świadczenia niepieniężne	18
3.2. Niefinansowe formy wsparcia realizowane w 2019 r.	26
3.2.1 Praca socjalna.....	26
3.2.2 Interwencja kryzysowa	28
3.2.3 Poradnictwo specjalistyczne	28
3.2.4 Procedura Niebieskie Karty	29
IV. PRACA Z DZIECKIEM I RODZINĄ	30
4.1 Praca socjalna na rzecz rodziny i dziecka	30
4.2 Wsparcie asystenta rodziny	32
4.3 System pieczy zastępczej	33
4.4 Wypoczynek letni	35
4.5. Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego - Świetlica „Tęcza”	35
V. AKTYWIZACJA OSÓB BEZROBOTNYCH	35
5.1. Praca socjalna z osobami bezrobotnymi	36
5.2. Klub Integracji Społecznej	37
5.3 Prace społecznie użyteczne	40
5.4 "Pomoc w domu" w ramach prac społecznie użytecznych	43
VI. PRACA Z OSOBAMI ZAGROŻONYMI WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM	44
6.1. Praca socjalna z rodzinami dotkniętymi problemem uzależnieniem	44
6.2. Klub Trzeźwego Życia	45
6.3. Bezdomność	46
6.4. Pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	47

VII. DZIAŁANIA NA RZECZ OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH	47
7.1. Zespół ds. pomocy osobom starszym.....	48
7.2. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	49
7.3. Dzienny Dom SENIOR+.....	49
7.4 Warsztat Terapii Zajęciowej	50
VIII. KUCHNIA I ŻYWIENIE	52
IX. WSPÓŁPRACA Z INNYMI PODMIOTAMI PRZY REALIZACJI ZADAŃ	
WYNIKAJĄCYCH Z ROZEZNANYCH POTRZEB	52
X. INNE DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ MOPS	55
10.1. Koordynacja i realizacja programów społecznych	55
10.2. Organizowanie społeczności lokalnej	58
10.2.1. Klub Wesoła Gromadka.....	59
10.2.2. Projekty i inicjatywy zrealizowane we współpracy z mieszkańcami Osiedla Fabrycznego i lokalnymi partnerami.....	61
10.3 Klub Wolontariusza	64
10.4. Akcje podejmowane przez pracowników MOPS	65
XI. WYDARZENIA CYKLICZNE I CIEKAWY INICJATYWY	66
11.1 Gala wolontariatu	66
11.2 Opłatek Maltański	67
11.3 Nagrody i wyróżnienia	67
XII. OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ	68
12.1 Finansowanie bieżącej działalności MOPS	68
12.2 Warunki lokalowe	70
XIII. PODSUMOWANIE	70
WYKAZ TABEL.....	79

WSTĘP

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli na podstawie art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej przedstawia sprawozdanie z działalności za 2019 rok w odniesieniu do zadań wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz zdiagnozowanych problemów społecznych dotyczących mieszkańców Stalowej Woli.

W sprawozdaniu ujęto zadania i strukturę organizacyjną Ośrodka, formy wsparcia osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej oraz wydatki finansowe na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej. Wielkość udzielonej pomocy oraz liczbę osób obrazują zestawienia tabelaryczne.

Przedstawiono również formy aktywizacji klientów pomocy społecznej w zakresie podejmowania działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia się osób i rodzin oraz integracji ze środowiskiem w oparciu o programy pomocowe z zakresu pomocy społecznej realizowane, także w partnerstwie z innymi podmiotami.

Niezmiennie działania Ośrodka nakierowane na wspieranie mieszkańców naszego miasta wiązały się ze szczególną dbałością o jakość świadczonych usług, profesjonalizm pracowników oraz stałe dopasowywanie form wsparcia do zmieniających się zdiagnozowanych potrzeb lokalnej społeczności.

I. ZADANIA I STRUKTURA ORGANIZACYJNA MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W STALOWEJ WOLI.

1.1. Zadania i ramy prawne

Zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje świadczeń, zasady i tryb ich udzielania oraz organizację pomocy społecznej określa ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz akty wykonawcze do w/w ustawy. Pomoc społeczna, zgodnie z art. 15 Ustawy o pomocy społecznej polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń,
- pracy socjalnej,
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Natomiast szczegółowe zadania Ośrodka odnoszące się do zadań własnych i własnych obowiązkowych gminy z zakresu pomocy społecznej oraz zleconych gminie wynikają z art.17 i art.18 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. a zakres ich realizacji został przedstawiony w dalszej części sprawozdania.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli prowadzi bieżącą działalność, w tym świadczy pomoc na rzecz mieszkańców miasta, przede wszystkim w oparciu o następujące przepisy prawne:

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1508 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tj. Dz. U. z 2018 r., poz. 1510, z późn. zm.),

- Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz. U. z 2017r., poz. 1778 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz. U. z 2018 r., poz. 1878 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2018r., poz. 511 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390, z późn.zm.),
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz. U. z 2018 r. poz. 450 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz. U. z 2018 r., poz. 1265 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2017, poz. 2077 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1968 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1458 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 2018 r., poz. 1000 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 998 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (tj. Dz.U.z 2019 r. poz.473,1818),
- Ustawa z dnia 26 października o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2019r .poz.2277 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2020 r. poz 256 z późn.zm.).

Podstawą działania były również akty wykonawcze do ustawy o pomocy społecznej i innych ustaw a w szczególności:

- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005, Nr 189 poz. 1598 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2017 r., poz. 1788),
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 r. w sprawie wzoru kontraktu socjalnego (Dz.U. z 2010, Nr 218, poz. 1439),
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2012, poz. 964 z późn.. zm.),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. roku w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz.U z 2015, poz.1058),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz.U z 2018, poz.1358),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r., Nr 209 poz. 1245),
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych w sprawie

swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych) - Dz. U. UE. L. 2016.119.1 z dnia 04.05.2016 r.

- Uchwała Nr 221 Rady Ministrów z 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014–2020 (tj. M.P. z 2015 r., poz. 821 z późn. zm.).
- Uchwała Nr 160 Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 r. w sprawie programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” (M.P. z 2016 r. poz.1250)

1.2. Struktura organizacyjna.

Obecna struktura organizacyjna Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej jest odpowiedzią na diagnozowane na przestrzeni wielu lat potrzeby środowiska lokalnego, określone w oparciu o analizę i ocenę występujących zjawisk, powodujących zapotrzebowanie na różne formy wsparcia.

W ramach profesjonalizacji działań podejmowanych przez Dział Pomocy Środowiskowej i Integracji Społecznej funkcjonują zespoły specjalizujące się w pracy socjalnej z konkretnymi grupami dyspersyjnymi:

➤ Zespół diagnostyczny – diagnozuje sytuację osób i rodzin zgłaszających się do Ośrodka po pomoc, ustala główne przyczyny dysfunkcji rodziny i kieruje do odpowiedniego zespołu problemowego, ewentualnie obsługuje klientów MOPS nie wymagających systematycznego wsparcia w formie pracy socjalnej,

- Zespół ds. pomocy rodzinie,
- Zespół ds. pomocy osobom starszym,
- Zespół ds. profilaktyki uzależnień,
- Zespół ds. domów pomocy społecznej,
- Stanowisko ds. osób bezdomnych,
- Zespół ds. organizowania społeczności lokalnej.

Zespół diagnostyczny grupuje pracowników pierwszego kontaktu, którzy diagnozują sytuację osób i rodzin zgłaszających się do Ośrodka po pomoc, ustalają główne przyczyny dysfunkcji rodziny i kierują do odpowiedniego zespołu problemowego, ewentualnie obsługuje klientów MOPS nie wymagających systematycznego wsparcia w formie pogłębionej pracy socjalnej.

Zespoły problemowe pogłębiają diagnozę społeczną, opracowują program pomocy, podejmują działania edukacyjne, motywacyjne, wspierające, w oparciu o wzajemną współpracę z innymi podmiotami i poradnictwo specjalistyczne w sytuacji złożoności występujących problemów. Natomiast inicjowanie i wspieranie oddolnych ruchów samopomocowych i obywatelskich powierzone zostało Organizatorom Społeczności Lokalnej przy wsparciu Klubu Wolontariusza.

Dział Usług świadczy usługi opiekuńcze osobom starszym, niepełnosprawnym w tym również osobom z zaburzeniami psychicznymi oraz dzieciom autystycznym, w miejscu zamieszkania.

Aktywizacja i integracja społeczna osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym i marginalizacją prowadzona jest w klubach: Klubie Integracji Społecznej i Klubie Trzeźwego Życia, oraz w ośrodkach wsparcia dziennego: Dziennym Dom Senior +, Specjalistycznej Placówce Wsparcia Dziennego - Świetlicy „Tęcza”, Warsztacie Terapii Zajęciowej, który jest samodzielną jednostką budżetową.

W celu sprawnego identyfikowania lokalnych potrzeb i określania kierunków rozwoju wybranych zagadnień polityki społecznej utworzone zostało w strukturze organizacyjnej MOPS wieloosobowe stanowisko ds. koordynacji programów społecznych i realizacji projektów socjalnych.

MOPS zabezpiecza obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych. Jest to zadanie obowiązkowe wynikające z Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy

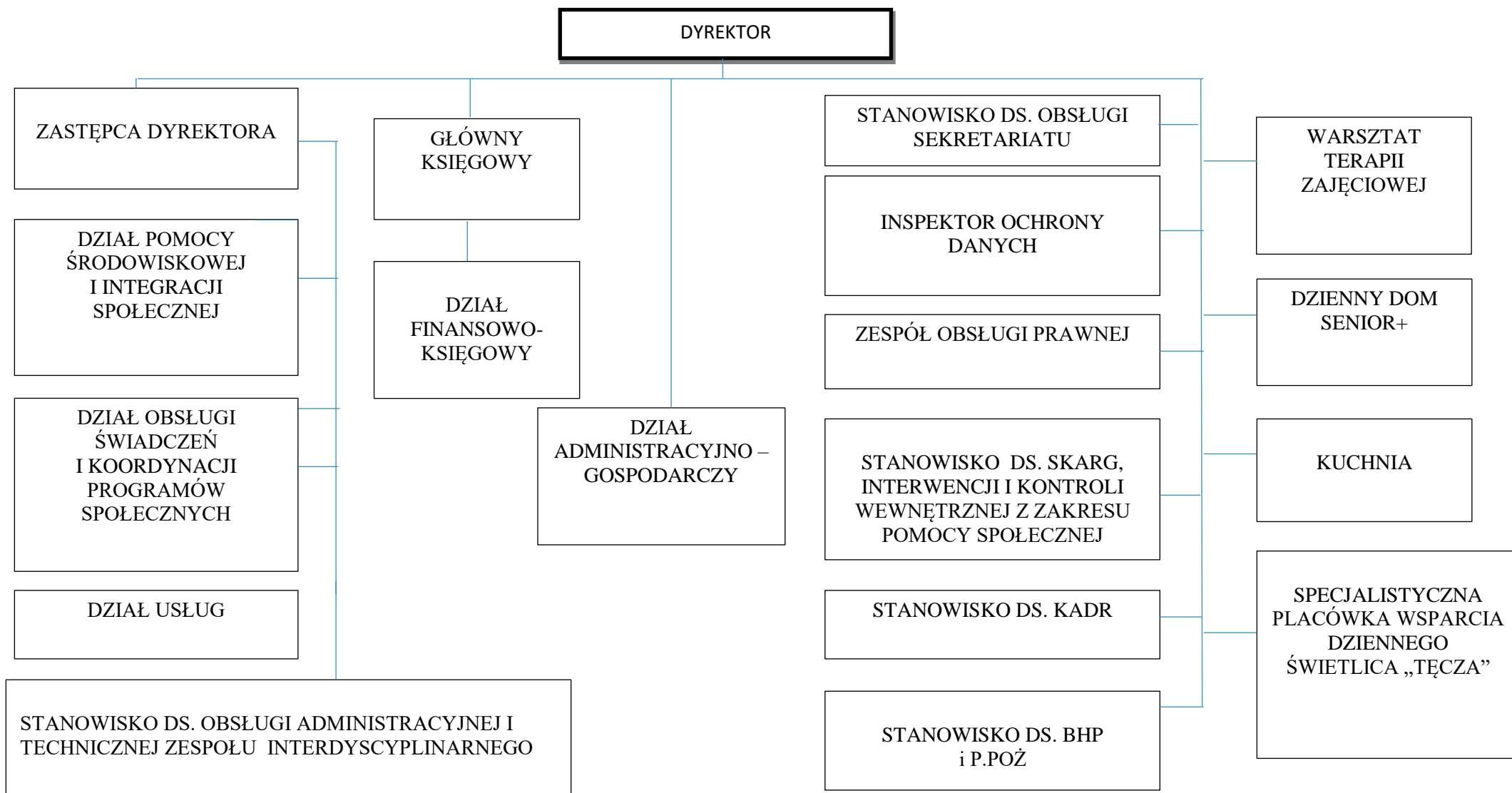
w rodzinie. Pracę Zespołu i grup roboczych koordynuje wskazany przez Dyrektora MOPS pracownik do którego zadań należy w szczególności:

- obsługa Zespołu Interdyscyplinarnego:
- koordynowanie pracy grup roboczych powoływanych do podejmowania interwencji w indywidualnych przypadkach przemocy domowej i skuteczności podejmowanych działań,
- gromadzenie i przechowywanie dokumentacji pracy grup roboczych.

W strukturze MOPS znajduje się również Kuchnia, która przygotowuje posiłki dla uczestników ośrodków wsparcia działających przy MOPS.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku wewnętrzny podział organizacyjny przedstawia się w sposób przedstawiony według schematu organizacyjnego MOPS w Stalowej Woli. Z uwagi na przejście obsługi księgowo – kadrowej oraz zamówień publicznych przez Stalowowolskie Centrum Usług Wspólnych z dniem 1 stycznia struktura organizacyjna MOPS uległa zmianie.

**STRUKTURA ORGANIZACYJNA MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
W STAŁOWEJ WOLI**

1.3. Kadra Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli.

Utworzenie i utrzymanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników jest zadaniem obowiązkowym gminy, wynikającym z 8art. 17 ust.18 ustawy o pomocy społecznej. Kadrę MOPS zatrudnioną na dzień 31 grudnia 2019 r. w ramach 181,75 etatu stanowiło 191 osób (w tym 18 osób (17,5 etatu) zatrudnionych w ramach prac interwencyjnych lub zastępstwo). Strukturę zatrudnienia przedstawia poniższa tabela.

TABELA NR 1 **STRUKTURA ZATRUDNIENIA W MOPS**

Wyszczególnienie	Ogółem
dyrektor	1
zastępca dyrektora	1
pracownicy socjalni ogółem	46
<i>z tego:</i>	
<i>starszy specjalista pracy socjalnej</i>	15
<i>specjalista pracy socjalnej</i>	17
<i>starszy pracownik socjalny</i>	12
<i>pracownik socjalny</i>	1
<i>w tym w rejonach opiekuńczych</i>	34
asystenci rodziny	4
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	49
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	3
Konsultanci (prawnicy i psychologzy)	5
Główny specjalista	2
pozostali pracownicy (administracja, księgowość, kierownicy)	33
Klub Integracji Społecznej	2
Klub Trzeźwego Życia	1
Kuchnia przy MOPS	7
Warsztat Terapii Zajęciowej	16
<i>Ośrodki Wsparcia</i>	21
<i>w tym:</i>	
<i>Dzienny Dom Senior+</i>	7
Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego – Świetlica TĘCZA (w tym filia świetlicy)	14

Do realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudnia pracowników socjalnych. Zgodnie z Art. 110 ust. 11 Ustawy jw. OPS zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców, nie mniej jednak niż trzech pracowników lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku 1 pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Miarą skuteczności służb pomocy społecznej jest odpowiednio przygotowana do realizacji zadań kadra wyposażona w specjalistyczną wiedzę i doświadczenie. Ustawa o pomocy społecznej określa, kto może zostać pracownikiem socjalnym natomiast kwalifikacje zawodowe asystentów rodzin reguluje ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Również odpowiednie przygotowanie zawodowe posiada pozostała kadra pomocnicza, administracyjno-finansowa z uwagi na stały wzrost liczby realizowanych przez pomoc społeczną zadań i konieczność stałego doskonalenia zawodowego, systematycznego poszerzania posiadanej wiedzy i umiejętności.

Większość pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli legitymuje się wykształceniem wyższym – 91 osób (52%), przy czym wykształcenie wyższe magisterskie posiada 75 osób, wyższe licencyjne 15 osób oraz 1 osoba posiada tytuł doktora. Ponadto w 2019 roku było zatrudnionych 63 osób (36%) z wykształceniem średnim, w tym 31 osób ukończyło szkoły policealne, 16 osób (9,14%) z wykształceniem zawodowym oraz 5 osób z wykształceniem podstawowym (2,86%). Dodatkowo, dzięki ustawicznemu doskonaleniu wiedzy w wyniku podnoszenia kompetencji zawodowych w ramach specjalizacji zawodowych 17 pracowników socjalnych posiada I-wszy stopień i 15 pracowników socjalnych II-gi stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny, a 11 osób specjalizację z organizacji pomocy społecznej. Ponadto w 2019 roku 22 pracowników Ośrodka systematycznie podnosiło swoje kwalifikacje i umiejętności praktyczne poprzez uczestnictwo w różnego rodzaju kursach, szkoleniach, konferencjach oraz seminariach organizowanych przez firmy zewnętrzne.

MOPS rokrocznie sięga po zatrudnienie subsydiowane na podstawie zawieranych umów z Powiatowymi Urzędami Pracy w Stalowej Woli lub Nisku. Łącznie w 2019 roku zatrudnionych było 19 osób w ramach prac interwencyjnych na stanowiskach: pracownik socjalny, opiekunka, pracownik administracyjny - referent.

1.4. Pomoc społeczna - informacje podstawowe.

Głównym celem pomocy społecznej jest podejmowanie działań dostosowanych do indywidualnych potrzeb osób i rodzin, zmierzających do ich życiowego usamodzielnienia się oraz integracji ze środowiskiem. Potrzeby osób i rodzin powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej. Osoby i rodziny korzystające ze wsparcia instytucji pomocy społecznej zobowiązane są do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej poprzez wykorzystanie własnych zasobów (materialnych i niematerialnych), możliwości i uprawnień.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z 14 powodów wymienionych w ustawie o pomocy społecznej: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, trudności w integracji cudzoziemców, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej. Katalog

powodów przyznania pomocy społecznej określony w ustawie o pomocy społecznej nie jest zamknięty, nie można więc wykluczyć udzielenia pomocy ze względu na wystąpienie innej niż wymienione w ustawie przyczyny.

Również katalog różnych form wsparcia jest wieloraki. MOPS w Stalowej Woli realizuje świadczenia pieniężne oraz niepieniężne (w tym m.in.: posiłek, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, schronienie, niezbędne ubranie) ale przede wszystkim szeroko rozumiana praca socjalna na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin prowadzona w indywidualnych sprawach a także w środowisku lokalnym oraz specjalistyczne poradnictwo prawne i psychologiczne. Praca socjalna polega na wspieraniu lub wywoływaniu zmiany sposobu funkcjonowania osoby i rodziny oraz jej otoczenia, a także wzmacnianie potencjału osób i rodzin do przewyższania trudnych sytuacji życiowych.

Ustawa o pomocy społecznej określa również próg dochodowy, tzw. **kryterium dochodowe**, warunkujące prawo do korzystania ze świadczeń pieniężnych pomocy społecznej, które podlega weryfikacji co 3 lata, z uwzględnieniem wyniku badań prognozy interwencji socjalnej przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. Ostatnia weryfikacja kwoty kryterium dochodowego miała miejsce w październiku 2018 roku i wynoszą one odpowiednio:

- 1) dla osoby samotnie gospodarującej - **701 zł**
- 2) w przypadku rodziny - dla osoby w rodzinie – **528 zł**.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie lub rodzinie, której dochód przekracza kryterium dochodowe może być przyznana pomoc bezzwrotna lub na zasadach zwrotu części lub całości kwoty przyznanego świadczenia.

Identyfikacja osób wymagających pomocy oraz diagnoza ich sytuacji społecznej następuje w drodze wywiadu środowiskowego, który pozwala na określenie powodów, z których jednostka lub rodzina znalazła się w kryzysie i wymaga interwencji ze strony Ośrodka.

Przyznanie lub odmowa przyznania świadczeń z pomocy społecznej następuje w formie decyzji administracyjnej za wyjątkiem świadczeń w formie pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycznego, interwencji kryzysowej, biletu kredytowanego, uczestnictwa w klubach samopomocy, wynagrodzenia za sprawowanie opieki. Decyzje administracyjne wydaje się w oparciu o przeprowadzony przez pracownika socjalnego wywiad środowiskowy i zebraną w sprawie dokumentację.

MOPS w 2019 r. wydał łącznie **6574** decyzji administracyjnych. Poniższa tabela przedstawia liczbę wydawanych w Ośrodku decyzji z podziałem na ich rodzaje.

TABELA NR 2 DECYZJE ADMINISTRACYJNE W SPRAWACH ŚWIADCZEŃ Z POMOCY SPOŁECZNEJ

RODZAJE DECYZJI	LICZBA DECYZJI
Decyzje przyznające różnego typu świadczenia	5359
Decyzje: uchylające, zmieniające, umorzenia, odstąpienia od żądania zwrotu świadczeń, itp.	1093
Decyzje odmowne w sprawie różnych form świadczeń	122
ŁĄCZNIE	6574

Szczególne znaczenie przy rozpatrywaniu wniosków w sprawie świadczeń z pomocy społecznej mają decyzje odmowne z uwagi na ich charakter i konsekwencje dla klientów pomocy społecznej.

Głównymi powodami odmowy przyznania świadczeń z pomocy społecznej dla 122 osób/rodzin w 2019 roku były m.in:

- dochód przekraczający kryterium dochodowe - 30 wnioskodawców,
- brak przesłanek do przyznania pomocy określonych w art.7 uops - w 8 przypadkach,
- brak okoliczności uzasadniających udzielenia pomocy (zasada fakultatywności świadczeń z pomocy społecznej) – 47 wnioskodawców,
- brak współdziałania z pracownikiem socjalnym w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej lub marnotrawienie przyznanych świadczeń– w 26 przypadkach,
- wykazane dysproporcje pomiędzy deklarowaną a faktyczną sytuacją dochodową i majątkową – w 1 przypadku.

W odniesieniu do wszystkich wydanych przez MOPS decyzji administracyjnych z prawa wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Tarnobrzegu skorzystało ogółem 14 osób, z czego po rozpatrzeniu przez organ odwoławczy:

- 13 decyzji zostało utrzymane w mocy przez SKO, natomiast w 3 przypadkach na te decyzje strony wniosły skutecznie skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego,
- w 1 przypadku odwołanie nie zostało jeszcze rozpatrzone przez SKO,
- w 1 przypadku nastąpiła zmiana decyzji w miejscu, w trybie samokontroli, zgodnie z art. 132 § 1 k.p.a.

II. CHARAKTERYSTYKA RODZIN OBJĘTYCH WSPARCIEM MOPS

Z danych demograficznych Urzędu Miasta Stalowa Wola wynika że według stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku liczba mieszkańców naszego miasta wynosiła 58 866 osób zameldowanych na pobyt stały i czasowy, z czego 26,21 % stanowiły osoby starsze tj. w wieku K-60 lat, M-65 lat życia (wzrost o 1,01%, w stosunku do roku poprzedniego), 57,73 % osób w wieku produkcyjnym (K 18-59 lat, M 18-64 lat) a osoby w wieku od 0 do 17 lat stanowiły 16,06 % ogółu mieszkańców.

W 2019 roku ze wsparcia MOPS skorzystało ogółem 2423 osób z 1351 rodzin, z czego osoby starsze w wieku 60/65 lat stanowiły liczbę 688 osób, czyli 28,39 % ogółu osób objętych działaniami MOPS (o 7,83 % więcej w stosunku do roku poprzedniego). Wśród rodzin korzystających z pomocy dominowały gospodarstwa jednoosobowe – 62,69 % ogółu. Rodziny z dziećmi stanowiły 22,95 % ogółu rodzin (odnotowano spadek o 0,98% w stosunku do roku 2018).

Poniższe tabele Nr 3 i 4 przedstawiają typy rodzin objętych wsparciem MOPS.

TABELA NR 3 TYPY RODZIN OBJĘTYCH POMOCĄ MOPS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Rodziny ogółem	1351	2423
w tym:		
gospodarstwa jednoosobowe	847	847
rodziny z dziećmi	310	1443
- w tym rodziny niepełne	100	313
w tym:		
rodziny emerytów i rencistów	508	660
w tym: gospodarstwa jednoosobowe	392	392

TABELA NR 4 **RODZINY Z DZIEĆMI OBJĘTE POMOCĄ MOPS**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem rodziny z dziećmi objęte wsparciem MOPS		Rodziny którym przyznano decyzją świadczenie z pomocy społecznej	
	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach
1	142	407	70	191
2	103	679	52	182
3	46	232	31	155
4	12	72	9	54
5	4	27	2	14
6	2	17	2	17
7 i więcej	1	9	1	9
Ogółem liczba rodzin z dziećmi	310	1443	167	622

Analizując sprawozdawczość z lat poprzednich zauważalne jest zjawisko odchodzenie z systemu świadczeń MOPS rodzin, które otrzymały świadczenia wychowawcze na dziecko, a także świadczenia rodzinne w formie zasiłków dla opiekunów osób niepełnosprawnych. Zaznaczyć jednak należy, że poprawa sytuacji materialnej rodzin nie zawsze przekłada się na poprawę funkcjonowania rodzin w sprawach opiekuńczo-wychowawczych czy umiejętności gospodarowania budżetem domowym. W związku z powyższym do tych rodzin obok świadczeń przyznawanych w drodze decyzji administracyjnych kierowane jest również szeroko rozumiane poradnictwo w ramach pracy socjalnej, asystentury rodzin, poradnictwo psychologiczne i prawne oraz działania środowiskowe. W 2019 roku **205** rodzin z dziećmi objętych było wyłącznie specjalistyczną pracą socjalną, co stanowiło 97,16 % ogólnej liczby wszystkich rodzin/osób objętych wyłącznie tą formą wsparcia.

Głównymi powodami udzielenia świadczeń pomocy społecznej przez MOPS w drodze decyzji administracyjnej w 2019 r. były: długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, ubóstwo a w następnej kolejności bezrobocie, problem alkoholowy czy bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Na terenie miasta Stalowej Woli nie zdiagnozowano problemu uchodźstwa i wynikającej z tego powodu trudności w adaptacji i integracji oraz klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Zaznaczyć należy, że u osób i rodzin pozostających w zakresie działania pomocy społecznej wielokrotnie występuje więcej niż jedna przesłanka objęcia pomocą. Z tych względów poniższa tabela nie obrazuje faktycznej liczby osób korzystających z różnych form świadczeń pomocy społecznej przyznanych w oparciu o decyzje administracyjne. Przytoczone dane w poszczególnych rubrykach tabeli nie podlegają sumowaniu.

TABELA NR 5 POWODY PRYZNANIA POMOCY W ROKU 2019.

POWODY TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINIE
Ubóstwo	582	920
Bezdomność	57	59
Potrzeba ochrony macierzyństwa	45	214
w tym : wielodzietność	30	161
Bezrobocie	331	635
Niepelnosprawność	655	956
Długotrwała lub ciężka choroba	874	1246
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	84	271
w tym:		
rodziny niepełne	60	187
rodziny wielodzietne	16	81
Przemoc w rodzinie	37	77
Alkoholizm	238	321
Narkomania	4	4
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	14	26
Zdarzenie losowe	1	2
Sytuacja kryzysowa	4	6

Poddając analizie czasookres jakim są objęte osoby/rodziny świadczeniami pomocy społecznej przyznanymi w drodze decyzji administracyjnych stwierdzić należy, że największą grupą świadczeniobiorców stanowią rodziny, które korzystają z systemu pomocy społecznej dłużej niż 3 lata (66,14 % ogółu). Kolejną grupę świadczeniobiorców pod względem liczebności stanowią osoby/rodziny, które po raz pierwszy zmuszone były skorzystać z pomocy społecznej stanowiąc 21,05 % ogółu rodzin.

Charakterystykę czasookresu korzystania ze świadczeń pomocy społecznej MOPS wg danych za rok 2019 przedstawia tabela Nr 6.

TABELA NR 6 CZASOOKRES KORZYSTANIA ZE ŚWIADCZEŃ POMOCY SPOŁECZNEJ NA PODSTAWIE DECYZJI ADMINISTRACYJNEJ

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba rodzin	% w stosunku do ogółu	Liczba osób w tych rodzinach
Ogółem rodziny objęte świadczeniami pomocy społecznej w oparciu o decyzje administracyjne	1140	X	1752
Rodziny korzystające z pomocy poniżej roku	240	21,05	348
Rodziny korzystające z pomocy od 1 roku do 2 lat	76	6,67	119
Rodziny korzystające z pomocy społecznej od 2 do 3 lat	70	6,14	98
Rodziny korzystające z pomocy społecznej powyżej 3 lat	754	66,14	1106

III. FORMY UDZIELONEJ POMOCY SPOŁECZNEJ

Podstawowym działaniem Ośrodka jest praca socjalna i świadczenie usług socjalnych. Formy pomocy finansowej, w tym świadczenie pieniężne oraz niepieniężne (w formie rzeczowej usługowej lub w naturze) stanowią jedynie uzupełnienie tych działań. W 2019 roku ze wsparcia MOPS skorzystało ogółem **1351 rodzin**, z czego w formie świadczenia w drodze decyzji administracyjnej **1140** rodzin, natomiast **211** rodzin skorzystało wyłącznie z pomocy w formie pracy socjalnej.

TABELA NR 7 **RODZINY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY SPOŁECZNEJ W 2019 ROKU WEDŁUG RODZAJU ŚWIADCZEŃ**

WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINIE
Ogółem liczba rodzin, objętych wsparciem pomocy społecznej	1351	2423
w tym: wyłącznie w postaci pracy socjalnej	211	671
Liczba rodzin, którym przyznano decyzją świadczenie pomocy społecznej	1140	1752
w tym: świadczenia pieniężne	822	1345
świadczenia niepieniężne	618	936

W 2019 roku MOPS świadczył różne rodzaje i formy wsparcia, przy czym świadczenie w formie pracy socjalnej realizowane było w każdym przypadku korzystania ze świadczeń pomocy społecznej.

Do świadczeń pieniężnych realizowanych w 2019 roku należały:

1. zasiłek stały;
2. zasiłek okresowy;
3. zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy;
4. wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez Sąd.

Świadczenia niepieniężne:

1. praca socjalna;
2. składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne;
3. pomoc rzeczowa;
4. sprawienie pogrzebu;
5. poradnictwo specjalistyczne;
6. schronienie;
7. posiłek;
8. niezbędne ubranie;
9. usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania i w ośrodkach wsparcia;
10. specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania i w ośrodkach wsparcia;
11. pobyt i usługi w domu pomocy społecznej;
12. interwencja kryzysowa.

Prawo do korzystania z powyższych świadczeń, z wyłączeniem wynagrodzenia dla opiekuna z tytułu sprawowania opieki, pracy socjalnej i poradnictwa specjalistycznego, uzależnione jest od kryterium dochodowego i przyznawane jest na podstawie decyzji administracyjnej.

3.1. Finansowe formy wsparcia zrealizowane w 2019 roku.

3.1.1. Świadczenia pieniężne.

Zasilek stały

Zasilek stały jest świadczeniem obowiązkowym przeznaczonym dla osób niezdolnych do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnych do pracy z tytułu niepełnosprawności. Kryterium wieku, kwalifikujące do tego zasiłku, oznacza osiągnięcie wieku emerytalnego określonego w Ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W przypadku niepełnosprawności uprawnienia przysługują tylko osobom legitymującym się niepełnosprawnością w stopniu znacznym lub umiarkowanym lub całkowitą niezdolnością do pracy w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W 2019 roku MOPS przyznał lub kontynuował z lat poprzednich uprawnienia do tego świadczenia dla **346 osób** z 338 rodzin. W skali roku łączna kwota wypłaconych świadczeń, w całości sfinansowanych z budżetu państwa, wyniosła **1 732 582 zł**. Średnia miesięczna wysokość świadczenia wynosiła 510,63 zł

Dominującą grupę osób uprawnionych do zasiłku stałego stanowiły osoby z orzeczonym stopniem niepełnosprawności - 291 osób. Natomiast z powodu wieku i braku uprawnień do własnych świadczeń z systemów zabezpieczenia społecznego lub w okresie oczekiwania na ich przyznanie, prawo do zasiłku stałego posiadało 55 osób. Spośród wszystkich osób uprawnionych do zasiłku stałego 287 osób to osoby samotnie gospodarujące.

Charakterystykę osób uprawnionych do zasiłku stałego w 2019 roku przedstawia Tabela Nr 8

TABELA NR 8 OSOBY UPRAWNIONE DO ZASIŁKU STAŁEGO W 2018 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba osób
Ogółem liczba osób uprawnionych	346
w tym z powodu:	
- niepełnosprawności w stopniu znacznym	58
- niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym	233
- z powodu wieku	55
w tym:	
- osoby samotnie gospodarujące	287
- osoby w rodzinie	59

Zasilek okresowy

Zasilek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Kwotę zasiłku ustala się do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby lub rodziny a posiadanym dochodem z tym, że nie może być ona niższa niż 50% tej różnicy, która stanowi część gwarantowaną zasiłku. W części gwarantowanej zasiłek

okresowy jest obligatoryjny i dotowany z budżetu państwa. W ustaleniu kwoty świadczenia, poza częścią gwarantowaną, oraz okresu na jaki zostaje przyznany – zasiłek ma charakter fakultatywny

W 2019 roku zasiłki okresowe przyznano **423 rodzinom** (776 osób w rodzinie), na łączną kwotę **797 565 zł**. Średnia wysokość świadczenia wyniosła 269,90 zł, a jego czasokres - 6,99 miesięcy w skali roku. Dotacja budżetu państwa do sfinansowania wydatków związanych z realizacją zasiłku okresowego w części gwarantowanej wynosiła 755 640 zł co stanowiło 94,74 % ogólnej kwoty wydatkowanej na ten cel, a środki własne gminy w części fakultatywnej wyniosły 42 925 zł, tj. 5,26 % łącznej kwoty przyznanych świadczeń.

Powodem przyznania zasiłku okresowego w 2019 r. były w szczególności okoliczności przedstawione w poniższej tabeli.

TABELA NR 9 ZESTAWIENIE DANYCH DOTYCZĄCYCH REALIZACJI ZASIŁKU OKRESOWEGO ZE WZGLĘDU NA POWODY JEGO PRYZNANIA

WYSZCZEGÓLNIENIE	Bezrobocie	Niepełnosprawność	Długotrwała choroba	Oczekiwanie na świadczenie emerytalno-rentowe
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	173	118	43	4
Średni czasokres przyznanego świadczenia w miesiącach	7,28	7,19	6,67	1,75
Średnia wysokość świadczenia w zł	339,15	140,83	239,28	335,14

Zasiłek celowy

Zasiłek celowy przyznawany jest w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw mieszkań, a także kosztów pogrzebu. Jest to świadczenie fakultatywne, zaliczane do zadań obowiązkowych gminy. Wypłata zasiłków celowych w całości pokrywana jest z budżetu gminy.

W 2019 roku zasiłek celowy przyznano 276 osobom w **268 rodzinach** i wypłacono 969 świadczeń. Na realizację tego zadania **wydatkowano 199 923 zł.**¹

Tabela Nr 10 przedstawia najczęściej zgłaszane potrzeby na realizację na realizację których przyznawane były zasiłki celowe w roku sprawozdawczym.

¹ Świadczenia w formie zasiłku celowego na zakup żywności w celu przygotowania gorącego posiłku, przyznawane w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 zostało wykazane odrębnie w podrozdziale 2.3. Świadczenia niepieniężne - Obowiązek zapewnienia posiłku.

TABELA NR 10 REALIZACJA ZASIŁKU CELOWEGO W 2019 ROKU

WYSZCZEGÓLNIENIE	RODZAJ ZABEZPIECZONEJ POTRZEBY						
	Oplaty za czynsz i media	Koszty leczenia	Zakup żywności*	Opał	Zakup odzieży	Niezbędny remont	Zakup sprzętu domowego
Liczba rodzin którym przyznano zasiłek celowy	94	150	47	41	57	12	48
Liczba wypłaconych świadczeń	230	373	59	58	83	12	57
Łączna kwota wydatków na realizację zasiłków w zł	36 519	69 253	10 165	41 048	7 531	7 429	20 134
Średnia wysokość świadczenia w zł	158,78	182,98	172,29	707,72	90,73	619,08	353,23

*Zasiłki celowe na zakup żywności realizowane były głównie w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023

Przyznano również 1 zasiłek celowy w związku poniesionymi startami w wyniku zdarzenia losowego (pożar) w wysokości **1 824 zł**. Świadczenie to przyznawane jest niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobom i rodzinom o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany:

- 1) specjalny zasiłek celowy – którego wysokość nie może przekraczać kwoty kryterium dochodowego odpowiednio dla osoby samotnie gospodarującej lub rodziny.
- 2) zasiłek okresowy, zasiłek celowy lub pomoc rzeczowa na zasadach zwrotu – którego wysokość nie jest dookreślona, pod warunkiem zwrotu części lub całości kwoty zasiłku, a zasady jego zwrotu reguluje Uchwała Nr XX/254/15 Rady Miejskiej w Stalowej Woli z dnia 14 grudnia 2015 roku.

W roku ubiegłym specjalne zasiłki celowe lub zasiłki celowe przyznawane na zasadach zwrotu kierowane były do osób i rodzin, które zgłaszały trudności finansowe z powodu wysokich kosztów leczenia lub kosztów remontu a także w wyniku zajęć komorniczych ich własnych dochodów, spłacania zadłużeń bankowych itp. Znaczną grupę świadczeniobiorców stanowiły osoby, których podstawowym źródłem dochodu były niskie świadczenia z ZUS.

W 2019 roku specjalne zasiłki celowe przyznano 209 osobom z **208 gospodarstw domowych**, wypłacono 652 świadczeń na łączną kwotę **121 062 zł**. Średnia wysokość zasiłku wynosiła 185,68 zł.

Poniższe zestawienie tabelaryczne przedstawia realizację specjalnego zasiłku celowego, z uwzględnieniem najczęściej zgłaszanych potrzeb.

TABELA NR 11 ZESTAWIENIE REALIZACJI SPECJALNEGO ZASIŁKU CELOWEGO W ROKU 2019

WYSZCZEGÓLNIENIE	RODZAJ ZABEZPIECZONEJ POTRZEBY			
	Oplaty za media	Zakup żywności	Zakup leków	Opał
Liczba osób/rodzin którym przyznano zasiłek celowy	71	53	108	29
Liczba wypłaconych świadczeń	139	74	233	32
Łączna kwota wydatków na realizację zasiłków w zł	26 239	7 896	48 422	18 505
Średnia wysokość świadczenia w zł	188,77	106,70	654,35	578,28

W 2019 roku zasiłki celowe na zasadach zwrotu przyznane zostały 28 osobom/rodzinom na łączną kwotę **44 407 zł** w szczególności na zakup opału, pokrycie kosztów leczenia, zakup sprzętu rehabilitacyjnego, przeprowadzenie niezbędnego remontu, zakup sprzętu użytku domowego. Średnia wysokość świadczenia wynosiła 1032,72 zł. W większości przypadków odstąpiono od żądania zwrotu poniesionych przez gminę na ten cel wydatków z uwagi na charakter zgłaszanych potrzeb uwzględniając sytuację osobistą i majątkową tych osób i rodzin.

Wynagrodzenie za sprawowanie opieki.

Świadczenie to, wynikające z Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego, przysługuje opiekunowi (ustanowionemu przez sąd opiekuńczy) w przypadku, gdy sąd opiekuńczy przyzna na jego żądanie stosowne wynagrodzenie okresowe albo jednorazowe w dniu ustania opieki lub zwolnienia go od niej. Jest to zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej. W odróżnieniu od innych świadczeń z pomocy społecznej, przyznawane jest na podstawie postanowienia Sądu, niezależnie od spełnienia kryterium dochodowego z art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, bez decyzji administracyjnej i konieczności przeprowadzenia wywiadu środowiskowego. Wynagrodzenie za sprawowanie opieki wypłaca się w wysokości ustalonej przez sąd.

W 2019 roku MOPS zrealizował 148 świadczeń miesięcznych dla 12 osób na łączną kwotę **41 803 zł**. Średnia miesięczna wysokość świadczenia wynosiła 282,45 zł.

3.1.2. Świadczenia niepieniężne

Katalog realizowanych w 2019 roku finansowych form wsparcia obok świadczeń pieniężnych obejmował niektóre rodzaje form pomocy niepieniężnej, tj.: składki na ubezpieczenie zdrowotne, usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, posiłek, udzielenie schronienie, sprawienie pogrzebu, opłata za pobyt w domu pomocy społecznej.

Składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Jest to zadanie własne o charakterze obligatoryjnym, dotowane z budżetu państwa w wysokości 80 %, a w 20 % jest obowiązkowym udziałem własnym gminy.

MOPS opłacał składki na ubezpieczenie zdrowotne za 314 osób uprawnionych do zasiłku stałego i za 6 osób, które zostały skierowane do MOPS przez Powiatowy Urząd Pracy w Stalowej Woli do uczestnictwa w aktywizacji społecznej i zawodowej, z którą zawarto kontrakt socjalny w ramach Klubu Integracji Społecznej.

W 2019 roku składki na ubezpieczenie zdrowotne, w całości finansowane z budżetu państwa. **Łączna kwota wydatków wyniosła 148 223 zł.**

Sprawienie pogrzebu.

Sprawienie pogrzebu lub pokrycie kosztów pogrzebu należy do obowiązkowych zadań własnych gminy w sytuacji, gdy osoba zmarła nie nabyła uprawnień do świadczenia pieniężnego z systemu ubezpieczeń społecznych, nie posiada rodziny lub której rodzina z ważnych powodów nie może pochować lub ponieść związanych z pochówkiem kosztów.

Obowiązek ten realizuje się w sposób zwyczajowo przyjęty w gminie, zgodnie z wyznaniem zmarłego.

W 2019 roku sprawiono 3 pogrzeby osobom samotnym, które nie posiadały uprawnień do pochówku w ramach własnego zabezpieczenia społecznego oraz bliskich krewnych, którzy taki pochówek mogliby zorganizować, zlecając w całości wykonanie usługi firmom pogrzebowym. Łączna kwota wydatków na ten cel wyniosła **7 879 zł.**

Schronienie.

Obowiązek udzielenia schronienia osobie będącej w kryzysie bezdomności jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Zadanie to jest realizowane poprzez przyznanie tymczasowego miejsca noclegowego w schroniskach, noclegowniach, w domach dla bezdomnych i innych miejscach do tego przeznaczonych.

Na terenie miasta Stalowej Woli funkcjonuje schronisko dla mężczyzn prowadzone przez Stalowowskie Koło Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta, które otrzymuje dotację z budżetu gminy na realizację zadania publicznego pod tytułem „Zapewnienie schronienia osobom bezdomnym”. W roku 2019 kwota dotacji wyniosła 140 000 zł.

Natomiast z uwagi na brak miejsc dla bezdomnych kobiet i osób, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają dodatkowo częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych w 2019 roku Dyrektor MOPS zawarł porozumienia z podmiotami prowadzącymi Schroniska w Rudniku i w Tarnobrzegu w sprawie zapewnienia schronienia dla bezdomnych kobiet oraz Schronisko z usługami opiekuńczymi w Gwizdaju.

W 2019 roku skierowanie do schronisk otrzymało 33 osoby bezdomne, których ostatnim miejscem stałego meldunku było miasto Stalowa Wola, z czego 26 mężczyzn do Schroniska im. Św. Brata Alberta w Stalowej Woli a 9 osób (7 kobiet i 2 mężczyzn) do schronisk poza Stalową Wolą, w tym 3 osoby wymagające usług opiekuńczych (1 kobieta i 2 mężczyzn).

W roku sprawozdawczym MOPS wydatkował na realizację tego zadania łączną kwotę 64 250 zł. W miesiącu styczniu, z uwagi na brak rozstrzygnięcia konkursu ogłoszonego przez Urząd Miasta Stalowa Wola pn. „Zapewnienie schronienia osobom bezdomnym”, za pobyt 17 mężczyzn w Schronisku dla Mężczyzn im. Św. Brata Alberta w Stalowej Woli wydatkowano kwotę 9 854 zł. a w stosunku do pozostałych 9 osób przebywających w innych schroniskach 54 396 zł.

Pobyt w Schronisku jest odpłatny a zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych lub w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi w 2019 r., w związku ze zmianami przepisów prawa, regulowały trzy kolejne uchwały Rady Miasta Stalowej Woli: Nr LII/705/17 z dnia 19 czerwca 2017 r, Nr V/42/2019 z dnia 25 stycznia 2019 r i Nr XVI/177/2019 z dnia 26 września 2019 r.

Tytułem odpłatności za usługi pobrano kwotę 15 197 zł.

Niezbędne ubranie

Przyznanie niezbędnego ubrania należy również do zadań własnych obowiązkowych gminy. Zabezpieczenie tej potrzeby następuje poprzez dostarczenie osobie potrzebującej bielizny, odzieży i obuwia odpowiednich do jej indywidualnych właściwości oraz pory roku. Pomoc ta realizowana jest

w formie rzeczowej albo w drodze świadczenia pieniężnego skierowanego na ten cel. Działalność Ośrodka w tym zakresie w formie rzeczowej wspierają organizacje pozarządowe, głównie Polski Komitet Pomocy Społecznej oraz Polski Czerwony Krzyż.

W 2019 roku pracownicy socjalni MOPS wydali skierowania do PKPS-u i PCK na zabezpieczenie w odzież dla 407 osób. W pozostałych sytuacjach jak np. braku odzieży odpowiedniej do pory roku lub rozmiaru, na zabezpieczenie niezbędnego ubrania przyznano pomoc finansową w formie zasiłków celowych dla 57 rodzin na łączną kwotę 7 531 zł.

Obowiązek zapewnienia posiłku.

Jest to zadanie wchodzące w zakres zadań własnych obowiązkowych gminy. Polega na zapewnieniu jednego gorącego posiłku dziennie osobom nie mogącym go sobie zapewnić we własnym zakresie ze względu na wiek, chorobę, niepełnosprawność, brak środków finansowych czy warunków do przygotowania posiłku. Obejmuje ono również dożywianie dzieci i młodzieży w placówkach oświatowych.

Obowiązek zapewnienia posiłku realizowany był w 2019 roku przez MOPS w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, przyjętego Uchwałą Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 roku. Program ten przewiduje otrzymanie przez gminę dotacji z budżetu państwa przy zabezpieczeniu co najmniej 40% udziału własnego w kosztach realizacji zadania. Udział ten w szczególnie uzasadnionych wypadkach mógł być zmniejszony, maksymalnie do 20%.

W ramach Programu pomoc może być przyznana nieodpłatnie osobom i rodzinom, których dochód nie przekracza 150% kryterium dochodowego (w przypadku uchwalenia przez gminę stosownej uchwały, podwyższającej kryterium dochodowe do tego poziomu), w jednej z niżej wymienionych form:

- a) posiłku;
- b) świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności;
- c) świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

W 2019 roku łączne wydatki przeznaczone na realizację Programu wyniosły **823 173 zł**, z czego **dotacja z budżetu państwa wynosiła 80 %** tj. kwotę **656 000 zł**, a **20 % udział własny gminy tj. kwota 167 173 zł**.

MOPS realizował obowiązek zapewnienia posiłku w dwóch formach tj. w naturze w ramach przyznanego gotowego posiłku, a dla osób wymagających stosowania szczególnej diety w formie zasiłku celowego na zakup żywności w celu przygotowania posiłku.

Świadczenie w formie posiłku realizowane było w placówkach oświatowych (żłobki, przedszkola, szkoły) a także w Restauracji „Słoneczna” prowadzonej przez Powszechną Spółdzielnię Spożywców „Społem”. Łącznie z **posiłków skorzystało 365 osób** z 266 rodzin, z czego 115 to dzieci w przedziale wiekowym od 0 do ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej a 250 to osoby dorosłe. Z zasiłku celowego skorzystało **799 osób** z 411 rodzin.

Tabela nr 12 przedstawia całościowe wykonanie zadania gminy w zakresie zapewnienia posiłku osobom tegoż posiłku potrzebującym, w oparciu o realizowany Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. Liczby obrazujące ilość osób korzystających z posiłku i zasiłku celowego nie podlegają sumowaniu, gdyż w ciągu roku ta sama osoba mogła zamiennie skorzystać z posiłku lub zasiłku celowego, w związku z czym ujęta jest w obu pozycjach jednocześnie.

TABELA NR 12 REALIZACJA PROGRAMU POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU W 2019 r.

DANE CHARAKTERYZUJĄCE REALIZACJĘ PROGRAMU	DANE LICZBOWE
Liczba osób objętych zadaniem w tym: dzieci w wieku od 0 do ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	1031 280
Liczba osób korzystających z posiłku w tym: dzieci w wieku od 0 do ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	365 115
Liczba osób korzystających z zasiłku celowego na przygotowanie posiłku w tym: dzieci w wieku od 0 do ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	779 235
Łączna kwota wydatków w zł w tym: - na posiłki - na zasiłki celowe	823 173 302 930 520 243
Kwota dotacji w zł	656 000
Wkład własny w zł	167 173

W 2019 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli, poza realizowanym Programem „Posiłek w szkole i w domu”, udzielał pomocy w formie posiłku osobom zgłaszającym taką potrzebę również w sytuacjach dochodu osoby czy rodziny przekraczającego 150 % kryterium dochodowego. Warunki przyznania świadczenia ustalone zostały w Uchwale Rady Miejskiej w Stalowej Woli z dnia 14 grudnia 2015 r. Nr XX/254/15 w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków na świadczenia z pomocy społecznej w formie pomocy rzeczowej, posiłków, zasiłków okresowych oraz zasiłków celowych. Uchwała daje możliwość, w uzasadnionych przypadkach przyznania pomocy w naturze w formie posiłku pod warunkiem zwrotu całości lub części świadczenia. Z tej formy pomocy skorzystało 51 osób z 44 rodzin. Posiłki realizowane były w Restauracji "Słoneczna" a poniesione na ten cel **wydatki wyłącznie w ramach budżetu gminy wyniosły 53 860 zł.** W przypadku 44 wskazanych osób odstąpiono od żądania zwrotu poniesionych na ten cel wydatków, gdyż ich zwrot mógłby stanowić dla tych rodzin nadmierne obciążenie. Natomiast **tytułem odpłatności za posiłek od pozostałych 7 osób uzyskano kwotę 2 107 zł.**

Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Usługi opiekuńcze to forma pomocy dla osób starszych i niepełnosprawnych, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a takiej pomocy są pozbawione z uwagi na samotne zamieszkiwanie. Mogą być przyznane również wówczas, gdy najbliższa rodzina: wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni takiej pomocy zapewnić nie mogą.

W zależności od kondycji fizycznej osoby korzystającej z pomocy w formie usług obejmują one w szczególności:

- pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych takich jak: zakup artykułów spożywczych i innych niezbędnych w gospodarstwie domowym, przygotowanie posiłku, utrzymanie w czystości pomieszczeń używanych przez osobę,
- opiekę higieniczną i pomoc w czynnościach związanych z fizjologią i toaletą,
- zamawianie wizyt lekarskich lub zapewnienie kontaktu z lekarzem w sprawach dotyczących zdrowia i realizacji recept,
- zaleconą przez lekarza pielęgnację,
- w miarę możliwości zapewnienie kontaktu z otoczeniem i podtrzymywanie indywidualnych zainteresowań,
- załatwianie spraw urzędowych.

W roku sprawozdawczym, w okresie od 4 lipca do 31 grudnia, MOPS realizował w ramach usług opiekuńczych rządowy Program „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych”- edycja 2019, polegający na zwiększeniu dostępności do usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych w stopniu znacznym lub umiarkowanym w wieku do 75 roku życia i dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem niepełnosprawności, których dochód nie przekraczał 350 % kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej, przy jednoczesnym zastosowaniu zwolnienia z ponoszenia odpłatności za te usługi.

Łączny koszt realizacji Programu wyniósł 100 328 zł. W ramach Programu gmina Stalowa Wola otrzymała dotację z Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych w wys. 50 % kosztów realizacji usług dla tej grupy odbiorców.

Ogółem w roku 2019 r. usługami opiekuńczymi objęto **292 osoby** (w tym 23 osoby w ramach Programu), wykonano 83355 godzin usług. Łączny koszt usług wyniósł **2 594 248 zł.**

Dominującą grupę odbiorców usług stanowiły osoby samotne (260 osób z czego 83,08 % stanowiły kobiety) oraz osoby w wieku 80-89 lat (129 osób, w tym 89,15 % kobiet). Najstarsza osoba objęta usługami miała 103 lata.

W 2019 roku zasady odpłatności za usługi określały Uchwały Rady Miejskiej w Stalowej Woli Nr LXIX/879/18 z dnia 26 stycznia 2018 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat i trybu ich pobierania; zmieniająca ją Uchwała Nr V/44/2019 z dnia 25 stycznia 2019 r. a następnie Uchwała Nr X/121/2019 z dnia 31 maja 2019 r.

W 2019 roku koszt 1 godziny usług wynosił do 28 lutego 24,50 zł a od 1 marca 25,40 zł. **Tytułem odpłatności za usługi pobrano kwotę 300 746 zł.**

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi są zadaniem zleconym o charakterze obligatoryjnym, finansowanym z budżetu państwa. Rodzaje i zakres usług oraz kwalifikacje osób wykonujących usługi określa Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005r w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych.

Usługi te obejmują działania zmierzające do usprawnienia osób z problemem psychicznym tak, aby mogły w miarę samodzielnie funkcjonować w środowisku. W zakres tych usług wchodzi:

- rozwijanie i kształtowanie umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i społecznego funkcjonowania, motywowanie do aktywności, leczenia i rehabilitacji, prowadzenie treningów samoobsługi i dbałości o higienę i wygląd, pomoc w gospodarowaniu pieniędzmi,
- utrzymywania kontaktów z członkami rodziny i ze społecznością lokalną, organizowania i spędzania wolnego czasu, korzystania z usług różnych instytucji, kształtowanie pozytywnych relacji osoby wspieranej z osobami bliskimi, kształtowanie odpowiednich postaw członków rodziny wobec osoby chorej,

- interwencje i pomoc w życiu w rodzinie, głównie pomoc w radzeniu sobie w sytuacjach kryzysowych (poradnictwo specjalistyczne, wsparcie psychologiczne, rozmowy terapeutyczne),
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych,
- rehabilitacja i usprawnianie zaburzonych funkcji organizmu,
- pomoc w kształtowaniu prawidłowych relacji z otoczeniem.

MOPS realizował także specjalistyczne usługi opiekuńcze, które skierowane były do dzieci autystycznych a prowadzone w domu u podopiecznego. W ramach w tych usług dzieci nabywały lub miały wzmacniane podstawowe umiejętności społeczne (np. zabawa, umiejętność naśladowania) rozwijanie umiejętności komunikacji, nawiązywanie kontaktu wzrokowego, motywowanie do podejmowania aktywności itp.

Usługi powyższe są odpłatne w zależności od dochodu. Odpłatność jest zróżnicowana dla osób samotnie gospodarujących i osób w rodzinie. Kwestię tę reguluje Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 roku. Koszt jednej godziny usług wynosił 29 zł.

W 2019 roku specjalistycznymi usługami opiekuńczymi ogółem było objętych 22 osoby w tym 14 dzieci ze zdiagnozowanym autyzmem. Łącznie wykonano 4757 godzin usług. Całoroczny koszt wykonania usług wyniósł 162 556 zł z czego kwota 133 791 zł stanowiła dotację z budżetu państwa, natomiast dofinansowanie z budżetu Gminy wyniosło 28 765 zł.

Tytułem odpłatności w 2019 roku uzyskano kwotę 13 352 zł.

Z uwagi na wzrastające z roku na rok zapotrzebowanie na świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania MOPS uzupełnia braki kadrowe osobami zatrudnionymi w ramach prac interwencyjnych w oparciu o umowy z Powiatowymi Urzędami Pracy w Stalowej Woli lub w Nisku. W skali całego 2019 roku zawartych zostało takich 19 umów, dających zatrudnienie 15 osobom bezrobotnym. Ponadto w celu zapewnienia usług osobom potrzebującym opieki, również w godzinach popołudniowych i dniach wolnych od pracy zatrudniono dodatkowo na umowę zlecenie 7 osób (w tym 2 osoby do realizacji Programu), a do realizacji indywidualnych programów stymulacyjno-rozwojowych z dziećmi autystycznymi 3 osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym w ramach umowy zlecenia.

Charakterystykę osób korzystających w 2019 roku z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi z podziałem na grupy wiekowe i sytuację rodzinną przedstawia Tabela Nr 13.

Skierowanie i opłata za pobyt w domu pomocy społecznej

Skierowanie osób do domu pomocy społecznej następuje w sytuacji bezwzględnej konieczności, gdy nie ma możliwości zapewnienia całodobowej opieki ze strony rodziny lub innych form usług instytucjonalnych. Pobyt w DPS jest odpłatny a obowiązani do wnoszenia tej opłaty są:

- 1) mieszkaniec domu, nie więcej jednak niż 70% swojego dochodu,
- 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi, jeżeli ich dochód na osobę jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego,
- 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej – w wysokości różnicy między rzeczywistym kosztem utrzymania, a opłatami wnoszonymi przez wymienione w dwóch pierwszych punktach osoby.

W roku 2019 w domach pomocy społecznej przebywało 170 osób, z czego 32 osoby zostały skierowane w roku sprawozdawczym, w tym 9 na podstawie postanowienia Sądu o umieszczeniu w DPS bez zgody osoby zainteresowanej. W ciągu roku kalendarzowego 4 osoby zdecydowały się na opuszczenie placówki i powrót pod opiekę rodziny, 7 osób zostało przeniesionych do placówek pielęgnacyjno-opiekuńczych, a 27 osób zmarło.

Łączny koszt utrzymania tych osób w DPS wyniósł 4 044 961 zł (wydatki ze strony gminy i osób zobowiązanych). MOPS wydatkował kwotę 3 745 300 zł tytułem odpłatności za pobyt w domach pomocy społecznej 158 osób. Natomiast kwota wniesiona przez osoby zobowiązane (małżonek, wstępni, zstępni) wyniosła 299 661 zł. W pozostałych przypadkach 3 mieszkańców dps w całości pokrywało koszty swojego pobytu, natomiast 9 osób wraz z osobami zobowiązanymi do ponoszenia odpłatności poniosły w całości koszty utrzymania.

Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej w 2019 r. wyniósł 3382,78.zł.

TABELA NR 13 CHARAKTERYSTYKA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z USŁUG OPIEKUŃCZYCH ORAZ SPECJALISTYCZNYCH USŁUG OPIEKUŃCZYCH W 2019 ROKU

WYSZCZEGÓLNIENIE	Do 29 lat		30 - 39 lat		40 – 49 lat		50 – 59 lat		60 – 69 lat		70 – 79 lat		80 – 89 lat		90 i powyżej		Ogółem		
	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	Razem
Usługi opiekuńcze ogółem				1	1	1	1	5	24	9	52	16	123	18	36	5	<u>237</u>	<u>55</u>	<u>292</u>
w tym zamieszkałych:																			
1) samotnie							1	5	22	9	43	12	115	14	35	4	216	44	260
2) w rodzinie				1	1	1			2		9	4	8	4	1	1	21	11	33
Specjalistyczne usługi opiekuńcze ogółem	3	11						1	2	1	2		1		1		9	<u>13</u>	<u>22</u>
w tym zamieszkałych:																			
1) samotnie								1	2	1			1		1		4	2	6
2) w rodzinie	3	11									2						5	11	16

3.2. Niefinansowe formy wsparcia zrealizowane w 2019 roku.

3.2.1. Praca socjalna

Praca socjalna jest usługą skierowaną do osób i rodzin z terenu gminy Stalowa Wola, które nie są w stanie pokonać trudnych sytuacji życiowych wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Celem pracy socjalnej jest umożliwienie, wspieranie lub wywołanie zmiany sposobu funkcjonowania osoby i rodziny oraz jej otoczenia, a także wzmacnianie potencjału osób i rodzin do przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych. Świadczona jest osobom i rodzinom, bez względu na posiadany dochód, jest dostosowana do specyficznych, rozeznaczonych potrzeb osoby, rodziny, środowiska lokalnego.

W celu profesjonalizacji działań pracowników socjalnych od 2018 roku wprowadzone zostały w MOPS w Stalowej Woli „Standardy metodycznego postępowania w pracy socjalnej”, które stanowią zestaw zasad i narzędzi właściwych do wykorzystania przy realizacji podstawowej usługi pomocy społecznej jaką jest praca socjalna. Standaryzacja obejmuje pracę socjalną realizowaną metodą indywidualnego przypadku.

W 2019 roku praca socjalna prowadzona była zarówno z osobami i rodzinami korzystającymi ze świadczeń pomocy społecznej - 1140 rodzin, jak również z osobami i rodzinami, które nie korzystały z materialnych form wsparcia a zwracały się o takie wsparcie w formie poradnictwa socjalnego lub u których zaburzenia funkcjonowania w różnych obszarach życia społecznego zgłaszane były przez inne osoby lub instytucje - 211 rodzin. Łącznie pracą socjalną objętych było **1351 rodzin**.

W ramach pracy socjalnej pracownicy socjalni świadczyli poradnictwo socjalne w zakresie prawidłowego wypełniania różnych ról społecznych, motywowali do podejmowania działań w celu poprawy sytuacji swojej lub rodziny, udzielali pomocy zwłaszcza w dążeniu do poprawy sytuacji materialno-bytowej w tym w staraniach o alimenty, świadczenia emerytalno-rentowe, we wnoszeniu spraw sądowych o stosowanie przemocy lub w sytuacji zaniedbań wobec dzieci i innych osób zależnych, kierowaniu do odpowiednich grup wsparcia lub dobranej odpowiednio do stwierdzonego problemu instytucji fachowego pomagania, itp. W tym zakresie współpracowali z Sądem Rejonowym – III Wydział Rodzinny i Nieletnich, kuratorami, Policją, pedagogami szkolnymi, domami dziecka, ośrodkami interwencji kryzysowej, Powiatowym Urzędem Pracy, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, personelem służby zdrowia, administratorami budynków mieszkalnych, zakładami gazownictwa i energetyki, oraz innymi instytucjami.

Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny lub projekt socjalny.

Kontrakt socjalny

Kontrakt socjalny stosowany jest w pracy socjalnej jako narzędzie do pracy z indywidualnym przypadkiem. Kontrakt socjalny to pisemna dwustronna umowa zawarta pomiędzy pracownikiem socjalnym reprezentującym ośrodek pomocy społecznej a klientem pomocy społecznej, w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Przystępując do kontraktu socjalnego pracownik socjalny razem z osobą zainteresowaną najpierw ocenia sytuację osoby lub rodziny i jej niewykorzystany potencjał. Na tej podstawie formułowane są cele, które osoba lub rodzina ma osiągnąć, celem przezwyciężenia swoich trudności. Cele precyzuje się zwykle w związku z przyczynami trudnej sytuacji życiowej, źródłami tych przyczyn, słabymi stronami osoby lub rodziny, a także barierami środowiskowymi, przeszkodami i ograniczeniami. Kontrakt socjalny określa też uprawnienia i zobowiązania stron umowy w ramach wspólnie podejmowanych działań obejmujących aktywizowanie i motywowanie klienta do wspólnego szukania i wypracowywania kreatywnych rozwiązań zmierzających do poprawy sytuacji osoby lub rodziny. W tym kontekście kontrakt socjalny może być zawarty tylko na określonym etapie pracy

z indywidualnym przypadkiem, po pełnym rozpoznaniu jego możliwości, potencjałów i ograniczeń. Zawierając umowę przedstawiciel jednostki pomocy społecznej uwzględnić musi gotowość osób do współpracy w rozwiązywaniu swoich problemów. Naturalnym zjawiskiem jest powstawanie pewnych oporów w osobach przed podpisaniem dokumentu, co jest polem do odpowiedniego zmotywowania uczestnika przez pracownika socjalnego.

W 2019 roku praca socjalna w oparciu o kontrakt socjalny prowadzona była z 134 osobami w ramach zawartych 130 kontraktów, w tym 7 kontraktów dotyczyło osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, zawierany w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Projekt socjalny

Projekt jest jednym z wielu narzędzi, którymi posługuje się pracownik socjalny podczas wykonywania profesjonalnej pracy socjalnej. Projekt na ogół odnosi się do jednostek, grup, społeczności lokalnej, które znajdują się czasowo lub trwale w trudnej sytuacji życiowej. Projektu socjalnego jest realizacja zintegrowanych działań na rzecz wprowadzenia pozytywnych zmian w życiu określonych rodzin, środowisk, grup społecznych. Przed przystąpieniem do tworzenia projektu socjalnego należy dokonać rozeznania w kwestii istniejących problemów w danej społeczności lokalnej. Należy ustalić skalę istniejącego problemu oraz określić możliwości jego rozwiązania. Następnym etapem jest ustalenie celu, jaki chce się uzyskać, ram czasowych projektu, plan działania a etapem końcowym jest ewaluacja (sprawdzenia i oceny skutków projektu). Działania mogą być podejmowane wobec różnych grup odbiorców.

W 2019 roku pracownicy socjalni Zespołu ds. rodzin wraz z Zespołem asystentów rodzin kontynuowali rozpoczęty w 2018 roku **projekt socjalny pn. „Ratujesz-zyskujesz”** skierowany do dzieci oraz ich opiekunów a jego celem głównym było pomocy kształtowanie pozytywnych postaw prospołecznych wśród dzieci i młodzieży i ich rodziców. W 2018 roku zrealizowane zostały działania z zakresu edukacji społecznej o tematyce pomagania i dzielenia się sobą poprzez krwiodawstwo oraz dobrowolne dawstwa krwiotwórczych komórek macierzystych - promowanie działalności Polskiego Czerwonego Krzyża i Ośrodka Dawców Szpiku Fundacji DKMS kształtowanie pozytywnych postaw prospołecznych wśród dzieci i młodzieży i ich rodziców. Natomiast 2019 roku przy współpracy z ratownikami medycznymi ze Szpitalnego Oddziału Ratunkowego w Stalowej Woli. Kolejnym etapem tego projektu była nauka udzielania pierwszej pomocy, która została przeprowadzona w lutym 2019 roku przy współpracy z ratownikami medycznymi ze Szpitalnego Oddziału Ratunkowego w Stalowej Woli i miała na celu propagowanie idei pomagania innym poprzez nabycie umiejętności udzielania pierwszej pomocy. Adresatami spotkania były dzieci i młodzież w wieku od 8 do 15 lat oraz ich rodzice i opiekunowie z rodzin współpracujących z naszym Ośrodkiem. Łącznie wzięło udział 23 osoby z 14 rodzin.

Projekt socjalny „Spotkania z książką” realizowany był w okresie od maja do listopada przez Zespół ds. Organizowania Społeczności lokalnej. Głównym celem projektu było przeciwdziałanie problemom społecznym i integrowanie społeczności lokalnej poprzez zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i ich rodzin zamieszkałych w Stalowej Woli, w szczególności na terenie Osiedla Fabrycznego.

Projekt miał za zadanie promować ideę czytania dzieciom od najmłodszych lat, ale także rozwijać więzi rodzinne poprzez wspólne spędzanie czasu. Uczestnikami działań w projekcie było łącznie 30 dzieci i 21 dorosłych.

Najważniejszymi z zaplanowanych działań były spotkania czytelnicze, na które cyklicznie zapraszani byli goście m.in. przedstawiciele władz miasta, lokalnych firm, mediów. W ramach współpracy z Miejską Biblioteką Publiczną w Stalowej Woli odbyły się zajęcia edukacyjne dla dzieci, w trakcie których miały okazję poznać specyfikę pracy w bibliotece, zapoznać się ze zbiorami bibliotecznymi, założyć własne konta czytelnicze, ale także porozmawiać o ulubionych bohaterach

literackich. Projekt zakładał także poszerzenie czytelni dla dzieci i rodziców. Jako podsumowanie projektu, dzieci wraz z rodzicami wzięły udział w turnieju wiedzy o bajkach. Uczestnicy mogli wykazać się znajomością czytanych w trakcie projektu opowieści, ale także innych znanych powszechnie bajek.

Efektom realizacji wszystkich przedstawionych powyżej projektów jest wzrost zaangażowania społecznego środowisk objętych działaniami OSŁ, wzrost integracji, samooceny, poczucia sprawstwa oraz odpowiedzialności za najbliższe otoczenie. Udział w projektach pozytywnie wpłynął na ich poczucie przynależności i wspólnotowości. Rodziny mogły lepiej się zintegrować i zaangażować w działania na rzecz swojej lokalnej społeczności. Ponadto udział w projektach różnych lokalnych podmiotów w tym przedstawicieli sektora biznesu wpłynął pozytywnie na wzrost zaufania do działań organizacji pozarządowych jak również miał wpływ na budowanie kapitału społecznego w lokalnym środowisku. Jest to kolejny dowód na to, że lokalne firmy są ważnym i odpowiedzialnym społecznie partnerem do wspólnego działania na rzecz potrzebujących i otaczającego ich społeczeństwa.

3.2.2. Interwencja kryzysowa.

Interwencja kryzysowa to zespół działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin w celu przywrócenia poczucia bezpieczeństwa, uruchomienia mechanizmów kontroli zachowań oraz pomoc w odzyskaniu stabilizacji, wiary we własne siły, a często wiary w sens życia. Brak skutecznej interwencji w sytuacji powstania kryzysu, może prowadzić do zagrożeń, reakcji niepożądanych i nieodwracalnych takich jak: stany depresyjne, alkoholizm, narkomania, bezdomność, samobójstwa. Dlatego też głównym jej celem jest nie tylko doprowadzenie do rozwiązania problemów utrudniających życie, ale i wygaszanie symptomów, sflumienie, wyeliminowanie przyczyn, czyli udzielenie takiej pomocy, która sprzyja samokontroli, adaptacji do nowej sytuacji, uodparniając jednocześnie przed podobnymi załamaniem psychicznymi w przyszłości.

Interwencją kryzysową obejmuje się osoby i rodziny bez względu na posiadany dochód.

W 2019 roku interwencją kryzysową objęto **13 osób/ rodzin** między innymi z powodu:

- zagrożeń występujących w rodzinie w wyniku przemocy – 10
- umieszczenia dzieci w placówce interwencji kryzysowej przez Sąd – 2
- umieszczenia osoby w szpitalu z powodu zagrożenia zdrowia i życia a następnie w schronisku dla kobiet – 1 rodzina

W ramach interwencji kryzysowej udzielane było w szczególności poradnictwo specjalistyczne (prawne i psychologiczne), kompleksowe wsparcie socjalne m.in. zapewnienie schronienia, wystąpienie do Sądu Rejonowego o wgląd w sytuację rodzinną, o leczenie psychiatryczne. Podejmowano ścisłą współpracę z instytucjami działającymi na rzecz danej rodziny. Obok działań interwencyjnych rodziny objęte były również wsparciem w formie świadczeń materialnych z pomocy społecznej oraz specjalistyczną pracą socjalną.

3.2.3. Poradnictwo specjalistyczne.

Uzupełnieniem pracy socjalnej jest poradnictwo specjalistyczne świadczone osobom i rodzinom, bez względu na posiadany dochód, które zgłaszają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich życiowych problemów.

W 2019 roku z poradnictwa specjalistycznego udostępnionego przez MOPS w ramach zatrudnionych do tego celu specjalistów z zakresu prawa, psychologii i uzależnień łącznie skorzystało **256 osoby/ /rodziny** (558 osób w rodzinie), którym udzielono łącznie **501 porad i konsultacji** z czego:

- poradnictwo prawne – 51 osób/rodzin (68 osób w rodzinie) - 51 porad z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, prawa cywilnego, ochrony praw lokatorów, windykacji długów,

- poradnictwo psychologiczne –148 osoby/rodziny (420 osób w rodzinie) - 352 konsultacje i porady w zakresie wszechstronnej pomocy psychologicznej rodzinie w kryzysie, szczególnie z problemem niewydolności wychowawczej rodziny, w opiece nad osobą zależną, uzależnienia, przemocy, przewlekłych chorób, bezrobocia, marginalizacji wynikającej z choroby psychicznej i innych dysfunkcji,
- poradnictwo w sprawach uzależnień –57 osób/rodzin (70 osób w rodzinie) - 98 konsultacji i porad udzielanych osobom i rodzinom, w których zdiagnozowano problem alkoholowy lub inny rodzaj uzależnień (narkotyki i środki psychotropowe).

3.2.4. Procedura Niebieskie Karty

„Niebieskie Karty” to procedura obejmująca ogół czynności podejmowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Policji, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem występowania przemocy w rodzinie.

Łącznie w 2019 roku wsparciem MOPS objętych było **165 rodzin**, w których występowało zjawisko przemocy domowej. Pracownicy socjalni zdiagnozowali przypadki przemocy w rodzinie uruchamiając 33 procedury „Niebieskie Karty”. Podejmowali działania związane z diagnozą i monitoringiem sytuacji rodziny dotkniętej problemem przemocy domowej w ramach powołanych przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego grup roboczych. W 2019 roku pracowało **178 grup roboczych**:

- 106 powołanych na podstawie formularzy „Niebieska Karta – A” wypełnionych w 2019 roku
- 72 kontynuowało pracę z lat poprzednich.

W skład grup roboczych obok pracowników socjalnych powoływani byli także dzielnicowi Komendy Powiatowej Policji w Stalowej Woli oraz w zależności od złożoności sprawy i sytuacji rodzinnej: pedagodzy lub psycholodzy ze szkół lub Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Stalowej Woli, wychowawcy ze świetlic, przedszkoli, klubu młodzieżowego przy „Oratorium”, psycholodzy/ terapeuci Stalowowolskiego Ośrodka Wsparcia i Interwencji Kryzysowej, kuratorzy sądowi - zawodowi lub społeczni, przedstawiciele ochrony zdrowia - lekarze i pielęgniarki środowiskowe. Liczba posiedzeń grup roboczych uzależniona była od złożoności sprawy. W 2019 roku odbyło się **532 posiedzeń grup roboczych**.

Do zadań pracowników socjalnych w ramach grup roboczych należało w szczególności:

- diagnozowanie sytuacji rodziny,
- udzielanie osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, w ramach wzmoczonej pracy socjalnej, pomocy i wsparcia w zakresie posiadanych kompetencji,
- udzielanie wszechstronnej informacji w zakresie możliwości uzyskania specjalistycznego poradnictwa prawnego lub psychologicznego, świadczeń pomocy społecznej, schronienia w ośrodku interwencji kryzysowej,
- podejmowanie działań zmierzających do zabezpieczenia dzieci, będących świadkiem lub doznających przemocy, w tym powiadomienie Sądu Rejonowego w Stalowej Woli - III Wydział Rodzinny i Nieletnich z prośbą o wgląd w sytuację rodziny,
- podejmowanie działań w stosunku do osoby wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, poprzez motywowanie do zmiany zachowania wobec członków rodziny, do korzystania z Programu Korekcyjno-Edukacyjnego, a w przypadku występowania problemu alkoholowego do zachowania abstynencji lub wnioskowanie do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o zastosowanie działań interwencyjno-motywacyjnych w stosunku do sprawców w kierunku podjęcia leczenia odwykowego. W 2018 roku pracownicy socjalni w ramach pracy w grupach roboczych skierowali 38 wniosków do MKRPA w Stalowej Woli,

- monitorowanie sytuacji rodziny, w której występuje problem przemocy domowej, dokumentowanie prowadzonego monitoringu i pracy socjalnej,
- obsługa organizacyjno – techniczna grupy roboczej w zakresie gromadzenia dokumentacji potwierdzającej wszelkie działania podejmowane w ramach procedury „Niebieskie Karty”; współpracy z Przewodniczącym Zespołu Interdyscyplinarnego w zakresie prowadzonej procedury i korespondencji grupy roboczej oraz przekazywania informacji członkom grupy roboczej, niezbędnych do jej prawidłowego funkcjonowania, w tym m.in. o terminach i miejscach posiedzeń grupy.

W 2019 roku grupy robocze w 69 przypadkach zakończyły swoje działania z uwagi na ustanie przemocy i zrealizowanie indywidualnego planu pomocy, natomiast w 49 przypadkach rozstrzygnięto o braku zasadności podejmowania działań. W pozostałych przypadkach grupy robocze kontynuację działań przeniosły na 2020 rok do momentu, gdy jednoznacznie będzie można stwierdzić zaprzestanie stosowania przemocy w rodzinie.

IV. PRACA Z DZIECKIEM I RODZINĄ

Rodziny, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych prowadzeniu gospodarstwa domowego czy brak umiejętności społecznego funkcjonowania potrzebują pomocy i wsparcia odpowiednich służb mogą otrzymać wsparcie MOPS w formie:

- 1) specjalistycznej pracy socjalnej na rzecz dziecka i rodziny;
- 2) asystenta rodziny
- 3) placówki wsparcia dziennego
- 4) systemu pieczy zastępczej.

4.1. Praca socjalna na rzecz rodziny i dziecka.

Specjalistyczna praca socjalna na rzecz rodzin przejawiających trudności w prawidłowym funkcjonowaniu prowadzona jest przez Zespół ds. Pomocy Rodzinie. Działaniami Zespołu w 2019 r. zostało objętych łącznie **284 rodzin (w tym 371 dzieci)**. Praca z 79 rodzinami polegała zarówno na świadczeniu pomocy materialnej jak i wszechstronnej pracy socjalnej, a **205 objętych było wyłącznie specjalistyczną pracą socjalną**, z czego 53,66 % środowisk to rodziny korzystające z tej formy wsparcia powyżej 1 roku.

Powodem pozostawania w zainteresowaniu MOPS rodzin objętych działaniami Zespołu były zdiagnozowane przez rejonowych pracowników socjalnych dysfunkcje rodziny, prowadzona procedura „Niebieskie Karty”, wniosek III Wydziału Rodzinnego i Nieletnich Sądu Rejonowego, szkół, PCPR-u, policji oraz zgłoszenia ze środowiska lokalnego.

Dominującymi problemami występującymi w tych rodzinach były:

- przemoc – 157 rodzin,
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego – 67 rodzin,
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych – 120
- problem alkoholowy – 85 rodzin
- bezrobocie – 49 rodzin
- niepełnosprawność członków rodziny – 66
- ubóstwo – 29
- przewlekła choroba – 74
- wielodzietność i związane z tym problemy opiekuńczo – wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego – 32
- rodziny niepełne – 89

- potrzeba ochrony macierzyństwa – 10
- sytuacja kryzysowa – 12

W 21 rodzinach, ze zdiagnozowaną bezradnością w sprawach opiekuńczo -wychowawczych z którymi Zespół ds. Pomocy Rodzinie podejmował współpracę 18 dzieci przebywało w rodzinnej pieczy zastępczej, 16 dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej a 3 dzieci w placówce Interwencyjnej dla Dzieci i Młodzieży.

W 2019r. 1 rodzina biologiczna odzyskała prawo do opieki nad dzieckiem lecz nadal jej sytuacja socjalno – wychowawcza jest nadal monitorowana przez pracowników Zespołu..

W stosunku do 20 rodzin zdiagnozowano utrzymujące się nieprawidłowości w postawach rodzicielskich, brak zadowalających efektów we współpracy i niestabilną sytuację dzieci, w związku z czym 41 dzieci nadal może być zagrożonych umieszczeniem w zastępczych formach pieczy zastępczej. W placówkach resocjalizacyjnych typu MOS lub MOW przebywało 7 małoletnich z 7 rodzin.

Specjalistyczna praca socjalna prowadzona przez Zespół polegała m.in. na:

- rozpoznawaniu sytuacji rodziny w przestrzeni zawodowej, mieszkaniowej, materialnej, zdrowotnej, opiekuńczo - wychowawczej i funkcjonowania w środowisku, wyłonienie problemów i potrzeb oraz dokonanie ich hierarchii ważności dla poprawy sytuacji rodziny, ustalanie celów i planowanie pracy z rodziną,
- wspieraniu rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, rozwijaniu i utrwalaniu umiejętności w tym zakresie m.in. poprzez współpracę z asystentami rodzin, wspieranie rodzin uwikłanych w przemoc domową, rozwiązywanie problemu uzależnienia i współuzależnienia,
- motywowaniu do podejmowania aktywności w różnych obszarach w celu poprawy sytuacji rodziny, wspólnym poszukiwaniu rozwiązań i zasobów tkwiących w samej rodzinie jak i w środowisku,
- podnoszeniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny, dążenie do reintegracji rodziny,
- oferowaniu stosunkowo szerokiego wachlarza działań m.in. rozpowszechnianie wśród rodzin informacji o projektach służących zwiększeniu kompetencji zawodowych, społecznych, edukacyjnych, zdrowotnych, zacieśnieniu więzi rodzinnych,
- zapewnieniu poradnictwa specjalistycznego (wsparcie prawne, psychologiczne, terapeutyczne ds. uzależnień) i pomoc w docieraniu do instytucji świadczących pomoc na rzecz rodziny,
- współpraca z instytucjami i z organizacjami pozarządowymi, pracującymi na rzecz rodziny,
- zapewnienie odpowiednich form pomocy materialnej i rzeczowej także przy wsparciu organizacji pozarządowych, sponsorów i osób prywatnych.

W pracy z rodzinami z dziećmi wykorzystywane jest w szczególności poradnictwo rodzinne pedagogiczne, które obejmuje szeroko rozumiane trudności w funkcjonowaniu rodziny, w tym problemy wychowawcze. Poradnictwo świadczone jest przez specjalistów w siedzibie MOPS oraz w miejscu zamieszkania rodziny z dziećmi. Specjalistyczne poradnictwo rodzinne dla rodziny z dziećmi uwzględnia interdyscyplinarne działania specjalistów, w zależności od potrzeb rodziny, jest to proces pomocy z uwagi na złożoność występujących problemów.

Pedagogicznym poradnictwem rodzinnym objętych zostało 221 rodzin, w których wsparcie otrzymało 325 członków rodziny (w tym rodzice i nastolatki).

Pracownicy socjalni Zespołu w swojej pracy wykorzystywali różne metody i techniki pracy socjalno – wychowawczej, które służą do pogłębiania diagnozy sytuacji rodziny, dostosowania wsparcia do ujawnionych problemów oraz zmotywowania członków rodziny do współpracy w celu poprawy jej funkcjonowania. oraz usamodzielnienia.

W ramach pracy socjalnej z rodzinami prowadzone były 33 kontrakty socjalne z 40 członkami rodziny.

W pracy na rzecz rodzin wykorzystywana również była forma pracy grupowej - superwizja koleżeńską. W 2019 r. odbyło się 10 superwizji koleżeńskich w których uczestniczyło 23 pracowników MOPS – pracownicy socjalni, asystenci, psycholodzy i koordynatorzy Zespołów.

W sytuacji szczególnej złożoności problemów praca z rodziną wymagała podejścia interdyscyplinarnego w celu skoordynowania działań wielu służb pomocowych dla zwiększenia skuteczności pomocy oraz profesjonalizacji działań. Wówczas, w zależności od złożoności problemów, do współpracy zapraszani byli specjaliści pracy z rodziną, przedstawiciele instytucji działających na rzecz danej rodziny

Łącznie odbyło się 8 spotkań multiprofesjonalnych w sprawie 7 rodzin.

Pracownicy socjalni w ramach pracy socjalnej współpracowali z różnymi podmiotami, w tym: Sądem – Wydział Rodzinny i Nieletnich oraz Wydział Karny, Policją, Prokuraturą, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Stalowowolskim Ośrodkiem Wsparcia i Interwencji Kryzysowej i innymi jednostkami pomocy społecznej, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, placówkami oświatowymi i opiekuńczymi, placówkami interwencyjnymi, placówkami wsparcia dziennego, jednostkami ochrony zdrowia, Poradnią Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia, Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, jednostkami samorządu terytorialnego oraz stowarzyszeniami i organizacjami społecznymi działającymi na rzecz rodziny i dziecka.

Celem podejmowanej współpracy było budowanie sieci wsparcia, zaplanowanie wspólnych, kompleksowych działań w ramach własnych kompetencji, służących poprawie sytuacji rodzin dysfunkcyjnych, analizowanie i diagnozowanie potrzeb, poszukiwanie nowych rozwiązań, ustalanie planu pomocy rodzinie wraz z delegowaniem zadań do realizacji poszczególnym partnerom, przy aktywnym udziale przedstawicieli rodziny wspieranej m.in. małżonków, partnerów, krewnych.

4.2. Wsparcie asystenta rodziny

Wsparcie asystenta rodziny kierowane jest w szczególności do rodzin: u których występują okresowe trudności w realizacji funkcji opiekuńczo- wychowawczych, zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej lub których dzieci przebywają obecnie w pieczy zastępczej, natomiast istnieje szansa ich powrotu do rodziny biologicznej.

Wsparcie asystenta rodziny polega na wzmocnieniu roli i funkcji rodziny, dążenie do jej integracji poprzez podniesienie świadomości w zakresie funkcjonowania rodziny i rozwijania umiejętności opiekuńczo - wychowawczych, zdobywania umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, pomoc w rozwiązywaniu problemów socjalnych, wychowawczych, zdrowotnych i wiele innych form odpowiednio do zdiagnozowanej sytuacji problemowej rodziny.

W 2019 roku 4 asystentów rodziny świadczyło wsparcie **dla 60 rodzin** (132 dzieci) przeżywających trudności w wypełnianiu roli opiekuńczo – wychowawczej, w tym 1 rodzina wychowująca 2 dzieci z obciążeniami rozwojowymi, współpracowała z asystentem w oparciu o ustawę z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, w związku ze specjalnymi potrzebami w zakresie opieki, pielęgnacji i wychowania.

Z uwagi na niewydolność wychowawczą i zaniedbania stwierdzone wobec dzieci, 7 rodzin było zobowiązanych przez Sąd do korzystania ze wsparcia asystenta rodziny. Pozostałe rodziny w wyniku prowadzonego przez MOPS poradnictwa socjalnego, dobrowolnie zwróciły się po pomoc w formie asysty rodzinnej.

W 19 przypadkach asystentura została przyznana w roku sprawozdawczym. Średnia długość pracy asystenta z rodziną wynosiła 18 miesięcy.

Pracę asystenta z rodzinami zakończono w 2019 r. w 27 przypadkach, w tym:

- w wyniku zrealizowanych celów – 9 rodzin (w tym 1 rodzina z ustawy „Za życiem”).
- w 5 przypadkach, z uwagi na: zmianę miejsca zamieszkania rodziny na teren innej gminy,

- 3 rodziny zaprzestały współpracy w trakcie prowadzonych działań,
- 7 rodzin świadomie zrezygnowała ze wsparcia asystenta (rezygnacja była podyktowana między innymi z powodu pracy przedstawicieli wielu służb jednocześnie w środowisku rodziny (kuratora z wydziału rodzinnego, kuratora karnego, dzielnicowego, pracownika socjalnego) co zdaniem członków rodziny dezorganizowało jej funkcjonowanie, niechęcią rodziny do wprowadzania koniecznych zmian pomimo oferty pomocowej oraz dokonywaniem wyboru nadzoru kuratorskiego w rodzinie nad pracą asystenta.
- w 3 rodzinach zakończono świadczenie usług przez asystenta z uwagi na brak efektów podejmowanych działań.

Wspieranie rodziny w ramach działalności asystenta rodziny jest procesem długofalowym i złożonym, wymaga ze strony członków rodziny gotowości do wdrażania zmian i pełnego zaangażowania. W ramach podejmowanych działań z rodzinami i na ich rzecz asystenci realizowali liczne zadania:

- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego – edukacja w zakresie gospodarowania budżetem, w zakresie zachowania higieny, dbania o zdrowie, instruktaże prawidłowego sprzątanania, treningi kulinarne, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych,
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi – działania na rzecz integracji rodziny, poprawa relacji rodzic – dziecko, zacieśnienie więzów rodzinnych, wdrażanie metod wychowawczych, motywowanie do aktywnego uczestnictwa w życiu szkolnym dziecka
- wspieranie aktywności społecznej rodzin – zachęcanie, motywowanie do czynnego udziału w życiu społeczności lokalnej,
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych dzieci i rodziców,
- motywowanie członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji i podtrzymywania aktywności zawodowej
- udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych – uzyskanie uprawnień do świadczeń, rozwiązywanie problemów mieszkaniowych,
- w rozwiązywaniu problemów psychologicznych – poprawa wzajemnej komunikacji i budowania poczucia własnej wartości, organizowanie pomocy psychologicznej,
- motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych.

Asystenci rodziny ściśle współpracują z pracownikami socjalnymi w realizacji ustalonego planu działania z rodziną objętej wsparciem i na jej rzecz, który zakłada usamodzielnienie się członków rodziny w prawidłowym wypełnianiu ról rodzicielskich i społecznych oraz stwarzanie dzieciom właściwych warunków w środowisku rodzinnym do ich rozwoju. Na bieżąco był prowadzony przez pracowników MOPS monitoring sytuacji dzieci w rodzinach zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

W pracy z rodziną ważną była koordynacja działań wszystkich instytucji i służb powołanych do wspierania rodziny. Asystenci rozwiązując problemy danej rodziny podejmowali współpracę z przedstawicielami instytucji niezbędnych w realizacji działań na rzecz dziecka i rodziny. Uczestniczyli w grupach roboczych w ramach procedury NK, w spotkaniach multiprofesjonalnych, w zespołach w PCPR, szkołach, zespołach re kwalifikacyjnych w domu dziecka i placówce interwencyjnej.

4.3. System pieczy zastępczej

Zgodnie z ustawą o wsparciu rodziny i pieczy zastępczej, w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców powiat, na podstawie orzeczenia sądu, organizuje pieczę

zastępczą w formie rodzinnej lub instytucjonalnej. Natomiast gmina, z której dziecko jest umieszczone w pieczy zastępczej, ma obowiązek współuczestniczyć w kosztach jego utrzymania w następujących proporcjach:

- 1) w pierwszym roku pobytu 10% kosztu pobytu,
- 2) w drugim roku pobytu 30% kosztu,
- 3) w trzecim roku i każdym następnym 50% kosztów pobytu.

W 2019 roku łącznie w pieczy zastępczej przebywało **55 dzieci**. W ciągu roku sprawozdawczego 4 dzieci powróciło do rodzin macierzystych z placówek opiekuńczych, w tym 1 pod opiekę pełnoletniej już matki, 3 pełnoletnich wychowanków powróciło do swoich domów, założyło własne rodziny, 2 dzieci zostało adoptowanych.

Na koniec miesiąca grudnia 2019 roku w pieczy zastępczej pozostawało 46 dzieci z 29 rodzin.

Łączne wydatki poniesione przez MOPS w ramach budżety gminy wyniosły **614 978 zł**. Poniesione wydatki na dzieci skierowane do poszczególnych placówek i rodzin zastępczych przedstawia tabela nr 14. Należy zaznaczyć, że liczba dzieci przedstawiona w kolumnach wg udziału % nie podlega sumowaniu w kolumnie ogółem w skali roku ponieważ w trakcie roku kalendarzowego forma pieczy zastępczej w stosunku do 5-ga dzieci, na podstawie rozstrzygnięć Sądu Rejonowego III Wydział Rodzinny i Nieletnich, ulegała zmianie w sposób następujący:

- 3 dzieci z placówki opiekuńczo-wychowawczej zostało umieszczonych w rodzinie zastępczej,
- 1 dziecko z rodziny zastępczej zostało umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej,
- 1 dziecko z Placówki Interwencyjnej dla Dzieci i Młodzieży przy ZKOO „Oratorium” zostało umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

TABELA NR 14 KOSZT POBYTU DZIECI SKIEROWANYCH DO PIECZY ZASTĘPCZEJ W 2019 ROKU

NAZWA PIECZY ZASTĘPCZEJ	MIESIĘCZNY KOSZT POBYTU W PIECZY ZASTĘPCZEJ W ZŁ	LICZBA DZIECI				ŁĄCZNY KOSZT POBYTU DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ W ZŁ
		ogółem w skali roku	wg udziału %			
			10%	30%	50%	
Dom Dziecka w Stalowej Woli ul Poleśnej	5 716	14	7	5	2	191 505
Dom Dziecka „Ochronka” Stow. im. Św. Brata Alberta	5 310	11	1	1	9	297 806
Placówka Interwencyjna dla Dzieci i Młodzieży Przy ZKOO „Oratorium”	4 662	4	4	0	0	4 470
Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze poza powiatem	3 947	9	2	3	4	47 552
Rodziny Zastępcze : liczba dzieci/liczba rodzin	wg ustawy	22	4	9	9	73 645
Łącznie liczba dzieci w pieczy zastępczej	X	60*	18	18	24	614 978

*dzieci z uwagi na korzystanie z różnych form pieczy zastępczej w ciągu roku mogą być liczone wielokrotnie

4.4. Wypoczynek letni

MOPS w ramach współpracy z Kuratorium Oświatowym w Rzeszowie skierował na wyjazdowy wypoczynek letni 26 dzieci z rodzin najuboższych, zagrożonych wykluczeniem społecznym. W roku sprawozdawczym kolonie dla dzieci zorganizowane zostały przez Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci i Młodzieży „Azymut” we Włodawie.

Ponadto w ramach działalności pracowników socjalnych ds. organizowania społeczności lokalnej w okresie wakacyjnym odbyły się różnego rodzaju wydarzenia opisane w dalszej części sprawozdania (rozdział VIII Inne działania podejmowane przez MOPS -podrozdział 8.2 i 8.3.). Ofertę zapewnienia wypoczynku w mieście oferowała również Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego - Świetlica „Tęcza”.

4.5. Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego - Świetlica „Tęcza”.

Pomoc rodzinie w opiece i wychowywaniu dzieci świadczona może być również w placówkach wsparcia dziennego, o których mowa w Ustawie o wsparciu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W strukturach MOPS funkcjonuje Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego - Świetlica „Tęcza” usytuowana przy Al. Jana Pawła II 5 (45 miejsc statutowych) oraz filia tej placówki przy ul. ks. J. Popiełuszki 4 (30 miejsc statutowych).

SPWD – Świetlica „Tęcza” w trakcie roku szkolnego czynna jest przez 5 dni w tygodniu w godzinach od 8.00 do 18.00, natomiast jej Filia w godzinach od 9.00 – 18.00. W okresie wakacji, przerw świątecznych i ferii zimowych placówki pracują w godzinach od 8.00 – 16.00.

Działania Świetlicy skierowane są głównie do dzieci w wieku od 6 do 16 lat, wywodzących się z rodzin z problemami społecznymi (alkoholizm, przemoc domowa, bezrobocie, ubóstwo, przewlekłe choroby w rodzinie, niewydolność lub bezradność wychowawcza), w tym do dzieci z zaburzeniami w zachowaniu, zaburzeniami emocjonalnymi, parcjalnymi i opóźnieniami rozwojowymi, jak również z rodzin prawidłowo funkcjonujących w lokalnym środowisku. Pobyt dzieci w Świetlicy jest nieodpłatny i odbywa się za zgodą ich bezpośrednich opiekunów.

Świetlica „Tęcza” oferuje dzieciom działania i zajęcia prowadzone przez wychowawców i opiekunów wyposażonych w specjalistyczną wiedzę i doświadczenie. Z uwagi na specyfikę placówki prowadzone są podstawowe formy działalności tj.: opiekuńczo-socjalnej, edukacyjno-rozwojowej i profilaktyczno-wychowawczej oraz z uwagi na jej specjalistyczny charakter działania profilaktyczno-terapeutyczne realizowane przez wychowawców w ramach własnych autorskich programów. W 2019 roku oferta Świetlicy „Tęcza” wzbogacona była o realizowane działania w ramach projektu pn. „Więcej niż świetlica”.²

W roku sprawozdawczym z zajęć świetlicowych w obu placówkach Świetlicy „Tęcza” skorzystało łącznie – **167 dzieci z 132 rodzin**, z czego w placówce przy Al. Jana Pawła II - 107 dzieci a w filii świetlicy przy ul. ks. J. Popiełuszki – 60 dzieci.

V. AKTYWIZACJA OSÓB BEZROBOTNYCH

Jedną z wielu przyczyn powodujących negatywny wpływ na funkcjonowanie społeczne osób/rodzin jest utrata pracy. Aktywizacja zawodowa oraz wsparcie dla osób bezrobotnych regulowane są w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz realizowane przez wyspecjalizowane

² Opis projektu „Więcej niż świetlica” przedstawiony został w Rozdziale X. Inne działania podejmowane przez MOPS- 10.1Koordynacja i realizacja programów społecznych.

służby zatrudnienia, natomiast pomoc społeczna pełni rolę uzupełniającą. Osoby bezrobotne tracące prawo do zasiłku automatycznie stają się klientami systemu pomocy społecznej.

W 2019 roku specjalistyczna praca socjalna z osobami bezrobotnymi prowadzona była przez pracownika socjalnego - starszego specjalistę pracy socjalnej- w ramach stanowiska ds. bezrobocia w rejonie opiekuńczym oraz w Klubie Integracji Społecznej realizującym działania reintegracyjno-aktywizacyjne.

5.1. Praca socjalna z osobami bezrobotnymi

Najczęściej stosowaną metodą pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi i ich rodzinami była praca z indywidualnym przypadkiem. Pracownik socjalny ds. bezrobocia w 2019 roku swoimi działaniami obejmował **69 osób bezrobotnych z 68 rodzin**, z czego z 40 osób w ramach programów realizowanych przez Klub Integracji Społecznej.

Praca socjalna w szczególności polegała na:

- diagnozowaniu sytuacji osobistej, rodzinnej, zdrowotnej i zawodowej osób i rodzin, w których dominuje problem bezrobocia,
- motywowaniu do podnoszenia kwalifikacji, dalszej nauki lub przekwalifikowania zawodowego – pomocy w uzyskaniu dostępu do różnego rodzaju szkoleń (w tym celu pracownicy kierowali osoby bezrobotne do programów unijnych realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy (PUP) i Ośrodek – rozpowszechniają informację na temat aktualnych projektów),
- pomocy w nabywaniu umiejętności poszukiwania pracy, zasobów i ograniczeń własnych i rynku pracy oraz możliwości uczestnictwa w grupowych zajęciach aktywizujących w ramach programu oferowanego przez Klub Integracji Społecznej,
- przygotowaniu osób bezrobotnych do aktywnego uczestnictwa w życiu zawodowym i w życiu społeczności lokalnej – kształtowanie odpowiednich postaw,
- udostępnianiu aktualnych propozycji pracy oferowanych przez PUP w Stalowej Woli, pomocy w docieraniu do potencjalnych pracodawców i odpowiedniego weryfikowania ofert,
- profesjonalnej pomocy przy tworzeniu dokumentów aplikacyjnych i ich uaktualnianiu (CV i listu motywacyjnego),
- ustalaniu możliwości i szans zatrudnienia na istniejącym rynku pracy i wsparcie bezrobotnego i jego rodziny w sytuacji pozostawania bez pracy,
- współpracy z instytucjami działającymi na rzecz pomocy osobom bezrobotnym i poszukującym zatrudnienia min. PUP, Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej, Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Rzeszowie, Rzeszowską Agencją Rozwoju Regionalnego i innymi oraz w zależności od współwystępujących problemów,
- inicjowaniu działań aktywizacyjnych na rzecz osób bezrobotnych (wspólnych klientów) w partnerstwie MOPS / PUP / organizacje pozarządowe,
- zapewnieniu dostępu do poradnictwa specjalistycznego, prawnego oraz psychologicznego,
- zapewnieniu odpowiednich form pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom i osobom wymagających tej pomocy.

Podejmowane działania w kierunku rozwiązywania współistniejących problemów w rodzinach osób bezrobotnych dotyczyły między innymi:

- przemocy domowej,
- trudności w prawidłowym funkcjonowaniu w wyniku występujących u członków rodziny uzależnień, głównie od alkoholu,
- problemów opiekuńczo – wychowawczych,
- niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego i racjonalnego gospodarowania posiadanym budżetem, itp.

w oparciu o współpracę z III Wydziałem Rodzinnym i Nieletnich Sądu Rejonowego, Policją, placówkami oświatowymi, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Poradnią Leczenia Uzależnień, Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizacjami pozarządowymi.

Pracownik socjalny ds. bezrobocia w 2019 roku zawarł 48 kontraktów socjalnych jako pomocne narzędzie w procesie usamodzielniania klienta, zwiększające skuteczność udzielanej pomocy w kierunku aktywizacji zawodowej. Dogłębna diagnoza sytuacji życiowej osoby bezrobotnej i jego rodziny, przeprowadzona przed zawarciem kontraktu, pozwoliła na wskazanie mocnych stron klienta, których on sam mógł wcześniej nie dostrzec, a zawarte w kontrakcie socjalnym uzgodnienia pomiędzy pracownikiem a klientem pozwoliły na ukierunkowanie i określenie zadań w ramach obopólnej współpracy w rozwiązywaniu zgłaszanych problemów.

5.2. Klub Integracji Społecznej

Klub Integracji Społecznej (KIS) umocowany jest w strukturze organizacyjnej MOPS jako sekcja Działu Pomocy Środowiskowej i Integracji Społecznej. Głównym celem Klubu jest reintegracja społeczna i zawodowa osób, które podlegają wykluczeniu społecznemu ze względu na swoją sytuację życiową uniemożliwiającą lub ograniczającą uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym. Uczestnicy KIS to głównie osoby długotrwale bezrobotne z różnymi problemami m.in. uzależnieniem, przemocą domową, z problemem bezdomności oraz po opuszczeniu zakładu karnego. Warunkiem uczestnictwa w KIS jest realizacja kontraktu socjalnego.

W ramach działań Klubu prowadzone są różne bloki mające na celu reintegrację społeczną i zawodową:

- Edukacja i Psychoedukacja
- Poradnictwo
- Samokształcenie i Samopomoc
- Spędzanie czasu wolnego

realizowane między innymi we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Stalowej Woli, Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Tarnobrzegu oraz Centrum Kształcenia Ustawicznego i Ośrodkiem Doksztalcania i Doskonalenia Zawodowego w Stalowej Woli.

W 2019 roku w programie KIS uczestniczyło łącznie **40 osób** (w tym 24 kobiet i 16 mężczyzn), w ramach pięciu edycji:

- 1) jedna edycja Klubu odbyła się w miesiącach od marca do maja (12 osób);
- 2) trzy edycje Klubu w ramach Programu Aktywizacja i Integracja (PAI) odbyły się w okresach:

I edycja od 29 kwietnia do 28 czerwca (6 osób)

II edycja od 5 sierpnia do 4 października (6 osób)

III edycja od 14 października do 13 grudnia (6 osób)

- jedna edycja Klubu w miesiącach grudzień 2019 r. – luty 2020 r. (13 osób).

Trzy osoby (2 kobiety i 1 mężczyzna) uczestniczyły zarówno w edycji KIS jak i w edycji KIS w ramach PAI, gdzie realizowały prace społecznie użyteczne. Z tego względu pracownik socjalny KIS w 2019 roku zawarł w ramach KIS **43 kontrakty socjalne**.

Edycje Klubu Integracji Społecznej realizowane w okresie od marca do maja oraz od grudnia 2019 roku skierowane były do mieszkańców Gminy Stalowa Wola pozostających bez pracy, w tym w szczególności korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Zajęcia w ramach Klubu odbywały się dwa razy w tygodniu w budynku MOPS. Uczestnicy zrealizowali program KIS z zakresu psychoedukacji, edukacji i spędzania czasu wolnego w wymiarze

45 godzin. Natomiast spotkania indywidualne (poradnictwo, doradztwo zawodowe) prowadzone były zgodnie z potrzebami uczestników.

Metody pracy w Klubie Integracji Społecznej to: praca w grupach, podgrupach, indywidualna, dyskusje, mini wykłady, projekcje filmów, wypełnianie kwestionariuszy i ankiet, analizowanie, refleksje, „burza mózgów”, odgrywanie scenek i ćwiczenia.

Edycje Klubu w ramach Programu Aktywizacja i Integracja w 2019 roku były realizowane już po raz piąty na terenie Gminy Stalowa Wola. Program PAI obejmuje działania w zakresie aktywizacji zawodowej i integracji społecznej osób bezrobotnych, realizowane przez powiatowe urzędy pracy (PUP) we współpracy z ośrodkami pomocy społecznej na podstawie Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 roku, po zaopiniowaniu przez Powiatową Radę Rynku Pracy. Celem Programu Aktywizacja i Integracja było przełamanie barier utrudniających wejście lub powrót na rynek pracy oraz prawidłowe funkcjonowanie w środowisku zawodowym i społecznym osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, korzystających z pomocy społecznej. Kryteriami doboru uczestników PAI było również: długotrwałe bezrobocie, bezrobotny bez kwalifikacji lub posiadający niskie kwalifikacje zawodowe, bezrobotny powyżej 50 roku życia. Ponadto przyjęto, iż w ramach drugiej i trzeciej edycji PAI w 2019 roku udział mogli wziąć uczestnicy poprzednich edycji. Na potrzeby realizacji Programu w dniu 17 kwietnia 2019 roku pomiędzy MOPS a PUP w Stalowej Woli zawarto Porozumienie nr 1/2019 w sprawie realizacji działań w zakresie integracji społecznej.

Każda z edycji PAI w 2019 roku trwała 2 miesiące i obejmowała dwa bloki: aktywizację zawodową oraz integrację społeczną:

- blok aktywizacja zawodowa obejmowała odbycie w ciągu tygodnia 10 godzin prac społecznie użytecznych,
- blok integracja społeczna – obejmowała poradnictwo grupowe i indywidualne (warsztaty, indywidualne konsultacje i praca socjalna) co najmniej 10 godzin w ciągu tygodnia.

W ramach aktywizacji zawodowej w każdej z trzech edycji KIS w PAI w 2019 roku uczestnicy realizowali prace społecznie użyteczne:

- w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Stalowej Woli w Dziale Administracyjno – Gospodarczym na stanowiskach sprzątaczk i pracownik gospodarczy;
- w Domu Pomocy Społecznej im. Józefa Gawła w Stalowej Woli na stanowisku pracownik gospodarczy;
- w Specjalistycznej Placówce Wsparcia dziennego Świetlicy TĘCZA przy MOPS w Stalowej Woli na stanowisku sprzątaczk.

W każdej z trzech edycji Programu 1 osoba wykonała łącznie 88 godzin prac społecznie użytecznych. Za każdą godzinę wykonywania prac społecznie użytecznych każdej osobie przysługiwało w rozliczeniu miesięcznym świadczenie w wys. 8,30 zł do 31 maja 2019 roku oraz 8,50 zł za każdą godzinę wykonywania prac społecznie użytecznych od 1 czerwca 2019 roku na podstawie wprowadzenia nowych stawek, kwot i wskaźników przez Departament Funduszy MRPiPS. Ponadto każdy uczestnik PAI miał wypłacony po zakończeniu realizacji prac społecznie użytecznych w Programie, czyli po zakończeniu 2 miesięcy udziału w PAI, ekwiwalent za pranie i zużycie własnej odzieży i obuwia.

Po dwumiesięcznym okresie realizacji Programu Aktywizacja i Integracja Powiatowy Urząd Pracy mógł ponownie określić profil pomocy a następnie:

- a) podjąć decyzję o ponownym skierowaniu osoby bezrobotnej do udziału w Programie, jednak nie dłużej niż łącznie na okres do 6 miesięcy;

- b) skierować osobę bezrobotną, w porozumieniu z ośrodkiem pomocy społecznej, do zatrudnienia wspieranego u pracodawcy na zasadach określonych w przepisach o zatrudnieniu socjalnym lub podjęcia pracy w spółdzielni socjalnej, zakładanej przez osoby prawne, o której mowa w przepisach o spółdzielniach socjalnych;
- c) ponownie ustalić profil pomocy, a w przypadku zmiany profilu niezwłocznie dostosować indywidualny plan działania i przedstawić bezrobotnemu propozycje pomocy określone w ustawie.

W ramach Klubu w 2019 roku realizowane były warsztaty i szkolenia, ale również zajęcia edukacyjne w Centrum Kształcenia Ustawicznego i Ośrodku Doksztalania i Doskonalenia Zawodowego w Stalowej Woli pt. „Wizaż – mój wizerunek” w ramach których, uczestnicy KIS przeszli metamorfozy wyglądu zewnętrznego. Odbyły się także spotkania konsultacyjne z przedstawicielami Komendy Powiatowej Policji w Stalowej Woli na temat bezpieczeństwa oraz konsekwencji związanych z nadużywaniem alkoholu, czy przemocą domową.

Łącznie program KIS we wszystkich edycjach 2019 roku objął 40 osób, z których 13 osób kontynuowało udział do 28 lutego 2020 roku. Z wyżej wymienionej grupy 2 osoby (kobiety) podjęło zatrudnienie na umowę o pracę po zakończeniu udziału w KIS. Jedna osoba (kobieta) podjęła aktywność w formie prac dorywczych przy sprzątanii, jedna osoba (mężczyzna) nabył prawo do świadczenia emerytalnego i jeden uczestnik KIS (mężczyzna) nabył prawo do zasiłku stałego z uwagi na niepełnosprawność i zły stan zdrowia. Ponadto 19 osób, w tym 12 kobiet zostanie w 2019 roku skierowanych do udziału w pracach społecznie użytecznych. Pozostała część osób jest objęta wsparciem tutejszego Ośrodka i kontynuuje działania w kierunku aktywnego poszukiwania pracy. Należy podkreślić, że głównym celem KIS nie jest podjęcie zatrudnienia przez jego uczestników, jest to wartość dodana wynikająca z uczestnictwa w KIS oraz działań ukierunkowanych na przygotowanie osób pozostających poza rynkiem pracy do zmiany swojej postawy i aktywności w poszukiwaniu pracy z wykorzystaniem dostępnych narzędzi ze strony PUP, OPS.

Poniższe tabele przedstawiają analizę występujących dysfunkcji w rodzinach uczestników KIS oraz aktywność zawodową uczestników w trakcie i po zakończeniu programu KIS.

TABELA NR 15 PROBLEMY WYSTĘPUJĄCE W RODZINACH UCZESTNIKÓW KLUBU INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

PRZESŁANKI KORZYSTANIA Z POMOCY	MĘŻCZYŹNI	KOBIETY	RAZEM
Bezrobocie	16	24	40
Ubóstwo	1	2	3
Uzależnienie i współuzależnienie	7	5	12
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego	0	7	7
Niepełnosprawność	4	3	7
Przewlekła choroba	6	7	13

Przemoc	0	0	0
Sytuacja kryzysowa	0	1	1
Trudności w przystosowaniu do życia po puszczeniu zakładu karnego	1	0	1
Bezdomność	1	0	1

TABELA NR 16 AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA UCZESTNIKÓW KLUBU INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

PODZIAŁ OSÓB, ZE WZGLĘDU NA RODZAJ AKTYWNOŚCI	MĘŻCZYŹNI	KOBIETY
Liczba osób, które podjęły aktywność zawodową w czasie trwania programu KIS	0	0
Liczba osób, które, podjęły aktywność zawodową po zakończeniu działań KIS	0	2
Liczba osób, które, po zakończeniu działań KIS zostały skierowane do prac społecznie użytecznych w 2019 roku	1	3
Liczba osób, które, po zakończeniu działań KIS zostały skierowane do prac społecznie użytecznych w 2020 roku	7	12
Liczba osób, które nie podjęły aktywności zawodowej z uwagi na problemy zdrowotne, które nie pozwoliły na podjęcie jakiegokolwiek pracy	4	4
Liczba osób, które nie podjęły aktywności zawodowej z uwagi na wielodzietność i samotne rodzicielstwo	0	4
Liczba osób, które nie podjęły aktywności zawodowej z uwagi na fakt, że podejmują prace dorywcze (nie szukają legalnego źródła dochodu)	0	1
Liczba osób, które nie podjęły aktywności zawodowej z uwagi na niechęć do podjęcia jakiegokolwiek pracy	2	0
Liczba osób, które kontynuują działania w ramach KIS w 2020 roku	3	10

5.3 Prace społecznie-użyteczne

Prace społecznie użyteczne to prace wykonywane przez osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku na podstawie skierowania przez Starostę, organizowane przez Gminę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej. Na wniosek Gminy Starosta może skierować bezrobotnego bez prawa do zasiłku korzystającego ze świadczeń z pomocy społecznej do wykonywania prac społecznie

użytecznych na terenie gminy, w której zamieszkuje lub przebywa, w wymiarze do 10 godzin w ciągu tygodnia. Do wykonywania prac społecznie użytecznych mogą być kierowane również osoby uczestniczące w kontrakcie socjalnym, indywidualnym programie usamodzielniania, lokalnym programie pomocy społecznej lub indywidualnym programie zatrudnienia socjalnego, jeżeli podjęły uczestnictwo w tych formach w wyniku skierowania powiatowego urzędu pracy.

Prace społecznie użyteczne realizowane były po raz piąty w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Stalowej Woli w okresie od 18 marca do 30 listopada 2019 roku **dla 28 osób** (w tym 16 kobiet) bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stalowej Woli, na podstawie Porozumienia nr 3/2019 z dnia 4 marca 2019 roku zawartego między Starostą Stalowowolskim a Gminą Stalowa Wola.

Na zasadach określonych w art. 72 ust. 6 ustawy z 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy bezrobotnemu przysługiwało świadczenie w wysokości 8,30 zł za każdą godzinę wykonywania prac społecznie użytecznych do 31 maja 2019 roku oraz 8,50 zł za każdą godzinę wykonywania prac społecznie użytecznych od 1 czerwca 2019 roku na podstawie wprowadzenia nowych stawek, kwot i wskaźników przez Departament Funduszy MRPiPS z dnia 10 czerwca 2019 roku. Świadczenie natomiast nie przysługiwało za okres niewykonywania pracy, w tym za okres udokumentowanej niezdolności do pracy. Starosta refundował Gminie ze środków Funduszu Pracy 60% kwoty świadczenia przysługującego bezrobotnemu, natomiast 40% pokrywała Gmina.

Organizacja prac społecznie użytecznych w MOPS w Stalowej Woli odbywała się zgodnie z Regulaminem realizacji prac społecznie użytecznych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Stalowej Woli. Osobą wyznaczoną przez Dyrektora MOPS do organizacji i rozliczania prac społecznie użytecznych w 2019 roku był Kierownik Klubu Integracji Społecznej.

Prace społecznie użyteczne realizowane były wg odpowiednio zgłoszonych potrzeb, na stanowiskach: sprzątaczką, pracownikiem gospodarczy, pomoc kuchenna, młodsza opiekunka w:

- Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w tym w ośrodkach wsparcia: Dziennym Domu Senior +, Specjalistycznej Placówce Wsparcia Dziennego Świetlicy „TECZA”, Filii Specjalistycznej Placówki wsparcia Dziennego Świetlicy „TECZA”, Warsztacie Terapii Zajęciowej, Kuchni przy MOPS
- Środowiskowym Domu Samopomocy nr 1 w Stalowej Woli,
- Domu Pomocy Społecznej im. Józefa Gawła w Stalowej Woli.

Każdy z kierowników prowadzących nadzór nad osobami realizującymi prace społecznie użyteczne starał się dobierać godziny pracy indywidualnie do każdej z 28 osób oraz do możliwości związanych z zapotrzebowaniem na wykonywane w danym dniu czynności. Ponadto brano pod uwagę czynniki pogodowe oraz indywidualne predyspozycje i podejście każdej z osób do wykonywanej pracy. Szczególnie istotny był ten dobór osób przy stanowisku młodsza opiekunka, gdzie skierowane osoby bezrobotne udzielały wsparcia bezpośredniego w środowisku osoby potrzebującej, w tym przypadku osoby starszej, schorowanej.

W ciągu tygodnia pracy osoba skierowana do prac społecznie użytecznych odbywała 10 godzin prac. Na podstawie miesięcznych zbiorczych ewidencji i list obecności dokonywana była wypłata świadczeń dla poszczególnych uczestników prac społecznie użytecznych. Łącznie w okresie od 18 marca do 30 listopada 2019 roku na 1 osobę przypadło 354 godziny prac społecznie użytecznych.

TABELA NR 17 POWODY KORZYSTANIA Z POMOCY MOPS PRZEZ UCZESTNIKÓW PRAC SPOŁECZNIE UŻYTECZNYCH

PRZESŁANKI KORZYSTANIA Z POMOCY MOPS	LICZBA OSÓB		
	KOBIETY	MĘŻCZYJNI	ŁĄCZNIE
Bezrobocie	16	12	28
Ubóstwo	16	12	28
Długotrwała lub ciężka choroba	4	5	9
Niepelnosprawność	0	3	3
Alkoholizm i narkomania	1	7	8

TABELA NR 18 WIEK UCZESTNIKÓW PRAC SPOŁECZNIE UŻYTECZNYCH

WIEK	LICZBA OSÓB		
	KOBIETY	MĘŻCZYJNI	ŁĄCZNIE
18 – 24 lat	0	0	0
25 – 34 lat	4	0	4
35 – 44 lat	4	1	5
45 – 54 lata	5	5	10
55 – 64 lata	3	6	9
Razem:	16	12	28

W trakcie wykonywania prac społecznie użytecznych 3 osoby (kobiety) przerwało uczestnictwo z uwagi na:

- uzyskanie prawa do zasiłku stałego z uwagi na umiarkowany stopień niepełnosprawności i brak własnego dochodu (1 osoba);
- rezygnację z uwagi na problemy zdrowotne (1 osoba);
- podjęcie pracy na umowę cywilno – prawną w zakładzie Produkcyjno – Handlowym „WODEX” Sp. z o.o. ze Stalowej Woli (1 osoba), w związku z czym na ich miejsce zakwalifikowano kolejne osoby (3 kobiety) chętne do realizacji prac i spełniające kryteria zakwalifikowania do udziału w nich.

Po zakończeniu uczestnictwa w pracach społecznie użytecznych 1 osoba (kobieta) podjęła zatrudnienie na umowę o pracę jako młodsza opiekunka w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Stalowej Woli.

Dodatkową wartością udziału w pracach społecznie użytecznych było ogromne zaangażowanie osób w wykonywane prace, ukazanie swoich wartości jako pracownik, odpowiedzialności, sumienności, dyspozycyjności, dostosowywanie się do zasad i regulaminów organizacyjnych. Ponadto osoby bezrobotne wykonując prace społecznie użyteczne wykazały się zaangażowaniem i odpowiedzialnością na stanowiskach, które wykonywały.

Ponadto 20 osób ponownie zostało zgłoszonych przez MOPS w Stalowej Woli do udziału w pracach społecznie użytecznych w 2019 roku w okresie od 23 marca do 30 listopada 2020 roku z uwagi na ich zainteresowanie i gotowość do ich realizacji.

Koszt realizacji prac społecznie użytecznych w 2019 roku wyniósł **102 747,00 zł**.

5.4 „Pomoc w domu” w ramach prac społecznie użytecznych

MOPS w 2019 roku kontynuował rozpoczętą w 2017 roku realizację prac społecznie użytecznych „Pomoc w domu” w ramach realizacji programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”, ustanowionego uchwałą Nr 160 Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 r.

Celem programu jest:

- 1) wsparcie rodziców i opiekunów osób niepełnosprawnych w realizacji codziennych obowiązków domowych;
- 2) aktywizacja osób bezrobotnych w ramach prac społecznie użytecznych.

Rodzice i opiekunowie osób niepełnosprawnych mogą skorzystać z pomocy osoby bezrobotnej zarejestrowanej w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stalowej Woli w ramach prac społecznie użytecznych w realizacji codziennych obowiązków domowych związanych m.in. z prowadzeniem domu, pomocą w dotarciu do przychodni specjalistycznej, pomocą w załatwieniu niezbędnych spraw urzędowych, realizacją recept itp. w wymiarze 10 godzin w ciągu tygodnia. Jest to nieodpłatna forma pomocy, niezależna od sytuacji dochodowej rodziny z niej korzystającej. Prace świadczone są przez osobę bezrobotną bezpośrednio w miejscu zamieszkania rodziny korzystającej z tej formy pomocy.

Wykonywanie prac społecznie użytecznych „Pomoc w domu” odbywało się na podstawie Porozumienia zawartego między Starostą powiatu stalowowolskiego a Gminą Stalowa Wola. Na podstawie porozumienia bezrobotnemu przysługiwało świadczenie w wysokości 8,30 zł za każdą godzinę wykonywania prac społecznie użytecznych a od 1 czerwca 2018 roku 8,50 zł za każdą godzinę wykonywania prac społecznie użytecznych, na podstawie wprowadzenia nowych stawek, kwot i wskaźników przez Departament Funduszy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej. Starosta refundował Gminie ze środków Funduszu Pracy 100% kwoty świadczenia przysługującego bezrobotnemu, natomiast Gmina Stalowa Wola nie pokrywała żadnych kosztów związanych z wypłatą tego świadczenia.

W 2019 roku **7 rodzin** skorzystało ze wsparcia w formie **pomocy w domu**, usługi realizowanej w ramach prac społecznie użytecznych przez **8 osób (kobiet)** bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Stalowej Woli jako bezrobotne bez prawa do zasiłku, które jednocześnie korzystały w 2019 roku ze świadczeń pomocy społecznej w tut. MOPS.

Jedna z uczestniczek prac społecznie użytecznych „Pomoc w domu” podjęła zatrudnienie, natomiast druga z uwagi na problemy zdrowotne i niezdolność do pracy przez nieprzerwany okres 90 dni utraciła status osoby bezrobotnej, skutkiem czego było przerwanie udziału w pracach społecznie użytecznych.

Łącznie 8 uczestniczek prac społecznie użytecznych „Pomoc w domu” w 2019 roku zrealizowało w 7 środowiskach 2 164 godzin.

W 2020 roku prace społecznie użyteczne „Pomoc w domu”, które realizowane były w 2019 roku, będą nadal kontynuowane w 6 środowiskach.

VI. PRACA Z OSOBAMI ZAGROŻONYMI WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

Głównym celem w pomocy społecznej jest ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego oraz przygotowanie osób zagrożonych tym zjawiskiem do uczestnictwa w życiu społecznym poprzez prowadzenie wszechstronnych działań na rzecz reintegracji społecznej.

6.1. Praca socjalna z rodzinami dotkniętymi problemem uzależnienia.

Jednym z zadań realizowanych przez pomoc społeczną jest udzielanie wsparcia i pomocy dla osób i rodzin, u których rozeznano problem alkoholowy. Pracownicy socjalni MOPS w 2019 roku świadczyli wsparcie w formie świadczeń pomocy społecznej w stosunku do **238 rodzin** (321 osób w rodzinach) ze zdiagnozowanym wcześniej problemem alkoholowym.

Ofertą pomocy dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin obok świadczeń materialnych jest poradnictwo specjalistyczne, w tym z zakresu pracy socjalnej ukierunkowanej na problem uzależnienia prowadzonej przez Zespół do Spraw Profilaktyki Uzależnień oraz Klub Trzeźwego Życia. Oferta MOPS jest uzupełnieniem istniejących w gminie placówek powołanych do niesienia pomocy osobom borykającym się z problemem uzależnienia i nakierowany jest na motywowanie do sięgania po fachową pomoc tych, którzy wymagają leczenia i wspieraniu tych, którzy to leczenie już odbyli po to by wydłużyć czas ich trwania w abstynencji.

Pracownik socjalny z Zespołu ds. Profilaktyki Uzależnień swoje działania ukierunkowuje przede wszystkim na motywowanie do leczenia, utrzymywanie abstynencji osób, które zmagają się z problemem alkoholizmu. Zadania, które podejmuje w toku pracy socjalnej to wstępna orientacja o rozmiarach, okolicznościach picia oraz o zaburzeniach i szkodach towarzyszących, rozmowy motywacyjne, wspieranie, wzmacnianie pozytywnych zmian, kierowanie do terapii profesjonalnej, interwencja w sytuacjach kryzysowych.

W 2019 r. swoim wsparciem obejmował 30 osób, w tym 27 zdiagnozowanych i 3 osoby nie zdiagnozowane. Wśród uczestników dominowały osoby samotne (28 osób samodzielnie gospodarujących i 2 rodziny z dziećmi). Specjalistyczna praca socjalna z tymi osobami była prowadzona przy wykorzystaniu takich narzędzi jak „wywiad z osobą uzależnioną i szkodliwie pijącą”, który ułatwia rozpoznanie uzależnienia i dobór właściwej strategii odwykowej, kontrakt socjalny (8 osób). W skutek podejmowanych działań 19 osób zostało uczestnikami KTŻ, 7 osób podjęło leczenie w placówkach leczenia odwykowego. Do MKRPA skierowano 1 wniosek o podjęcie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu, 2 wnioski skierowano do PTU o zamianę leczenia.

Praca socjalna skoncentrowana była również na działaniach adresowanych do alkoholowych sprawców przemocy w rodzinie przez Zespół ds./ pomocy rodzinie. W stosunku do osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej pracownicy socjalni:

- informowali o konsekwencjach karnych stosowania przemocy domowej ,
- motywowali do zmiany zachowania wobec członków rodziny, do udziału w zajęciach korekcyjno- edukacyjnych „ Dialog”, do podjęcia terapii w związku z uzależnieniem oraz do skorzystania z pomocy psychologicznej,
- przestrzegali przed stosowaniem zachowań agresywnych wobec członków rodzin, współpracowali z przedstawicielami Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Stalowej Woli, Komendy Powiatowej Policji w Stalowej Woli, Poradnią Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkohol w Stalowej Woli, Kuratorskiej Służby Sądowej oraz pedagogami szkół,
- informowali o konsekwencjach karnych stosowania przemocy domowej.

Świadcząc poradnictwo socjalne oraz pomagając dotrzeć do instytucji prowadzących zajęcia i grupy wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych na bieżąco współpracowali z instytucjami działającymi na rzecz poprawy sytuacji klienta m.in. Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnią Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu, Wojewódzkim Ośrodkiem Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia w Stalowej Woli, Sądem Rejonowym, Policją. W ramach pracy socjalnej prowadzona była ścisła współpraca pracowników z opiekunem Klubu Trzeźwego Życia.

6.2. Klub Trzeźwego Życia.

Klub Trzeźwego Życia jest miejscem, gdzie osoby z problemem alkoholowym uczą się spędzać czas w pozytywny sposób, alternatywnie do wcześniejszych, destrukcyjnych sposobów zachowań. Klub funkcjonuje w budynku MOPS w przystosowanych do tego celu trzech pomieszczeniach piwnicznych: w dwóch prowadzone są zajęcia, natomiast w trzecim znajduje się punkt konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym. Wyposażony jest według potrzeb: m.in. w sprzęt AGD i RTV, komputery z dostępem do internetu, stół do tenisa stołowego, biblioteczkę z fachową literaturą i prasą, co daje możliwość komfortowego prowadzenia zajęć grupowych i rozmów indywidualnych, oraz rozwoju uczestników. O czystość pomieszczeń dba społeczność klubowa.

Uczestnikami Klubu mogą być osoby zarówno korzystające z różnych świadczeń pomocy społecznej, jak i osoby, które nie są klientami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Uczestnictwo w Klubie jest bezpłatne. W ramach pracy socjalnej istnieje ścisła współpraca pracowników socjalnych MOPS z opiekunem Klubu.

Celem działalności KTŻ w 2019 r było przede wszystkim:

- pomoc w utrzymywaniu abstynencji przez osoby uzależnione od alkoholu i innych środków psychoaktywnych wraz ze współistniejącymi uzależnieniami od nikotyny lub uzależnieniami behawioralnymi.
- pomoc osobom deklarującym abstynencje, będących w grupie ryzyka uzależnieniem.
- pomoc i wsparcie dla uczestników z ugruntowaną abstynencją w rozwoju osobistym oraz nabieraniu przez te osoby kompetencji psychospołecznych.
- pomoc i wsparcie samopomocowe (nieinstytucjonalne)- Mitingi grupy AA „PROMYK”
- wsparcie w sytuacjach kryzysowych, zagrażających utrzymaniem abstynencji przez prowadzenie przez terapeutkę rozmów wspierających, motywacyjnych itd.
- prowadzenie w Punkcie konsultacyjnym rozmów informacyjnych dla osób szukających pomocy w kwestii uzależnień dla siebie oraz swoich bliskich.
- uczestnicy oraz osoby zgłaszające się po pomoc mogły również skorzystać z pomocy psychologa zatrudnionego w MOPS, który pełnił dyżury w Punkcie Konsultacyjnym.

W roku sprawozdawczym nad prawidłowym funkcjonowaniem klubu opiekę sprawowała zatrudniona w MOPS instruktorka terapii uzależnień (była uczestniczką Klubu).

Klub czynny był 30 godzin tygodniowo. Każdego dnia w Klubie organizowane były zajęcia oraz inne formy spędzania czasu przez klubowiczów.

Łącznie z oferty Klubu w 2019 roku skorzystało 113 osób. Instruktor terapii uzależnień udzielił 98 porad dla 78 osób. Z oferty KTŻ skorzystały również 4 osoby bezdomne, przebywające w Schronisku im. Św. Brata Alberta. Dzięki działaniom jakie są prowadzone w KTŻ (nabywanie kompetencji psychospołecznych) oraz współpracy z pracownikami MOPS kilka osób rozpoczęło pracę, rezygnując ze schematu bezradności.

TABELA Nr 19 LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z OFERTY KLUBU TRZEŻWEGO ŻYCIA w 2019

OFERTA KLUBU	OGÓLEM	MĘŻCZYŹNI	KOBIETY
Zajęcia klubowe	107	80	17
Zajęcia grupowe	76	66	10
Mitingi	30	22	8
Kontakt indywidualny	78	53	25

6.3. Bezdomność

W 2019 roku działaniami MOPS objętych było 59 osób będących w kryzysie bezdomności. Działania skierowane do osób bezdomnych obejmowały w swym zakresie: pracę socjalną, zapewnienie noclegu, ciepłego posiłku i niezbędnej odzieży stosownej do pory roku oraz udzielenie pomocy materialnej.

Praca socjalna polegała w szczególności na pomocy w odtworzeniu dokumentów, w otrzymaniu ubezpieczenia zdrowotnego, dostępu do pomocy medycznej, psychologicznej i prawnej, pomocy w formie korzystania z mitingów w Klubie Trzeźwego Życia przy MOPS, podejmowaniu mediacji z rodzinami osób bezdomnych, itp. Pracownik socjalny ds. bezdomności prowadził pracę socjalną w oparciu o kontrakt socjalny z 32 osobami bezdomnymi oraz z 1 osobą w ramach Indywidualnego Programu Wychodzenia z Bezdomności. Działania podejmowane w ramach tych narzędzi pracy socjalnej miały na celu pomoc w nawiązaniu kontaktu z rodziną, prowadzenie zdrowego trybu życia i zachowania abstynencji, podnoszeniu kompetencji społecznych i zawodowych.

Wymiernym rezultatem udzielonego specjalistycznego wsparcia w ramach pracy socjalnej w 2019 r. było m. innymi :

- uzyskanie orzeczenia o niepełnosprawności przez 5 osób bezdomnych;
- pomoc i towarzyszenie w sprawach meldunkowo-lokalowych 3 osób;
- podniesienie kwalifikacji zawodowe i skorzystanie z poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy- 1 osoba;
- 4 osoby regularnie uczęszczało na zajęcia w Klubie Trzeźwego Życia;
- 1 osoba otrzymała mieszkanie z zasobów gminy - Mieszkanie Komunalne w ramach realizowanego IPWZB.

Ze wsparcia finansowego skorzystało 59 osób będących w kryzysie bezdomności, 18 osób przebywających poza Schroniskiem objętych było pomocą w formie gorącego posiłku w stołówce Społem „Słoneczna” w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu” a 4 osoby skorzystały z pomocy w formie odzieży i obuwia w ramach współpracy z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej. Łącznie potrzebę zabezpieczenia schronienia bezdomnej zrealizowano w 33 przypadkach³.

W zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i schronienia osobom bezdomnym, pracownik socjalny współpracował z Komendą Powiatowej Policji i Schroniskiem dla Bezdomnych Mężczyzn im. Św. Brata Alberta. Dzięki tym działaniom ujawnionych zostało 16 miejsc przebywania osób bezdomnych poza schroniskiem. W okresie niesprzyjających warunków pogodowych (jesiennie-zimowym),

³ Zabezpieczenie potrzeby zapewnienia schronienia przedstawiono w Rozdziale III. 3.2 . Niefinansowe formy wsparcia.

prowadzone były działania interwencyjne wspólnie z Policją na terenie dworców PKP, PKS, w węzłach ciepłowniczych, ogródkach działkowych, strychach, piwnicach.

W dniu 24.10.2019 r. w siedzibie MOPS zorganizowane zostało spotkanie interdyscyplinarne, w którym wzięli udział przedstawiciele lokalnych instytucji takich jak: Wydział Spraw Obywatelskich i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta Stalowej Woli, Komenda Powiatowa Policji, Specjalistyczny Powiatowy Zespół Opieki Zdrowotnej, Komenda Straży Pożarnej, Dom Pomocy Społecznej, Stalowowolski Ośrodek Wsparcia i Interwencji Kryzysowej, Zakładu Pielęgnacyjno-Opiekuńczego oraz organizacji pozarządowych: Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta w Stalowej Woli. Celem spotkania było podzielenie się doświadczeniami w pracy z osobami bezdomnymi, zaproponowanie nowych rozwiązań służących zminimalizowaniu negatywnych skutków bezdomności, skoordynowanie działań służb porządkowych i pomocowych podejmowanych w stosunku do osób bezdomnych. W trakcie spotkania wypracowane zostały procedury postępowania z osobami bezdomnymi w okresie zimowym 2019/2020.

6.4. Pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego.

Osoby opuszczające Zakłady Karne przejawiają trudności w przystosowaniu się do życia na wolności i odzyskania zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie. Zadaniem pomocy społecznej, obok przyznawania świadczeń systemu pomocy społecznej jest także udzielanie wsparcia w zakresie uzyskania poradnictwa prawnego, psychologicznego oraz w formie pracy socjalnej mającej na celu ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego osób opuszczających zakłady karne. Głównym celem pracy socjalnej z osobami po odbyciu kary pozbawienia wolności jest motywowanie do aktywności zmierzającej do reintegracji społecznej oraz prowadzenie działań zmierzających do aktywności zawodowej, między innymi poprzez pomoc w rejestracji w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoby bezrobotnej, wyszukiwaniu ofert pracy.

W 2019 roku udzielił pomocy 14 osobom, które opuściły zakłady karne, w zależności od sytuacji dochodowej oraz zgłaszanych potrzeb, zarówno w formie pieniężnej poprzez przyznawanie zasiłków tj. zasiłki okresowe, zasiłki celowe, zasiłki stałe, zasiłki na żywność w ramach „Programu Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”, przyznawano również pomoc w formie gorącego posiłku, pomoc rzeczową (odzież) a także szeroko rozumiane poradnictwo w ramach pracy socjalnej.

Głównym celem pracy socjalnej z osobami po odbyciu kary pozbawienia wolności było motywowanie do aktywności zmierzającej do reintegracji społecznej oraz prowadzenie działań zmierzających do aktywności zawodowej, między innymi poprzez pomoc w rejestracji w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoby bezrobotnej, wyszukiwaniu ofert pracy.

VII . DZIAŁANIA NA RZECZ OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Organizacją profesjonalnej pomocy MOPS skierowanej do osób starszych i niepełnosprawnych zajmują się:

- Dział Pomocy Środowiskowej i Integracji Społecznej - Zespół ds. pomocy osobom starszym
- Dział Usług
- Dzienny Dom Senior+
- Warsztat Terapii Zajęciowej.

7.1. Zespół ds. pomocy osobom starszym.

W okresie sprawozdawczym MOPS objął wsparciem 688 osób w wieku poprodukcyjnym. Diagnozowaniem problemów i potrzeb osób starszych w ramach Działu Pomocy Środowiskowej i Integracji Społecznej zajmował się Zespół ds. pomocy osobom starszym. Podejmowane przez pracowników socjalnych tego Zespołu działania mają zmierzać do poprawy funkcjonowania osób starszych i rodzin w ich środowisku społecznym, rozwinięcia i podtrzymania w miarę możliwości ich aktywności i samodzielności życiowej. Szczególnie ważna jest tu diagnoza, a także bieżące monitorowanie deficytów i potrzeb ludzi starszych.

Pracownicy Zespołu ds. pomocy osobom starszym w 2019 r. swoje profesjonalne działania w formie pracy socjalnej i świadczeń pomocy społecznej kierowali łącznie do **513** środowisk na terenie miasta, wśród których **415** osób to osoby samotnie zamieszkałe a **98** osoby zamieszkiwało z rodziną.

W ramach podejmowanych działań pomocowych, obok świadczeń pieniężnych czy niepieniężnych w formie usług opiekuńczych, szczególne miejsce zajmuje praca socjalna jako szeroko rozumiane rzecznictwo interesów tej grupy społecznej. Praca socjalna pracowników Zespołu sprowadzała się do wypracowywania właściwych i skutecznych form pomocy kierowanej do osób starszych, głównie dotyczących wsparcia, pomocy w zwalczaniu skutków osamotnienia, w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz podejmowaniu działań zmierzających do większego zaangażowania rodziny w sprawowaniu opieki nad starszymi członkami rodziny wymagającymi takiej pomocy. W zakresie poprawy funkcjonowania osób starszych w środowisku zamieszkania pracownicy świadczyli szeroko rozumiane rzecznictwo ich interesów, pomoc w uzyskaniu poradnictwa dotyczącego możliwości rozwiązywania problemów i udzielania pomocy przez właściwe instytucje państwowe, samorządowe, organizacje pozarządowe.

W ramach rozeznanych potrzeb:

- **70** osób uzyskało skierowanie do organizacji pozarządowych (PKPS i PCK) na pomoc w naturze (żywność, środki czystości, odzież),
- **14** osób uzyskało porady prawne a **10** psychologiczne w ramach poradnictwa specjalistycznego,
- w **30** przypadkach została zorganizowana pomoc sąsiedzka,
- **284** osób korzystało z usług opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w tym dla **7** osób z zaburzeniami psychicznymi specjalistyczne usługi opiekuńcze,
- **54** osoby otrzymały skierowanie na pobyt w Dziennym Domu Senior +,
- w **6** przypadkach, z uwagi na zawilość problemów wymagających rozwiązań interdyscyplinarnych, odbyły się spotkania multiprofesjonalne ze specjalistami MOPS (psycholog, prawnik oraz instytucji zewnętrznych w tym służby zdrowia i policji a także członków rodzin. Celem podejmowanej współpracy było zaplanowanie wspólnych, kompleksowych działań w ramach kompetencji poszczególnych podmiotów, służących poprawie funkcjonowania osoby lub budowanie sieci wsparcia w najbliższym otoczeniu.

Podejmowane były także działania interwencyjne w sytuacji osób zaniedbanych, opuszczonych, potrzebujących wsparcia instytucjonalnego, leczenia szpitalnego, oraz w sytuacji zgłoszeń wypisu ze szpitala osób, wymagających opieki innych osób. Jednorazowe działania interwencyjne podejmowane były w **65** przypadkach, a ich następstwem w większości spraw było objęcie tych osób wsparciem z zakresu ustawy o pomocy społecznej (usługi opiekuńcze, umieszczenie w domu pomocy społecznej, poradnictwo prawne i psychologiczne, pomoc sąsiedzka, ZOL, objęcie hospitalizacją, większe zaangażowanie w pomoc rodziny, pomoc finansowa, skierowanie na leczenie odwykowe, interwencja pogotowia, doprowadzenie do dezynsekcji, doprowadzenie do wizyty lekarza rodzinnego i objęcie świadczeniami zdrowotnymi)

W 2019 roku pracownicy Zespołu ds. pomocy osobom starszym brali udział w akcjach charytatywnych, zainicjowanych przez MOPS i inne organizacje:

- ✓ „Stalowowska Paczka Pomocy Edycja 2019 – Osoby Starsze i Niepełnosprawne”- skorzystało **169** osób
- ✓ „Opłatek Maltański” – skorzystało **18** osób
- ✓ „Śniadanie Wielkanocne” – skorzystało **5** osób

7.2. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania.

W sytuacji braku możliwości zapewnienia opieki przez najbliższe otoczenie osobie wymagającej wsparcia w codziennych czynnościach życiowych oferowane były usługi opiekuńcze funkcjonujące w strukturach MOPS. Organizacją, koordynacją i monitoringiem usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w środowisku klienta zajmuje się Dział Usług.

Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania są szansą utrzymania jak najdłużej osoby starszej, niepełnosprawnej w jej środowisku zamieszkania i zapewnienia jej odpowiedniej opieki, a w przypadku osób z zaburzeniami psychicznymi, formą wspierająco- opiekuńczą przy odtwarzaniu lub nabywaniu aktywności społecznej.⁴

Mając na względzie właściwą organizację usług oraz sprostanie społecznemu zapotrzebowaniu na tę formę wsparcia w 2017 roku zostały opracowane i wdrożone Zarządzeniem Dyrektora MOPS Nr 29/2017 Procedury przyznawania i wykonywania usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.

7. 3. Dzienny Dom SENIOR+

Dzienny Dom Senior+ jest ośrodkiem wsparcia dziennego dla osób starszych. Jest to forma świadczenia półstacjonarnych usług opiekuńczych dla osób starszych, samotnych. W 2019 r. placówka obchodziła 25 lecie swojego istnienia.

Celem działania placówki jest pomoc w zachowaniu sprawności fizycznej i intelektualnej osobom, które zakończyły aktywność zawodową i które z różnych powodów utraciły lub w znacznym stopniu ograniczyły więź rodzinną, a otaczająca ich samotność nie pozwala na prawidłowe funkcjonowanie w społeczeństwie. Przesłanką uprawniającą do korzystania z usług w ośrodku wsparcia jest potrzeba częściowej opieki i pomocy w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb życiowych ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność. Poza usługami opiekuńczymi Dzienny Dom Senior+ zapewnia 2 posiłki dziennie oraz zajęcia terapeutyczne, integracyjne, edukacyjne, rekreacyjno - kulturalne, pracę socjalną, poradnictwo specjalistyczne.

W okresie 1.01.2019 r. do 31.12.2019r. Dzienny Dom Senior+ realizował swoje działania w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015 – 2020 - Edycja 2019 moduł II – Zapewnienie funkcjonowania DD „Senior +”. Celem strategicznym Programu było zwiększenie aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym seniorów poprzez rozbudowę infrastruktury ośrodków wsparcia w środowisku lokalnym oraz zwiększenie miejsc w placówkach „Senior +”. Założeniem modułu II Projektu było dofinansowanie działań związanych z bieżącym utrzymaniem i działalnością placówki, przy czym dotacja nie mogła stanowić więcej niż 40 % całkowitego kosztu realizacji zadania. Wartość projektu wyniosła łącznie **347 305 zł**, natomiast dotacja z budżetu państwa

⁴ Zakres zadań wykonywanych w ramach usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz charakterystykę środowisk objętych tą formą wsparcia, z podziałem na wiek i sytuację rodzinną przedstawiony został w rozdziale III Finansowe formy wsparcia podrozdział 3.1.3. Świadczenia niepieniężne.

138 565 zł. Realizacja projektu pozwoliła na zwiększenie aktywności uczestników placówki, poprzez zwiększoną liczbę spotkań integracyjnych i plenerowych, wycieczek rekreacyjno-krajoznawczych, prelekcji i szkoleń warsztatowych.

Obok bieżących standardowych działań realizowanych w placówce, podtrzymujących aktywność fizyczną i psychiczną, DD „Senior+” stwarzał dla uczestników wiele okazji do czynnego i aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym w ramach organizowanych wycieczek, wspólnych wyjść do kina, teatru, na wystawy i inne lokalne imprezy kulturalne. Ważnym aspektem działalności placówki była także dbałość o budowanie pozytywnego wizerunku osób starszych poprzez nawiązywanie kontaktów i wspólny udział w spotkaniach międzypokoleniowych organizowanych z Domem Dziecka, Szkołą Podstawową Nr 9, Przedszkolem Nr 7, Środowiskowym Domem Pomocy Nr 2 związanych tematycznie z Dniem Dziecka, Jasełkami, kolędowaniem, Mikołajkami z Dniem Dziecka.

Uczestnicy DD Senior + aktywnie włączali się również w akcje charytatywne jak: „Misie Ratownicze” – podzielił się pluszakiem, polegającej na zbiorce pluszowych maskotek dla dzieci poszkodowanych w wypadkach samochodowych, zbiorce makulatury na budowę studni w Afryce, w zbiorce produktów spożywczych i środków czystości w akcji „Stalowowolska paczka pomocy”, „Podzielił się swoim podatkiem” – uczestnicy odpisali 1% podatku na działalność charytatywną. W DD „Senior+” funkcjonuje grupa wolontariuszy „Pomocna dłoń” wśród pracowników i uczestników DD „Senior+”- 25 osób. Działalność wolontariuszy skupia się głównie na pomocy i opiece nad osobami niesamodzielnymi, które są jeszcze lub były uczestnikami DD „Senior+”.

W ramach podnoszenia aktywności intelektualnej i budowania pozytywnych relacji interpersonalnych dla uczestników DD „Senior+” organizowane były tematyczne zajęcia prowadzone przez psychologa zatrudnionego w MOPS pn. Wpływ emocji na samopoczucie, Konflikt i rozwiązywanie konfliktów, Komunikacja, Zaburzenia snu, Relacje, konflikty rodzinne – sposoby ich rozwiązywania, Osamotnienie, Wspomnienie osób bliskich, które odeszły do wieczności, przeżywanie żałoby. Organizowane były również wystawy prac uczestników placówki wykonanych w ramach terapii zajęciowej, a także uroczystości związane z tradycjami świątecznymi.

Łącznie odbyło się 69 inicjatyw na rzecz uczestników zarówno w zakresie organizacji imprez okolicznościowych jak i spotkań międzypokoleniowych.

W 2019 r. z działalności Dziennego Domu Senior+ **skorzystało 56 osób**. Średnia wieku wynosiła 79 lat. Najstarsza uczestniczka miała 97 lat, najmłodsza 62 lata.

Pobyt w DD Senior+ jest odpłatny. W 2019 roku dzienny koszt utrzymania 1 uczestnika wynosił 49,06 zł, w tym koszt wyżywienia 12,38 zł (śniadanie i obiad).

Zasady odpłatności za pobyt w DDS+ w 2018 roku regulowała Uchwała Rady Miejskiej Nr. LXIV/824/17 z dnia 1 grudnia 2017 r. Osoby o dochodach poniżej ustawowego kryterium dochodowego korzystały z usług placówki nieodpłatnie, natomiast pozostałe osoby za odpłatnością ustaloną procentowo w zależności od posiadanego dochodu przy uwzględnieniu udokumentowanych opłat mieszkaniowych, wydatków na leczenie i leki, innych okoliczności.

Tytułem odpłatności za usługi świadczone w DD Senior+ w 2019 roku pobrano od uczestników kwotę 44 686 zł.

7.4. Warsztat Terapii Zajęciowej.

Warsztat Terapii Zajęciowej to placówka przeznaczona dla osób niepełnosprawnych, głównie z niepełnosprawnością intelektualną. Podstawowym celem prowadzonej działalności jest rehabilitacja zawodowa i społeczna niepełnosprawnych uczestników Warsztatu.

Rehabilitacja zawodowa prowadzona jest w oparciu o indywidualne, roczne programy rehabilitacji opracowywane przez Radę programową Warsztatu. Celem rehabilitacji zawodowej jest

rozwijanie psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, aby przygotować podopiecznych do pracy zawodowej.

W roku sprawozdawczym rehabilitacja zawodowa prowadzona była w pracowniach: terapii zajęciowej: rozwoju psychicznego i umiejętności społecznych, rozwoju kompetencji zawodowych, stolarskiej, plastycznej, witrażowniczej, krawieckiej, rękodzielniczej, przyrodniczo- dekoratorskiej, czynności dnia codziennego i komputerowo- poligraficznej,

Uzupełnieniem rozwoju kompetencji zawodowych w poszczególnych pracowniach było doradztwo i poradnictwo zawodowe oraz realizacja zajęć praktycznych w zakładach pracy chronionej i na otwartym rynku pracy. Celem programu było zwiększenie wiedzy uczestników o zakładach pracy, ich rodzajach, świadczonej pracy, zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, a przede wszystkim poprawa kompetencji zawodowych, zmiana postawy wobec pracy oraz wzrost zainteresowania możliwościami zatrudnienia i korzyściami z tego płynącymi.

Nieodłącznym elementem pracy w każdej pracowni był realizowany z uczestnikami trening ekonomiczny w ramach środków finansowych przyznawanych indywidualnie na ten cel.

Uzupełnieniem programu rehabilitacji zawodowej jest rehabilitacja społeczna poprzez stosowane formy terapii społecznej, medycznej czy psychologicznej mające na celu poprawę sprawności psychofizycznej i wzrost kompetencji społecznych uczestników oraz zwiększenia ich szansy na prawidłowe pełnienie dorosłych ról społecznych, w tym zawodowych.

WTZ stawia w pracy terapeutycznej na przygotowanie uczestników do pełnienia dorosłych ról społecznych, proponuje i promuje aktywne i świadome uczestnictwo w życiu społecznym oraz naukę radzenia sobie w życiu codziennym. Aktywne włączanie uczestników w życie społeczne to także okazja do nauki zachowania się w różnych sytuacjach społecznych, wskazywanie na znaczenie adekwatnego i poprawnego zachowania w relacjach społecznych (zwracanie uwagi na zachowania naganne, uczenie form grzecznościowych i kultury osobistej).

W 2019 roku oferta Warsztatu w zakresie uczestniczenia w życiu społecznym była bardzo różnorodna, obejmowała łącznie 20 wydarzeń (niektóre z nich były formą powtarzalnych wydarzeń). Były to m.in. wspólne wyjścia do kina, teatru, muzeum, a także udział w warsztatach teatralnych z instruktorem, zajęciach sportowych na sali sportowej MOSiR, w olimpiadach specjalnych, wystawach, konkursach i przeglądach twórczości osób niepełnosprawnych. Uczestnicy Warsztatu osiągnęli wymierne sukcesy na przeglądach twórczości o różnej artystycznej, ich prace i występy były doceniane i wyróżniane.

Ten aspekt rehabilitacji społecznej jest niezwykle ważny i istotny dla budowania przez uczestników obrazu samego siebie, dla określenia swego miejsca w społeczności, dla podniesienia samooceny, samoakceptacji, samoświadomości, samodzielności, niezależności, odwagi, mobilizacji do własnej aktywności.

Ważnym elementem pracy Warsztatu były także współpraca z rodzinami uczestników w zakresie wspierania procesu terapii. Razem z uczestnikami i ich rodzinami organizowane były wydarzenia celebrujące tradycyjne zwyczaje polskie.

W ciągu 2019 roku rehabilitacją w WTZ objętych było **51 osób** niepełnosprawnych (25 kobiet i 26 mężczyzn), z których w ciągu roku 1 osoba zrezygnowała z uwagi na podjęcie zatrudnienia. Średnia wieku uczestników Warsztatu wynosiła 40,80 lat.

Poniższa tabela przedstawia w sposób liczbowy charakterystykę stopnia niepełnosprawności uczestników Warsztatu.

TABELA NR 20 **STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI UCZESTNIKÓW WTZ**
wg stanu na dzień 31.12.2019 r.

STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	LICZBA OSÓB
Znaczny	28
Umiarkowany	22
Lekki	x

Działalność WTZ finansowana była w 90 % przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i w wysokości 10 % przez samorządy terytorialne/ powiat stalowowolski, niżański i tarnobrzeski/. Wysokość dotacji z poszczególnych powiatów uzależniona była od ilości uczestników z danego powiatu i okresu trwania rehabilitacji. Ponadto w 2019 r Warsztat korzystał z dodatkowego wsparcia finansowego Gminy Stalowa Wola.

VIII. KUCHNIA I ŻYWIENIE W OŚRODKACH WSPARCIA.

W strukturze MOPS funkcjonuje Kuchnia, która przygotowuje posiłki dla uczestników ośrodków wsparcia działających przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej tj. Dziennego Domu Senior+ oraz Specjalistycznej Placówki Wsparcia Dziennego Świetlicy „Tęcza” i jej Filii, a także uczestników kierowanych przez MOPS do Środowiskowych Domów Samopomocy Nr 1 i 2.

W ciągu 2019 roku wydano **38 397 posiłków** w formie śniadań i obiadów. Na zakup artykułów spożywczych wydatkowano kwotę 88 153 zł a wydatki Kuchni (koszty osobowe i rzeczowe) związane z przygotowaniem posiłku wyniosły 356.300,33 zł .

IX. WSPÓŁPRACA Z INNYMI PODMIOTAMI PRZY REALIZACJI ZADAŃ WYNIKAJĄCYCH Z ROZEZNANYCH POTRZEB.

W 2019 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli współpracował między innymi z następującymi instytucjami i podmiotami:

- Powiatowy Urząd Pracy w Stalowej Woli – MOPS od 2011 roku realizuje określoną porozumieniem współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Stalowej Woli przy podejmowaniu działań wzmacniających aktywność osób bezrobotnych, które są jednocześnie klientami Ośrodka i PUP. Współpraca ta polega w szczególności na wymianie informacji umożliwiającej optymalizację zakresu i form pomocy udzielanej przez obie instytucje tej samej osobie, w sposób pozwalający uniknąć powielania wzajemnych działań w zakresie aktywizacji zawodowej osób długotrwale bezrobotnych. Od 2015 roku MOPS w partnerstwie z PUP realizuje Program Aktywizacja i Integracja w zakresie aktywizacji i integracji społecznej osób bezrobotnych (zakres współpracy został szczegółowo opisany w rozdziale V. Aktywizacja osób bezrobotnych). Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy polega również na przekazywaniu aktualnych ofert pracy, staży oraz praktyk, informowaniu o aktualnych projektach i programach specjalnych, które realizowane są na rzecz osób bezrobotnych będących w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, informowaniu o targach i giełdach pracy oraz grupowych poradach zawodowych.
- Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Rzeszowie – Filia w Tarnobrzegu – stała współpraca w zakresie aktywizacji i doradztwa zawodowego osób wykluczonych społecznie z powodu bezrobocia, uzależnienia, bezdomności. Kierowani tam przez pracowników socjalnych klienci MOPS mieli możliwość skorzystania z bezpłatnego doradztwa zawodowego, poradnictwa w zakresie sporządzenia dokumentów aplikacyjnych oraz bezpłatnego dostępu do komputera,

drukarki i internetu. Zainteresowani uzyskali profesjonalne doradztwo w zakresie pisania CV, listu motywacyjnego, które następnie za pośrednictwem poczty e-mail mogli przesłać do pracodawców lub wydrukować i doręczyć do zakładów pracy.

- Centrum Kształcenia Ustawicznego i Ośrodek Doksztalcania i Doskonalenia Zawodowego w Stalowej Woli – współpraca w zakresie organizacji działań środowiskowych (np. pikników, Akcji Charytatywnej „Stalowowska Paczka Pomocy”), zajęć warsztatowych z zakresu wizażu, usług kosmetycznych i fryzjerskich dla seniorów z Dziennego Domu Senior+ oraz uczestników Klubu Integracji Społecznej i Klubu „Wesoła gromadka” świadczonych przez uczennice w zawodach technik usług kosmetycznych i technik fryzjerstwa oraz wykwalifikowaną kadrę nauczycielską CKU.
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stalowej Woli – współpraca w zakresie poradnictwa rodzinnego, interwencji kryzysowych, w sprawie kierowania i umieszczenia w domach pomocy społecznej, kierowania osób na Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, wymiana informacji w sprawach asystentury rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, wychowanków Domu Dziecka oraz wychowanków usamodzielniających się oraz innych zadań wynikających z realizowanych ustaw .
- Komenda Powiatowa Policji w Stalowej Woli – współpraca w sytuacjach kryzysowych, zwłaszcza w przypadkach interwencji dot. stosowania przemocy w rodzinie, osób chorych psychicznie, demoralizacji nieletnich oraz w zakresie zabezpieczenia osób bezdomnych przed skutkami zimy oraz w sytuacjach podejmowanych przez policję interwencji u samotnych osób chorych i starszych. Ponadto współpraca z dzielnicowymi w zakresie pracy z klientami tzw. „trudnymi” z możliwością korzystania z asysty w sytuacjach zagrożenia dla pracowników MOPS w czasie wykonywania czynności służbowych. Przedstawiciele KPP współpracowali również z Klubem Integracji Społecznej w ramach zajęć edukacyjnych z zakresu bezpieczeństwa dla osób uczestniczących w działaniach Klubu. Tematyka poruszana na zajęciach to: bezpieczeństwo na drodze, profilaktyka uzależnień oraz przemoc w rodzinie.
- Sąd Rejonowy w Stalowej Woli – kierowanie pism w sprawie wglądu w sytuację rodzin, w których istnieje podejrzenie nienależytego wykonywania władzy rodzicielskiej, wydawanie opinii na prośbę Sądu o funkcjonowaniu rodzin w stosunku do których Sąd ograniczył władzę rodzicielską, kierowanie wniosków w sprawie leczenia psychiatrycznego lub kierowania do domów pomocy społecznej osób w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia osoby lub środowiska bez zgody uczestnika, wnioskowanie o zamknięte leczenie odwykowe. Współpraca z kuratorami sądowymi i społecznymi w przypadku rodzin objętych nadzorem kuratorskim.
- Prokuratura Rejonowa w Stalowej Woli – składanie wniosków o wszczęcie postępowania w przypadku zgłoszenia przemocy w rodzinie, podejrzenia o zaniechywania w stosunku do osób zależnych lub innych spraw klientów MOPS wymagających rozpoznania wychodzącego poza zakres kompetencji pracownika socjalnego, w tym również ubezwłasnowolnienie i leczenie odwykowe.
- Stalowowski Ośrodek Wsparcia i Interwencji Kryzysowej – współpraca na rzecz klienta objętego wsparciem zarówno przez MOPS jak i SOWiK w ramach zespołów superwizyjnych, konsultacje w sprawach indywidualnych klientów.
- Zakłady Opieki Zdrowotnej – w sprawie ustalania konieczności zabezpieczenia usług w miejscu zamieszkania po zakończeniu leczenia szpitalnego, kompletowania dokumentów dla osób ubiegających się o skierowanie do domów pomocy społecznej lub zakładów opiekuńczo-leczniczych, itp.
- Placówki oświatowe (szkoły, przedszkola) – współdziałanie z pedagogami szkolnymi w zakresie udzielania pomocy dzieciom i ich rodzinom, a także w sprawie dożywiania uczniów w czasie trwania roku szkolnego oraz ferii zimowych i wakacji letnich.

- Kuratorium Oświaty w Rzeszowie – w sprawie wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Urząd Miasta Stalowa Wola - wymiana informacji, przeprowadzanie wywiadów środowiskowych w celu ustalenia uprawnień do świadczeń rodzinnych, świadczeń pielęgnacyjnych, ubezpieczenia zdrowotnego, dodatku mieszkaniowego, opiniowanie wniosków o przydział lokalu socjalnego, współpraca przy realizacji prac społecznie użytecznych.
- Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych– wnioskowanie w sprawie osób uzależnionych od alkoholu na przymusowe leczenie odwykowe.
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Stalowej Woli – w zakresie pomocy pedagogicznej i psychologicznej dzieciom z problemami w nauce i zachowaniu.
- ZUS/ KRUS – wzajemna wymiana informacji w zakresie uprawnień klientów MOPS do świadczeń zabezpieczenia społecznego.
- Inne Ośrodki Pomocy Społecznej – wymiana informacji w sprawie świadczeniobiorców możliwości uzyskania wsparcia ze strony oddzielnie zamieszkałych członków rodzin, refundacje świadczeń z zakresu pomocy społecznej.
- Zakład Administracji Budynków, Rejon Energetyczny, Rejon Gazowniczy, Miejski Zakład Komunalny, Miejski Zakład Budynków - kontakty w sprawie płatności, zadłużeń, negocjacje w sprawie terminów płatności i rozłożeń zadłużenia na raty, ponadto z administracją budynków mieszkalnych w sprawie przeprowadzenia niezbędnych remontów i dezynfekcji w mieszkaniach klientów MOPS, itp..

Ważnym partnerem pomocy społecznej jako instytucji polityki socjalnej państwa na szczeblu lokalnym jest III sektor czyli organizacje pozarządowe, często działające i specjalizujące się w kręgu działań na rzecz określonych grup zagrożonych lub dotkniętych już wykluczeniem społecznym. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach wzajemnej współpracy ze stowarzyszeniami i organizacjami już od kilkunastu lat udostępnia niżej wymienionym stowarzyszeniom bezpłatnie swoje pomieszczenia (salę konferencyjną) na spotkania integracyjne i prowadzenie działalności statutowej w budynku Ośrodka:

- Stowarzyszeniu na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Ruchowo „SONIR” ,
- Stowarzyszeniu Rehabilitacyjnemu Kobiet po Mastektomii ”AMAZONKA” ,
- Klubowi Seniora „Pogodna Jesień”.

W 2019 roku podejmowane były projekty i działania na rzecz grup zagrożonych lub dotkniętych wykluczeniem społecznym we współpracy z organizacjami pozarządowymi, takimi jak:

- Oddziały Stalowowolskie: Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej i Polskiego Czerwonego Krzyża wspierają działalność MOPS-u w zakresie zabezpieczenia w formie rzeczowej, tj. niezbędnego ubrania, żywności i innych artykułów pierwszej potrzeby osobom i rodzinom takiego wsparcia potrzebującym.

PKPS realizował skierowania wydawane przez MOPS w tym m.in.:

- ✓ na odzież używaną i środki czystości dla 231 osób,
- ✓ żywność szczególnie w okresie przedświątecznym osób starszych, samotnych, w trudnej sytuacji materialnej dla 213 osób,
- ✓ na artykuły spożywcze w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa na lata 2014-2020 – dla 1218 osób /rodzin.

Terenowy Oddział PCK zabezpieczał potrzeby w formie rzeczowej dla 146 osób oraz wpiął MOPS przy realizacji projektu socjalnego pn. „Ratujesz-Zyskujesz” propagującego ideę krwiodawstwa

Stalowowolskie Koło Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta - współpraca z Towarzystwem polega na nie tylko na zabezpieczeniu schronienia osobom bezdomnym, ale

również na podejmowaniu działań związanych ze zmianą postrzegania osoby bezdomnej i reagowania na jej potrzeby. Ponadto Ośrodek ściśle współpracuje prowadzonym przez Towarzystwo z Domem Dziecka „Ochronka” w zakresie wsparcia usamodzielniających się wychowanków placówki oraz uczestnictwa przedstawicieli MOPS w zespołach re kwalifikacyjnych dotyczących możliwości powrotu dzieci do rodzin macierzystych.

- Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży „ORATORIUM”, w zakresie zapewnienia fachowej opieki dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych będących w zainteresowaniu MOPS oraz wymiany informacji w ramach prowadzonej działalności statutowej.
- Stowarzyszenie Centrum Aktywności Społecznej SPECTRUM (stowarzyszenie powołane przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli) podejmowało w partnerstwie z MOPS kilka projektów na rzecz klientów pomocy społecznej, w tym w szczególności dzieci, poprzez organizację zajęć z zakresu aktywnego spędzania czasu wolnego, nowatorskich form rekreacji podczas wakacji szkolnych. Ponadto działalność stowarzyszenia dotyczy rozwoju i promocji wolontariatu na terenie gminy Stalowa Wola m.in. wśród młodzieży i osób starszych poprzez wsparcie inicjatyw Klubu Wolontariusza przy MOPS. Członkowie Stowarzyszenia starają się pozyskiwać środki finansowe na realizację nowych form wsparcia dla mieszkańców Gminy z zakresu pomocy społecznej, które wzmacniają działalność Ośrodka opisaną już we wcześniejszej części sprawozdania. Stowarzyszenie stało się również w 2016 roku partnerem Gminy Stalowa Wola w realizacji projektu rozbudowy MOPS w Stalowej Woli i od 2018 roku realizuje działania w ramach zawartego partnerstwa tj. szkolenia dla wolontariuszy z zakresu motywacji do pracy wolontarystycznej i możliwości jakie stwarza wolontariat, a także w zakresie prowadzenia bazy wolontariuszy gotowych do działań na rzecz mieszkańców Stalowej Woli, w tym klientów MOPS oraz działań w obszarze promocji projektu dotyczącego rozbudowy i przebudowy MOPS.
- Stowarzyszenie „Stalowi Patrioci” – współpraca przy realizacji projektów w ramach działań Organizowania Społeczności Lokalnej, pn. „Wakacje z tradycją”.

X. INNE DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ MOPS.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli już od wielu lat podejmuje działania mające na celu diagnozowanie potrzeb środowiska lokalnego, które następnie stanowią bazę do inicjowania, opracowywania, wdrażania i rozwijania regionalnych i lokalnych programów z obszaru pomocy społecznej, ukierunkowanych na podnoszeniu jakości życia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W strukturze MOPS zadanie to zostało powierzone pracownikom ds. koordynacji programów społecznych, współpracy z organizacjami pozarządowymi i realizacji programów społecznych. Natomiast inicjowanie i wspieranie oddolnych ruchów samopomocowych i obywatelskich powierzone zostało Organizatorom Społeczności Lokalnej.

10.1. Koordynacja gminnych programów społecznych i realizacja projektów finansowanych ze środków zewnętrznych

Na Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej spoczywa obowiązek opracowywania, wdrażania, monitorowania oraz aktualizowania lokalnych programów społecznych, wynikających z rozeznaczonych potrzeb.

Do działań podejmowanych w 2019 r. przez MOPS należały m.in.: monitoring, ewaluacja oraz opracowanie i przedłożenie w I kwartale 2020 roku sprawozdań Radzie Miejskiej w Stalowej Woli z realizacji w 2019 roku przez jednostki gminy i inne podmioty następujących programów:

- Gminnego Program Wychodzenia z Bezdomności na lata 2016 – 2019 przyjętego Uchwałą Nr XLI/506/16 Rady Miejskiej w Stalowej Woli z dnia 24 października 2016 roku.
- Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Stalowa Wola na lata 2018 – 2020 przyjętego Uchwałą Nr LXXI/926/18 Rady Miejskiej w Stalowej Woli z dnia 23 marca 2018r.
- Stalowowolskiego Program Wspierania Seniorów na lata 2017 – 2020 przyjętego Uchwałą Nr XLIX/630/17 Rady Miejskiej w Stalowej Woli z dnia 24 marca 2017 r.
- Gminnego Program Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2020 przyjętego Uchwałą Nr L/630/17 Rady Miejskiej w Stalowej Woli z dnia 24 marca 2017 r. Zmieniony dokument po ewaluacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2020 przyjęto Uchwałą Nr V/43/2019 Rady Miejskiej w Stalowej Woli z dnia 25 stycznia 2019 roku.

W sprawozdaniach dokonano zestawienia danych oraz analizy wskaźników osiągniętych w trakcie realizacji Programów. Sprawozdania obejmowały podsumowanie działań podejmowanych w roku 2019.

W roku 2019 został opracowany Gminny Program Wychodzenia z Bezdomności na lata 2020 – 2022, przyjęty Uchwałą Nr XIX/228/2019 Rady Miejskiej w Stalowej Woli z dnia 16 grudnia 2019 roku. Dokument ten stanowi kontynuację i rozwinięcie działań zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Stalowa Wola na lata 2016-2022. Celem głównym programu jest „przeciwdziałanie zjawisku bezdomności oraz łagodzenie jego skutków przez wsparcie i podejmowanie inicjatyw na rzecz osób bezdomnych”, Program określa szczegółowe zadania do realizowania, ukierunkowane na rozwój systemu przeciwdziałania bezdomności oraz współpracy międzyinstytucjonalnej, zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom zagrożonym bezdomnością, kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska bezdomności. Do uczestnictwa w pracach nad w/w programu zaproszeni zostali przedstawiciele podmiotów z terenu miasta Stalowej Woli, zaangażowanych w problematykę bezdomności.

W roku sprawozdawczym MOPS opracował i złożony projekt pn. „**Rozwadowski Klub Seniora**” w ramach konkursu ogłoszonego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Działanie 8.3 w ramach konkursu nr RPPK.08.03.00-IP.01-18-034/19. Wartość całkowita projektu wynosi 544 793,25 zł, kwota dofinansowania **490 816,29 zł**. Wkład własny wysokości 9,90% całkowitej wartości przedsięwzięcia, **w wysokości 53 976,96 zł**.

Celem projektu jest zwiększenie dostępności do usług społecznych oraz wzrost aktywności społecznej 20 osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w wieku 60+, które ze względu na stan zdrowia lub niepełnosprawność wymagają opieki lub wsparcia w związku z niemożnością samodzielnego wykonywania co najmniej jednej z podstawowych czynności dnia codziennego z podobszaru Rozwadowa. Realizacja projektu przyczyni się do osiągnięcia celu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego w zakresie zwiększania dostępności usług społecznych w szczególności usług środowiskowych, opiekuńczych dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

W Specjalistycznej Placówce Wsparcia Dziennego Świetlica „Tęcza” i jej Filii okresie od 01.04.2018r. do 28.02.2019r. realizowany był **projekt pn. „Więcej niż świetlica”** w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020 .

Wartość ogólna projektu: 304 290,05 zł. Wartość dofinansowania: 281 077,01 zł.

Projekt skierowany był do 75 uczestników i ich rodzin, osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Celem Projektu było wzbogacenie oferty SPWD Świetlica Tęcza i jej Filii w zakresie zagospodarowania czasu wolnego poprzez organizację dodatkowych zajęć, takich jak: sportowe, taneczne, plastyczne, warsztaty z zakresu robotyki. Oferta projektu dała szansę na rozwój hobby, zainteresowań, kształtowanie osobowości oraz uczestnictwo w życiu społecznym dzieci i młodzieży.

Z raportu końcowego realizatorów Projektu wynika, że jego realizacja pozwoliła na rozwinięcie wśród wychowanków świadomości, co do ważności efektywnego, pożytecznego spędzania wolnego czasu, poza szkołą. Przed przystąpieniem do projektu, spory odsetek wychowanków nie uczestniczył w żadnych zajęciach pozalekcyjnych. spędzając ten czas w sposób pasywny poprzez oglądanie telewizji, grając na komputerze lub korzystając z portali społecznościowych.

Poprzez zrealizowanie zajęć, wzrosły wśród uczestników projektu kompetencje kluczowe (zajęcia plastyczne, warsztaty z robotyki programowania z użyciem klocków LEGO, zdrowotno – edukacyjny wyjazd wakacyjny, zajęcia sportowe, dla dzieci z niepełnosprawnością zajęcia terapeutyczne z logopedii i z dogoterapii). Wychowankowie poprzez udział w innowacyjnych zajęciach nabyli wiedzę obejmującą główne zasady i metody, technikę oraz produkty i procesy techniczne, a także rozumienie wpływu nauki i technologii na świat przyrody. Kompetencje w tym obszarze objęły postawy krytycznego myślenia i ciekawości. Dzięki wprowadzeniu różnorodnych zajęć uczestnicy nabyli świadomość , w jaki sposób mogą zapewnić sobie optymalny poziom zdrowia psychicznego i fizycznego, zwłaszcza w obszarze kontaktów interpersonalnych i życiu społecznym.

Otrzymane wyniki pokazują, iż wychowankowie SPWD Tęcza i jej Filii zwiększyli kompetencje społeczne w oparciu o współpracę, asertywność i prawość. Dzięki realizacji zajęć w formie grupowej wzrosły wśród uczestników umiejętności pracy w zespole.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli z dniem 28 lutego 2019 roku zakończył realizację projektu, ale zgodnie z zapisami umowy o dofinansowanie zawartej w dniu 27 marca 2018 roku jako Wnioskodawca będzie zapewniał zachowanie trwałości przez okres nie krótszy niż 24 miesiące.

W roku 2019 MOPS rozpoczął realizację Projektu „**Anioł stróż**” w ramach konkursu ogłoszonego w 2018 roku przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Działanie 8.3 w ramach konkursu nr RPPK.08.03.00-18-0049/18-00. Planowany okres realizacji projektu od 28 sierpnia 2019 r. do 01.12.2021 r.

Wartość całkowita Projektu wynosi **1 440 330,60 zł**. Wysokość dofinansowania Projektu 1 368 220,60 PLN w tym środki europejskie w wysokości 1 224 281,01 zł natomiast ze środków dotacji celowej w kwocie 143 939,59 zł. .

Celem projektu jest zwiększenie dostępu do usług społecznych, poprawa warunków opieki domowej oraz wzrost aktywności społecznej 50 niesamodzielnych osób , które ze względu na wiek, stan zdrowia i/lub niepełnosprawność wymagają opieki w związku z niemożnością samodzielnego wykonywania co najmniej jednej czynności dnia codziennego, zamieszkałych na terenie Gminy Stalowa Wola poprzez realizację indywidualnych i kompleksowych sąsiedzkich usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych i usług asystenckich z wykorzystaniem nowoczesnych technologii i niezbędnego sprzętu wspomaganego tzw. opaski życia.

Zakres usług społecznych obejmuje:

- Sąsiedzkie Usługi Opiekuńcze zaplanowane dla 45 Uczestników/czek Projektu: każdy Uczestnik/czka otrzyma wsparcie od osoby wspierającej w wymiarze 20 godzin w każdym miesiącu realizacji projektu przez okres łącznie 24 miesięcy
- Usługi telemonitoringu wraz z bransoletką/opaską życia zaplanowane dla 45 osób objętych sąsiedzkimi usługami opiekuńczymi
- Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla 20 osób świadczone przez psychologa i rehabilitant
- Usługi Asystenta Osoby Niepełnosprawnej dla 5 osób.

Pierwszy etap Projektu zrealizowany został w roku sprawozdawczym w okresie od 28 sierpnia do 31 grudnia 2019 r. i obejmował przygotowanie powołanie Zespołu Projektowego, opracowanie dokumentacji merytorycznej, przeprowadzenie postępowań w trybie zamówień publicznych w zakresie

wyłonienia firmy, która zapewni usługę telemonitoringu z bransoletką/opaską życia dla 45 uczestników Projektu, wyłonienia i zatrudnienia osób które zapewnią sąsiedzką usługę opiekuńczą, oraz osób z odpowiednimi kwalifikacjami zawodowymi do wykonania usługi psychologa, rehabilitanta i asystenta osoby niepełnosprawnej. Na koniec grudnia 2019 roku dokonano rekrutowania 50 osób niesamodzielnych /niepełnosprawnych z czego 45 osób zakwalifikowano do wsparcia w postaci sąsiedzkiej usługi opiekuńczej z teleopieką.

Etap drugi Projektu, zaplanowany na okres dwóch lat tj. od stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2021 polegać będzie na faktycznej realizacji usług społecznych Pierwszy etap Projektu obejmował okres od 28 sierpnia do 31 grudnia 2019 r. Dzięki planowanej kompleksowej usłudze osoby/Uczestnicy projektu będą mogli jak może dłużej pozostawać swoim naturalnym środowisku zamieszkania.

10.2. Organizowanie Społeczności Lokalnej (OSL)

Organizowanie społeczności lokalnej (OSL) to metoda pracy socjalnej ukierunkowana na rozwój społeczności. MOPS w Stalowej Woli jako jeden z pierwszych w województwie podkarpackim oraz wśród nielicznych Ośrodków w Polsce realizuje OSL na terenie miasta Stalowa Wola od 2014 roku.

W oparciu o model OSL dla MOPS w Stalowej Woli przyznany został Certyfikat Jakości Centrum Aktywności Lokalnej (ważny do 2021 roku), który wskazuje na świadomie prowadzoną pracę, która włącza działania Ośrodka w długofalowy proces rozwoju społeczności lokalnej, umożliwiający mieszkańcom osiągnięcie coraz wyższej jakości życia oraz zwiększający szanse ich rozwoju osobistego, grupowego i społecznego. Organizatorzy społeczności lokalnej są również członkami Ogólnopolskiego Forum Organizatorów Społeczności Lokalnej. Praca socjalna w ramach tej metody polega na uczeniu społeczności jak może sobie sama pomóc poprzez wykorzystanie otaczających ją zasobów najbliższego środowiska.

Podstawą OLS jest budowanie sieci współpracy pomiędzy mieszkańcami i lokalnymi podmiotami w celu włączenia lokalnych zasobów we wspólny proces wywołania pozytywnej zmiany w społeczności. We wszystkie działania angażowani są mieszkańcy, pracownicy MOPS oraz partnerzy. Na szczególną uwagę zasługuje stale poszerzająca się sieć kontaktów i partnerów formalnych i nieformalnych. Partnerzy realizujący poszczególne działania wykazują się dużym zaangażowaniem wspierając w formie rzeczowej i finansowej poprzez przekazywanie zabawek, książek i wyposażenia do Klubu, a także stwarzając warunki do aktywnego spędzania czasu wolnego rodzin z dziećmi. Dzięki współpracy wielu instytucji, firm prywatnych oraz organizacji pozarządowych udaje się osiągać pozytywne zmiany w społeczności lokalnej. W roku 2019 odbyło się 12 spotkań obywatelskich, 5 spotkań partnerskich (z partnerami nieformalnymi), zawarto 6 Umów o współpracy partnerskiej oraz nawiązano kontakty i podjęto współpracę z 35 lokalnymi firmami (sponsorami działań w ramach OSL) oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi.

W 2019 roku partnerami Zespołu ds. organizowania społeczności lokalnej były m.in. firmy: Thoni Alutec Sp. z o.o., Ikea Industry, Skarem Sp. z o.o., Superior Industries Production Poland Sp. z o.o., PSB StalMet Sp. z o.o., Poltra Sp. z o.o., Restauracja Mc Donald's w Stalowej Woli, SANBANK Nadsański Bank Spółdzielczy w Stalowej Woli, Miejski Zakład Komunalny Sp. z o.o., Centrum zabaw Leopark, Nadleśnictwo Rozwadów, Komenda Powiatowa Policji w Stalowej Woli, Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego, Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna Województwa Podkarpackiego, Miejska Biblioteka Publiczna w Stalowej Woli. Stałym partnerem jest również Stowarzyszenie Centrum Aktywności Społecznej SPECTRUM.

10.2.1. Klub Wesola Gromadka

Miejscem, które ze względu na dostępność i otwarty charakter sprzyja oddolnym inicjatywom jest **Klub „Wesoła Gromadka”**, który funkcjonuje w wynajmowanym lokalu w budynku firmy SKAREM Sp. z o.o. znajdującym się przy ul. 1-go Sierpnia 24 w Stalowej Woli. Klub ma ustalone godziny otwarcia. Działania realizowane w Klubie wpływają na wzrost aktywności i integracji społecznej rodzin z dziećmi, aktywnemu spędzaniu czasu wolnego oraz nawiązywaniu sąsiedzkich relacji. W klubie odbywają się spotkania grup sąsiedzkich, edukacyjnych, roboczych, zespołów sąsiedzkich, spotkania partnerskie oraz szkolenia i warsztaty, służy realizacji projektów i inicjatyw, których celem jest wzrost poziomu aktywności i integracji mieszkańców Osiedla Fabrycznego. Organizacją wspólnych działań na rzecz najbliższego otoczenia, a także rodzin Klubowiczów zajmuje się animator zatrudniony przez MOPS.

Grupy edukacyjne skierowane są do mieszkańców Osiedla Fabrycznego oraz osób prowadzących działania na rzecz Osiedla Fabrycznego. Celem grup jest wyposażenie członków społeczności lokalnej w wiedzę i umiejętności, dzięki którym łatwiej jest rozwiązywać problemy indywidualne i zbiorowe. Nabywanie wiedzy sprzyja uaktywnianiu mieszkańców, włączeniu ich w życie społeczne, nawiązywaniu bliższych kontaktów, wymianie doświadczeń, wspieraniu się.

W 2019 r. w siedzibie Klubu Wesoła Gromadka odbyły się **33 warsztaty i szkolenia** m.in. „Animacja czasu wolnego”, „Dlaczego warto zostać wolontariuszem”, „Motywacja do pracy wolontarystycznej”, warsztaty edukacyjno- integracyjne, warsztaty „Poznajemy kultury świata”.

Grupy obywatelskie ukierunkowane są na zmianę sytuacji zewnętrznej. Funkcjonujące grupy powstały w celu rozwiązania konkretnego problemu. Najczęściej charakter grupy był nieformalny. W roku 2019 r. funkcjonowało **6 grup obywatelskich**.

I. Grupa dzieci w wieku od 2 do 13 lat oraz ich rodzice/opiekunowie (Klub „Wesoła Gromadka”) Regularne (od wtorku do piątku) odbywały się spotkania i warsztaty skierowane do dzieci i ich rodzin zamieszkałych na Osiedlu Fabrycznym, w szczególności przy ul. 1-go Sierpnia 22 oraz ul. Podleśnej 2. Uczestnikami Klubu było 31 dzieci w wieku od 2 do 13 lat. We wszystkie działania podejmowane na rzecz dzieci angażowani byli ich rodzice i opiekunowie, co sprzyjało szeroko rozumianej integracji rodzinnej i sąsiedzkiej.

Klub „Wesoła Gromadka” to również miejsce, w którym w okresie ferii i wakacji w sposób szczególny organizowany był czas wolny dla dzieci i ich rodzin w oparciu o planowanie tematyki zajęć oraz miejsca wycieczek przez samych rodziców/opiekunów dzieci.

W ramach bieżącej działalności Klubu, ze względu na rodzinny charakter prowadzonych zajęć i spotkań, w ciągu roku wspólnie obchodzone były różne święta, m.in. Dzień Matki, Dzień Dziecka, spotkania przedświąteczne (wielkanocne i opłatkowe). Rodzice i opiekunowie byli obecni podczas wszystkich innych podejmowanych działań jako wsparcie animatora w organizacji zajęć, opiece nad dziećmi oraz porządkowaniu pomieszczeń. Byli oni m.in. inicjatorami i organizatorami występu artystycznego dla dzieci z okazji Dnia Dziecka, zorganizowali i przeprowadzili warsztaty kulinarne przed spotkaniem wielkanocnym, zabawę andrzejkową, a także spotkanie wigilijne.

Rodzice i opiekunowie dzieci aktywnie włączyli się też wraz z Zespołem ds. pomocy rodzinie, Klubem Wolontariusza i dziećmi z Klubu Wesoła Gromadka przygotowania słodkich prezentów (pieczenie, zdobienie i pakowanie pierniczek wraz życzeniami świątecznymi) w ramach akcji charytatywnej na rzecz seniorów i osób niepełnosprawnych z terenu Stalowej Woli „Stalowowolska Paczka Pomocy”.

II. Grupa dorosłych mieszkańców Osiedla Fabrycznego Cykl spotkań **„Sąsiedzkie pasje”** w okresie od kwietnia do grudnia. Głównym celem spotkań była integracja i wzrost aktywności wśród mieszkańców Osiedla Fabrycznego w Stalowej Woli - terenu objętego działaniami Zespołu ds. organizowania społeczności lokalnej.

W trakcie roku odbyło się łącznie **8 spotkań** w których uczestniczyło **27 osób** (kobiet). Większość to kobiety nieaktywne zawodowo (emerytki, osoby bezrobotne).

Spotkania warsztatowe odgrywają szczególnie istotną rolę w pracy ze społecznością lokalną. Podczas spotkań nawiązywane są partnerskie relacje pomiędzy organizatorami społeczności lokalnej, a mieszkańcami Osiedla. Jest to okazja do omówienia problemów i spraw dotyczących lokalnej społeczności. Podczas warsztatów kreatywnych (m.in. robienie palm, stroików, ozdabiania przedmiotów metoda decoupage) nawiązywały się nowe przyjaźnie, znajomości. Kobiety uczestniczące w warsztatach stają się otwarte na siebie i nowe inicjatywy, dzielą się też swoimi umiejętnościami i angażują się w organizację warsztatów (np. zdobienia świec, ozdabiania butelek), przynoszą własne materiały i potrzebne sprzęty.

III. Zespół sąsiedzki (ul. 1 go Sierpnia 22) na potrzeby realizacji projektu „Motylowa przystań”.

IV. Grupa sąsiedzka (ul. 1 go Sierpnia 22) na potrzeby realizacji projektu „Muralowe miasto”.

V. Grupa sąsiedzka (ul. Podleśna 2) na potrzeby realizacji projektu „Stalowe graffiti”.

VI. Grupa sąsiedzka (ul. Podleśna 2) na potrzeby organizacji placu zabaw oraz wiaty na rowery.

Wydarzenia, akcje charytatywne i inicjatywy społeczne.

W kalendarz imprez na Osiedlu Fabrycznym wpisały się pikniki organizowane we współpracy z mieszkańcami, innymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi oraz grupami inicjatywnymi tj.

- Rodzinny Piknik Kocykowy – czerwiec 2019 r.

- VI Piknik Sąsiedzki – wrzesień 2019 r.

Imprezy te odgrywają bardzo ważną rolę w integracji i aktywizacji mieszkańców Osiedla. Dzięki zaangażowaniu przedstawicieli wszystkich sektorów pikniki są okazją do nawiązywania relacji, sąsiedzkich, umacniania więzi rodzinnych, współpracy partnerskiej na każdym poziomie. Wśród mieszkańców zauważamy znaczące zmiany postaw: z biernej do aktywnej, z roszczeniowej do partnerskiej, z biorycy do dawcy.

Po raz piąty Zespół ds. organizowania społeczności lokalnej w MOPS w Stalowej zorganizował **akcję „Mikołajki z bajki”**. W listopadzie dzieci pisały lub malowały listy do Mikołaja. Kwota jednego prezentu została ustalona na 90,00 zł. Do mikołajkowej skrzynki pocztowej wpłynęło 27 listów zawierających marzenia dzieci. Wszystkie te listy podczas spotkania zostały zamienione w prezenty dzięki lokalnym firmom. Miejski Zakład Komunalny Sp. z o.o., Thoni Alutec Sp. z o.o. i Superior Industries Production Poland Sp. z o.o. już po raz kolejny sprawiły wielką radość naszym Klubowiczom. Dla wszystkich obecnych było to niezapomniane spotkanie, które wywołało mnóstwo uśmiechów i szczęścia zwłaszcza wśród najmłodszych.

Na podobnej zasadzie zorganizowana została coroczna już akcja **Mikołaj w Klubie „Wesoła Gromadka”**. Firmy, które mają swoje siedziby na terenie Stalowej Woli przygotowały dla dzieci upominki: firma SKAREM sp. z o.o – słodycze oraz Firma Thoni Alutec - zabawki (klocki Lego, gry, samochodziki, lalki). Prezenty w ich imieniu w dniu 6 grudnia 2019 r. wręczył dzieciom Mikołaj.

Remont w Klubie Wesoła Gromadka. Większość wyposażenia, z którego od początku funkcjonowania Klubu Wesoła Gromadka korzystali uczestnicy Klubu, została pozyskana od osób prywatnych i organizacji pozarządowych. Zarówno ściany jak i meble wymagały wymiany i wyremontowania. Na początku 2019 roku dzięki zaangażowaniu lokalnych firm (IKEA Industry Poland, PSB Mrówka), osób prywatnych (Natalia Macko) i mieszkańców Osiedla Fabrycznego Klub został wyremontowany, zakupiono nowe meble i część wyposażenia, przy czynnym zaangażowaniu rodziców przy zabezpieczeniu wyposażenia Klubu, odmalowaniu ścian, a następnie porządkowaniu Klubu. Udział w niektórych lekkich pracach, brały także dzieci, którym sprawiało to wiele satysfakcji. Do odświeżonych pomieszczeń Klubu dostarczono regały, szafki, stół, krzesła i kanapy, które następnie składali i montowali pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wraz z pracownikami IKEA

Industry Poland i rodzicami Klubowiczów. Firma PSB Mrówka ufundowała i przekazała nowe drzwi do toalety.

W dniu 6 marca 2019 r. odbyło się spotkanie, w którym uczestniczyli przedstawiciele lokalnych firm, mediów, Rady Miejskiej i mieszkańcy Osiedla Fabrycznego. Podczas spotkania zaprezentowano Klub Wesoła Gromadka osobom i firmom zaangażowanym w odnowienie Klubu. Dzięki wsparciu wielu osób i firm udało się nam zrealizować marzenia o miejscu przyjaznym, bezpiecznym i komfortowym dla wszystkich mieszkańców Osiedla Fabrycznego.

10.2.2. Projekty i inicjatywy zrealizowane przez Organizatorów Społeczności Lokalnej we współpracy z mieszkańcami Osiedla Fabrycznego i partnerami.

Projekt „Stalowe graffiti” – realizowany w okresie od maja do sierpnia 2019 roku przez Stowarzyszenie Centrum Aktywności Społecznej SPECTRUM w partnerstwie z MOPS w ramach programu „Decydujesz, pomagamy” zorganizowanego przez Fundację Tesco.

Głównym celem projektu była poprawa wizerunku zdewastowanych ścian budynków w Stalowej Woli poprzez wykonanie graffiti. Cele pośrednie:

- 1) stworzenie możliwości do aktywności społecznej i integracji wśród mieszkańców bloku przy ul.

Podleśna 2 w Stalowej Woli.

- 2) ukazanie sztuki ulicy jako atrakcyjnej, niemającej nic wspólnego z wandalizmem.

Inicjatywa była odpowiedzią na zmieniające się otoczenie wokół bloku przy ul. Podleśnej 2. Po realizacji projektu „Sąsiedzki klombik” w 2018 roku, w ramach którego z inicjatywy mieszkańców i dzięki ich wspólnej pracy powstał ogródek przed blokiem z ławeczką, społeczność bloku do kolejnej zmiany wskazała stare i zniszczone garaże oraz budkę transformatorową.

Pierwszy etap projektu stanowiły konsultacje w zakresie sposobu jego realizacji i wyboru projektu graffiti. Inspiracją tematu graffiti znajdującego się na tyłach garażu był plan powstania placu zabaw, natomiast na stacji transformatorowej sąsiedzki ogródek. Mieszkańcy bloku aktywnie włączyli się w realizację projektu, między innymi przygotowując ściany budynków pod graffiti i sprzątając teren wokół budynków.

Realizacja projektu przyczyniła się do trwałych zmian i poprawy wizerunku Osiedla Fabrycznego.

Projekt „Motylowa przystań” planowany i realizowany w okresie od lutego do września 2019 r. w ramach konkursu grantowego „Zielona ławeczka” zorganizowanego przez Fundację Banku Ochrony Środowiska. Celem konkursu było zazielenienie terenów osiedlowych, zbudowanie relacji sąsiedzkich i stworzenie mini ogrodu w okolicy bloku przy ul. 1 go Sierpnia 22 .

Grupa mieszkańców bloku zadeklarowała gotowość do podjęcia wyzwania i przygotowania projektu „Motylowa przystań”. Pierwsze spotkania planistyczne zostało zorganizowane w Klubie Wesoła Gromadka, kolejne spotkania grupy zaangażowanych osób odbywały się wymiennie w Klubie i przed blokiem. Został utworzony Zespół sąsiedzki, w skład którego weszło 10 mieszkańców. Grupa mieszkańców we współpracy z Zespołem ds. organizowania społeczności lokalnej przygotowała projekt aranżacji zdewastowanego terenu przed blokiem. Istotnym jego elementem było umiejscowienie ławeczki, a także zaplanowane miejsce na domki dla motyli.

Duże zaangażowanie mieszkańców, przy wsparciu Miejskiego Zakładu Budynków i Urzędu Miasta, Zakładu Zieleni Miejskiej, Zakładu Administracji Budynków (umocowanie ławeczki), Warsztatu Terapii Zajęciowej przy MOPS, widoczne było na każdym etapie realizacji projektu. Sąsiedzi wspólnie wysprzątały teren, wykonali ogrodzenie ogródków, zasadzili trawę, krzewy i kwiaty, stworzyli miejsce przyjazne dla motyli, a teraz dbają o te miejsca. W okresie od czerwca do września miejsce przed blokiem przeszło niezwykłą metamorfozę.

Projekt „Muralowe miasto” realizowany w okresie od sierpnia do października przez Stowarzyszenie Centrum Aktywności Społecznej SPECTRUM w partnerstwie z MOPS, dofinansowany w ramach VI edycji programu „Decydujesz, pomagamy” zorganizowanego przez Fundację Tesco.

Projekt wykonania muralu na zniszczonych ścianach garaży przy bloku ul. Sierpnia 22, obok „Motylowej przystani” był odpowiedzią na potrzebę wsparcia społeczności lokalnej w procesie zmian. Celem inicjatywy była rewitalizacja i poprawa wizerunku zdewastowanych miejsc na terenie Osiedla Fabrycznego w Stalowej Woli – teren przy bloku przy ul. 1 go Sierpnia 22. Mieszkańcy bardzo aktywnie włączyli się w jego realizację, uczestniczyli w spotkaniach konsultacyjnych z wykonawcą muralu i wybrali projekt. Zakupione zostały drobne narzędzia oraz rośliny zasadzone przed blokiem.

Duży wkład pracy mieszkańców, współpraca, a przede wszystkim gotowość do zmian sprawiły, że miejsce przy bloku przy ul. 1 go Sierpnia 22 w Stalowej Woli przeszło niezwykłą przemianę, a postawa jego mieszkańców może stanowić dobrą praktykę i wzór dla innych sąsiedztw.

Projekt „Wakacje z tradycją” realizowany w okresie od czerwca do sierpnia 2019 r. dofinansowany w ramach VI edycji programu „Decydujesz, pomagamy”. Celem głównym był wzrost aktywności rodzin z dziećmi, wzmocnienie kompetencji rodzicielskich oraz integracja zarówno w rodzinach jak i lokalnej społeczności.

W ramach projektu zorganizowano:

- Warsztaty „Wokół tradycji” (4 warsztaty, 20 uczestników), podczas których rozmawiano z dziećmi o rodzinie, zwyczajach i tradycjach kultywowanych w rodzinie, ale także w regionie, w którym mieszkają. Uczestnicy wraz z rodzicami przygotowywali drzewa genealogiczne, ozdabiali ramki na zdjęcia i słóiczki. Wszystkie te działania przybliżały im dawne czasy i życie codzienne ich przodków. Na potrzeby realizacji jednych warsztatów nawiązano współpracę z lokalnym Stowarzyszeniem „Stalowi Patrioci”, którego przedstawiciele przybliżyli tradycje lokalne, lasowiacką kulturę, miejscowe starodawne przyspiewki i tańce.
- Rodzinna sesja zdjęciowa w stylu wiejskim (15 rodzin, 40 osób) we współpracy z Kołem Fotograficznym „Kadr” .
- Wycieczka do Centrum Wikliniarstwa w Rudniku nad Sanem – 35 osób (dzieci z opiekunami), której celem było zwiedzanie Regionalnego muzeum oraz poznanie tradycji wyplatania z wikliny wielu przedmiotów codziennego użytku z dawnych lat. jako podstawowego zajęcia przodków zamieszkujących te tereny. Dzięki nauce wyplatania każdy mógł samodzielnie przygotować wiklinowe kwiatki, podstawki oraz bransoletki.
- Wyjazd do Gospodarstwa Agroturystycznego „Madejówka” – 35 osób (dzieci z opiekunami). Uczestnicy mieli okazję oglądać zwierzęta hodowlane, samodzielnie kusić ogórki, ubijać masło tradycyjnym sposobem, a także spróbować tradycyjnych w naszym regionie proziaków – placków wypiekanych w piecu. Wielką atrakcją były także przejażdżki konne.

Na każdym etapie realizacji projektu aktywnie uczestniczyli rodzice i opiekunowie dzieci (łącznie 53 osoby) poprzez np. przygotowywanie materiałów i sali na zajęcia, dbanie o porządek, pomoc animatorowi. Dzięki projektowi rodziny miały okazję poznać tradycję i kulturę terenu, na którym mieszkają, poznać lepiej swoje otoczenie i jego przeszłość, a także zastanowić się nad pochodzeniem własnej rodziny.

Projekt „Aktywna wakacje – II edycja” realizowany w okresie od czerwca do sierpnia przez Stowarzyszenie Centrum Aktywności Społecznej SPECTRUM w partnerstwie z MOPS dofinansowany ze środków Fundacji PZU. W realizację projektu włączyły się także firmy ze Stalowej Woli: Nadleśnictwo Rozwadów, SANBANK Nadsański Bank Spółdzielczy, Superier Industries Production Poland Sp. z o.o., Thoni Alutec Sp. z o.o. i inni anonimowi darczyńcy.

Głównym celem projektu „Aktywne wakacje – II edycja” było zwiększenie integracji i aktywności rodzin z dziećmi zamieszkałych na terenie Gminy Stalowa Wola, poprzez stworzenie

warunków do rozwoju zainteresowań, konstruktywnego spędzania czasu wolnego i nabycia umiejętności budowania pozytywnych relacji rodzinnych i społecznych w okresie wakacyjnym.

W ramach projektu zrealizowano:

- Warsztaty kreatywne „Nuda jest nudna” dla 15 dzieci, skoncentrowane na rozwijaniu wyobraźni, poczuciu estetyki, umiejętności kreatywnego myślenia oraz doskonaleniu sprawności manualnej przy wykorzystaniu różnorodnych środków wyrazu plastycznego.
- Warsztaty "Poznajemy kultury świata" dla 15 dzieci celem, których było zapoznanie z kulturą, symbolami, zwyczajami panującymi w danym kraju (dzień kultury rosyjskiej, włoskiej, meksykańskiej i angielskiej).
- Wycieczka do Bałtowskiego Kompleksu Turystycznego (35 osób), w programie której było zwiedzanie JuraParku, Muzeum Dinozaurów, Zwierzyńca - safarii, Park Rozrywki.

Dzięki realizacji działań zaplanowanych w projekcie „Aktywne wakacje – II edycja” nastąpił wzrost aktywności całych rodzin, a kompetencje rodzinne uległy wzmocnieniu, doszło również do zwiększenia integracji rodzinnej i społecznej. Dzięki zorganizowanej ofercie wakacyjnej dzieci mogły kreatywnie spędzić swój wolny czas co przełożyło się na rozwój ich zainteresowań. Poprzez zaangażowanie rodziców w organizację wakacyjnych zajęć wzrosło poczucie sprawstwa oraz podniesienie własnej samooceny. Miało to znaczący wpływ na wyjście z trudnej sytuacji życiowej rodzin, które objęte są wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Projekt „Zimowe przygody na Fabrycznym” realizowany w okresie ferii zimowych przez Stowarzyszenie Centrum Aktywności Społecznej SPECTRUM w partnerstwie z MOPS dofinansowany w ramach działania „Modelowanie kompleksowej rewitalizacji Stalowej Woli z wykorzystaniem narzędzi partycypacji społecznej”, projekt dofinansowany ze środków Unii Europejskiej, w ramach Funduszu Spójności oraz budżetu państwa, realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

Głównym celem projektu była aktywizacja i integracja rodzin z dziećmi zamieszkałych na Osiedlu Fabrycznym w Stalowej Woli w trakcie ferii zimowych. Uczestnikami projektu było 20 dzieci wraz z rodzicami. W programie znalazły się m. in. zajęcia edukacyjne (warsztaty o przyjaźni i bezpieczeństwie, spotkanie z policjantem, wyjście do redakcji Tygodnika „Sztafeta”, zajęcia LEGO), krawieckie warsztaty kreatywne, warsztaty kulinarne i wyjścia do kina, pizzerii, Fabryki Zabawy. W ramach zajęć odbyła się też integracyjna wycieczka dzieci i rodziców do Parku Trampolin w Rzeszowie.

Projekt „Aktywni razem” zrealizowany w okresie od października do listopada w ramach Wolontariatu Pracowniczego Banku Pekao SA „Jesteśmy blisko” we współpracy z MOPS. W ramach projektu wolontariusze z Centrum Biznesowego Banku Pekao S.A. zorganizowali warsztaty dla dzieci połączone ze wspólnym czytaniem. Jednym z działań projektu było też doposażenie Klubu Wesoła Gromadka w drobny sprzęt i zabawki. Ponadto odbyły się 3 warsztaty kreatywne dla dorosłych mieszkańców Stalowej Woli. Podczas warsztatów uczestnicy ozdabiali drewniane szkatułki lub chusteczki techniką decoupage, pod okiem doświadczonej florystki przygotowali ozdoby na groby bliskich przed Dniem Wszystkich Świętych, a także nabyli umiejętność samodzielnego wykonywania bombek świątecznych przy wykorzystaniu techniki decoupage.

Realizacja projektu „Aktywni razem” wpłynęła na wzrost integracji i aktywności społecznej zarówno wśród wolontariuszy jak i uczestników projektu, dla których zostały stworzone warunki do spędzania czasu wolnego w sposób konstruktywny i dający możliwość rozwoju.

Zestawienie projektów zrealizowanych w 2019 roku przez Organizatorów Społeczności Lokalnej w partnerstwie z innymi podmiotami wraz kosztami ogólnymi przedstawia tabela nr 20.

TABELA NR 21 WARTOŚĆ PROJEKTÓW REALIZOWANYCH W 2019 r.

NAZWA PROJEKTU	CAŁKOWITA WARTOŚĆ PROJEKTU	DOFINANSOWANIE	WŁASNY WKŁAD OSOBOWY/POZYSKANY SPONSORING
„Zimowe przygody na Fabrycznym”	3720,00 zł	3 000,00 zł	720,00 zł
„Rodzinny Piknik Kocykowy na Osiedlu Fabrycznym”	7230,00 zł	3500,00 zł	3730,00 zł
„Aktywne wakacje – II edycja”	6980,00 zł	2980,00 zł	4000,00 zł
„Wakacje z Tradycją”	5440,00 zł	5000,00 zł	440,00 zł
„Stalowe Graffiti”	3450,00 zł	3000,00 zł	450,00 zł
„MuraLove Miasto”	3225,00 zł	3000,00 zł	225,00 zł
Wolontariat Pracowniczy Banku Pekao SA „Jesteśmy blisko” - „Aktywni razem”	3000,00 zł	0,00	3000,00 zł
Razem	33 045,00 zł	20 480,00 zł	12 565,00 zł

10.3. Klub Wolontariusza

Klub Wolontariusza umiejscowiony przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej tworzy bazę wolontariuszy oraz ofert pracy wolontarystycznej. Osobą odpowiedzialną za organizację pracy w Klubie, w tym pozyskiwanie nowych członków, przeprowadzanie rozmów wstępnych, szkoleniowych i motywacyjnych, a także monitoring ich pracy w środowisku klientów jest Koordynator Klubu Wolontariusza.

W 2019 roku Klub Wolontariusza działał zgodnie z ustalonym harmonogramem, tj. w poniedziałki w godz. 10.00 – 18.00 natomiast w okresie ferii zimowych oraz wakacji, w godz. 7.30 – 15.30.

W roku sprawozdawczym w Klubie Wolontariusza zarejestrowało się **44 wolontariuszy** (23 osoby pełnoletnie i 21 osób niepełnoletnich), wpłynęło **25 ofert pracy wolontarystycznej** skierowanych łącznie do 50 wolontariuszy.

W roku 2019 roku zawarto z Wolontariuszami **31 porozumień o współpracy**:

- 7 porozumień dotyczących długotrwałej pomocy w nauce oraz organizowaniu czasu wolnego dzieciom i młodzieży uczęszczającym do placówek wsparcia dziennego, świetlic i klubików z terenu miasta Stalowa Wola
- 7 porozumień dotyczących pomocy w nauce dzieciom i młodzieży z terenu miasta Stalowa Wola (Punkt Pomocy w Nauce),
- 10 porozumień dotyczących pomocy przy organizacji i obsłudze Rodzinnego Pikniku Kocykowego w 2019 roku
- 7 porozumień zawartych na potrzeby realizacji projektów na Osiedlu Fabrycznym („Wakacje z tradycją” i „MuraLove Miasto”).

W styczniu 2019 roku w odpowiedzi na zgłaszane zapotrzebowanie, powołano Punkt Pomocy w Nauce. Spotkania odbywały się w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Stalowej Woli w każdy roboczy poniedziałek w ciągu roku. Zwykle spotkania trwały nie dłużej niż 1 godzinę zegarową -

w zależności od zapotrzebowania. Zdecydowana większość udzielanych korepetycji to działania regularne, które odbywały się co tydzień.

Dzięki współpracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli ze Stowarzyszeniem Centrum Aktywności Społecznej SPECTRUM w ramach realizacji zadania „Promocja i organizacja wolontariatu - Wolontariat jest cool”, Wolontariusze z Klubu Wolontariusza uczestniczyli w szkoleniach („Dlaczego warto zostać wolontariuszem?”, „Motywacja do pracy wolontarystycznej” oraz „Animacja czasu wolnego”) rozwijających ich umiejętności i wiedzę z zakresu wolontariatu.

Koordynator w bieżących sprawach realizacji zapotrzebowania na potrzeby lokalnego środowiska współpracował z Kierownikiem Działu Pomocy Środowiskowej i Integracji Społecznej, organizatorami społeczności lokalnej, pracownikami socjalnymi i asystentami rodziny. Obok realizacji działań wynikających z zawartych porozumień wolontariusze przygotowywali świąteczne kartki z życzeniami, a także piekły pierniczki, które następnie zostały przekazane do adresatów akcji „Stalowowska Paczka Pomocy”. Koordynator Klubu zaangażowany był także w organizację konkursów plastycznych „Wolontariat jest cool” dla dzieci ze stalowowskich szkół i przedszkoli, konkursu na Wolontariusza Roku oraz Gali Wolontariatu.

10.4. Akcje podejmowane przez pracowników MOPS

Akcja charytatywna „Stalowowska Paczka Pomocy”

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli wraz z partnerami w 2019 roku przystąpił po raz drugi do organizacji lokalnej **Akcji Charytatywnej „Stalowowska Paczka Pomocy Edukacja 2019 – Osoby starsze i niepełnosprawne”**. W tym celu został powołany w dniu 17 września Komitet Społeczny „Stalowowskiej Paczki Pomocy”, w skład którego weszli: Pani Maria Piekarcz (Centrum Kształcenia Ustawicznego), Pan Piotr Pierścionek (Dyrektor MOPS) i Pani Agnieszka Żymek (Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie). Inicjatywa związana z organizacją akcji charytatywnej na rzecz tej grupy odbiorców wynikała z aktualnego zapotrzebowania środowiska lokalnego, gdzie seniorzy oraz osoby niepełnosprawne stanowią dominujące grupy, wymagające społecznego zaangażowania ze strony mieszkańców Stalowej Woli. Akcja została zgłoszona i zarejestrowana w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji jako zbiórka publiczna.

Patronat honorowy nad Akcją objęli: Senator Rzeczypospolitej Polskiej – Pani Janina Sagatowska, Poseł na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej – Pan Rafał Weber, Prezydent Miasta – Pan Lucjusz Nadberezny, Przewodniczący Rady Miejskiej - Pan Stanisław Sobieraj, Starosta Powiatu Stalowowskiego – Pan Janusz Zarzeczny. Patronat medialny zapewniły lokalne media: Telewizja Kablowa Stella, Telewizja Miejska Stalowa Wola, Gazeta Codzienna Echo Dnia, Tygodnik Katolicki „Gość Niedzielny”, Radio Leliwa, Magazyn Nadsański „Nasz czas”, Portal Informacyjny Stalowe Miasto, Portal Stalowka.NET, Wydawnictwo Sztafeta, Tygodnik Nadwiślański.

Do Akcji przystąpiło 66 instytucji/ organizacji: 14 przedszkoli, 1 żłobek, 17 szkół w tym jedna z Pilchowa, 17 instytucji, 10 firm, 1 parafia, 3 stowarzyszenia, 2 kluby seniora, 1 szczepek harcerski BRZASK z Zaklikowa. Zbiórka darów odbywała się na terenie Stalowej Woli w miejscach publicznych oznakowanych plakatem z logo Akcji oraz w czterech stalowowskich sklepach: Społem PSS - Sklep nr 1 JUSTYNA, Sklep nr 18 LUX i Sklep nr 38 przy ul. Siedlanowskiego 5 oraz w sklepie Carrefour – Market Stalowa Wola. Zbierano artykuły spożywcze i chemiczne, zgodnie z regulaminem, nie zbierano środków finansowych.

W ramach Akcji zebrano łącznie **4 353 kg darów**, w tym **2 728 kg żywności** o dłuższym terminie ważności.

Odbiorcami Akcji w 2019 roku byli mieszkańcy Stalowej Woli w wieku 60 plus oraz osoby posiadające orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (stopień umiarkowany i znaczny), znajdujący się

w trudnej sytuacji finansowej. Kwalifikacja odbiorców pomocy prowadzona była przez Organizatora Akcji - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli, na podstawie zgłoszeń dokonywanych na druku karty zgłoszeniowej przez pracowników socjalnych, instytucje, organizacje pozarządowe, kluby seniora, placówki wsparcia dziennego czy osoby prywatne. **Ostatecznie z pomocy skorzystało 333 osoby ze Stalowej Woli** dla których przygotowano łącznie **666 paczek** - na jedną osobę przypadały dwie paczki tj. jedna paczka z artykułami spożywczymi o dłuższym terminie ważności oraz druga paczka z artykułami chemicznymi.

W dniach od 28 listopada do 10 grudnia 2019 roku dary dostarczane były do seniorów i osób niepełnosprawnych. W dystrybucji darów z uwagi na wagę paczek (około 15 kg artykuły spożywcze) pomagali strażacy z Ochotniczej Straży Pożarnej, Komendy Powiatowej Straży Pożarnej oraz mieszkańcy Schroniska im. Św. Brata Alberta w Stalowej Woli i pracownicy firmy ochroniarskiej.

XI. WYDARZENIA CYKLICZNE ORAZ WYRÓŻNIENIA I NAGRODY.

11.1. Gala Wolontariatu

W dniu 5 grudnia 2019 roku w Spółdzielczym Domu Kultury w Stalowej Woli odbyła się Gala Wolontariatu 2019 zorganizowana przez Stowarzyszenie Centrum Aktywności Społecznej SPECTRUM w partnerstwie z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Stalowej Woli z okazji Międzynarodowego Dnia Wolontariusza.

Gala odbyła się w ramach realizacji zadania współfinansowanego ze środków Gminy Stalowa Wola **"Organizacja i promocja wolontariatu – Wolontariat jest cool!"**. Patronat honorowy nad Galą Wolontariatu 2019 objęli Prezydent Miasta Stalowa Wola - Pan Lucjusz Nadberezny oraz Przewodniczący Rady Miejskiej Stalowej Woli – Pan Stanisław Sobieraj.

Podczas uroczystości dokonano rozstrzygnięcia konkursu na Wolontariusza Roku 2019 oraz dwóch konkursów plastycznych pn. "Pomaganie seniorom jest cool!", ogłoszonych przez Stowarzyszenie Centrum Aktywności Społecznej SPECTRUM. Celem konkursu było przybliżenie idei wolontariatu, kształtowanie wrażliwości na potrzeby innych oraz pobudzanie aktywności społecznej.

Konkurs „Wolontariusz Roku 2019” skierowany był do organizacji pozarządowych, nieformalnych grup inicjatywnych, szkół i placówek oświatowych, instytucji kultury, instytucji pomocy społecznej oraz innych instytucji współpracujących z wolontariuszami na terenie Miasta Stalowa Wola. Komisja Konkursowa biorąc pod uwagę oceny zgłoszeń: zaangażowanie, innowacyjność, skuteczność i partnerstwo wyłoniła Wolontariusza roku 2019, II i III miejsce oraz 1 wyróżnienie. Natomiast wszyscy zgłoszeni kandydaci otrzymali pisemne podziękowania za swoją bezinteresowną pracę.

Konkurs pn. "Pomaganie seniorom jest cool!", skierowany był do dwóch grup wiekowych dzieci i młodzieży i polegał na wykonaniu prac plastycznych w dowolnej technice na temat wolontariatu. Pierwsza grupa to dzieci w wieku 5-6 lat ze stalowowolskich przedszkoli publicznych i niepublicznych. Na konkurs zgłoszono 66 prac plastycznych, z których ostatecznie zostało wyłonionych 5 laureatów tj. I, II i III miejsce oraz 2 wyróżnienia.

Druga grupa obejmowała dwie kategorie wiekowe tj.: uczniowie klas I – IV szkoły podstawowej i uczniowie klas V - VIII szkoły podstawowej. Zgłoszonych zostało 270 prac. W każdej kategorii wiekowej zostały wyłonione najlepsze prace : I, II, III miejsce oraz 3 wyróżnienia w pierwszej kategorii wiekowej tj. klasy I – IV szkoły podstawowej i 3 wyróżnienia w drugiej kategorii wiekowej tj. klasy V – VIII szkoły podstawowej – łącznie nagrodzono 12 osób.

Wszystkie nagrodzone w obu konkursach plastycznych prace wzięły udział w wystawie w Spółdzielczym Domu Kultury w Stalowej Woli w trakcie Gali Wolontariatu.

Program uroczystości uświetniły występy artystów ze Spółdzielczego Domu Kultury w Stalowej Woli i z Miejskiego Domu Kultury w Stalowej Woli.

11.2. Oplatek Maltański

W dniu 18 grudnia 2019 roku MOPS wraz z Zakonem Maltańskim Polska - Fundacją Polskich Kawalerów Maltańskich w Krakowie już po raz piąty zorganizował Oplatek Maltański w Restauracji Słoneczna PSS Społem w Stalowej Woli **dla 101 osób tj. 72 osoby dorosłe i 29 dzieci**. Odbiorcami i uczestnikami Oplatka Maltańskiego były osoby starsze i samotne oraz 11 rodzin z dziećmi.

Oplatek Maltański to ogólnopolska, świąteczna akcja charytatywna organizowana od 2002 roku przez Zakon Maltański Polska, polegająca na organizacji spotkań wigilijnych dla osób potrzebujących m. in. rodzin wielodzietnych, osób samotnych i niepełnosprawnych. W 2019 roku na terenie Polski Oplatek Maltański odbył się w 28 miastach. W organizację każdego ze spotkań wigilijnych zaangażowani są lokalni przedsiębiorcy, darczyńcy i wolontariusze. Ideą Oplatka Maltańskiego jest pomoc osobom potrzebującym w sposób dwutorowy: poprzez wsparcie materialne oraz wsparcie duchowe w formie zaproszenia do wspólnego stołu wigilijnego, podzielenia się oplatkiem, wspólnego posiłku i kolędowania.

Program Oplatka Maltańskiego obejmował wspólną modlitwę odprawioną przez proboszcza Parafii pw. Trójcy Przenajświętszej w Stalowej Woli, życzenia od zaproszonych na spotkanie wigilijne gości (przedstawiciele władz miasta, Biura Posła na Sejm RP), a następnie dzielono się oplatkiem i wspólnie uczestniczono w wieczery wigilijnej. Ponadto każdy z uczestników Oplatka Maltańskiego otrzymał paczkę żywnościową z darów pozyskanych od lokalnych sponsorów i ludzi dobrej woli oraz sponsorów Zakonu Maltańskiego w Polsce. Ponadto dzieci dodatkowo otrzymały prezenty od Mikołaja. Oprawę artystyczną spotkania wigilijnego – kolędy i pastoralki dla uczestników Oplatka Maltańskiego przygotowali artyści z Grupy Wokalnej „Pałacyk Michła” z akompaniamentem Pana Edwarda F. Horoszko z Miejskiego Domu Kultury w Stalowej Woli.

11.3. Nagrody i wyróżnienia

W dniu 24 października 2019 roku w Auli Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej nastąpiło wręczenie nagród i wyróżnień dla uczestników konkursu pn „Projekt Socjalny dla Rodziny”, ogłoszonego przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wspólnie z Wyższą Szkołą Pedagogiczną im. Janusza Korczaka w Warszawie oraz Uniwersytetem Szczecińskim w Szczecinie.

Ogłoszony konkurs był jednym z działań projektu pozakonkursowego pn. Nowe specjalności II stopnia specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny odpowiedzią na nowe wyzwania realizowanego Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.

Celem konkursu było wyłonienie zrealizowanych w latach 2016-2017 w ośrodkach pomocy społecznej projektów socjalnych, w których działania były ukierunkowane na wzmocnienie i wsparcie rodziny w jej drodze do odzyskania poczucia własnej wartości i niezależności.

Nagrodzonych zostało 16 najwyżej ocenionych projektów a 9 otrzymało wyróżnienia. W gronie osób nagrodzonych byli między innymi pracownicy socjalni tut. Ośrodka, Panie Ewa Cetnarska i Marzena Stelmach, za projekt socjalny pn. „Bezpieczna Rodzina” realizowany w okresie od sierpnia 2016 roku do listopada 2016 roku.

Projekt skierowany był do kobiet z rodzin z problemem alkoholowym, uwikłanych w problem uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia. Przy konstruowaniu celów projektu uwzględniono szereg kompleksowych działań pomocowych i profilaktycznych w celu zmniejszenia negatywnych skutków alkoholizmu na system rodzinny. Głównym celem projektu było podniesienie wiedzy i świadomości w zakresie mechanizmów uzależnienia i współuzależnienia a tym samym poprawa

sytuacji tych kobiet i ich rodzin poprzez wzmocnienie wiary kobiet we własne siły i motywacji do działania. Celem pośrednim realizowanego projektu było przekazanie wiedzy na temat dostępności do instytucji pomocowych i specjalistów działających na rzecz pomocy osobom z problemem alkoholowym i ich rodzinom a także przeciwdziałania przemocy domowej, wiedzy na temat więzi, relacji i komunikacji w rodzinie oraz funkcjonowania dzieci w rodzinach z problemem alkoholowym.

Inicjatywa projektu socjalnego „Bezpieczna Rodzina” spotkała się z zainteresowaniem i uznaniem ze strony przedstawicieli instytucji pomocowych z terenu miasta Stalowej Woli.

Na współpracę bardzo chętnie wyrazili zgodę wszyscy zaproszeni do udziału w projekcie partnerzy, widząc potrzebę i zasadność podejmowania tego typu inicjatyw. Beneficjentki projektu bardzo wysoko oceniły przygotowanie merytoryczne i sposób prowadzenia zajęć przez specjalistów, wzrosło poczucie własnej wartości kobiet i wiary w możliwość wprowadzenia zmian w swoim życiu.

XII. OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ

12.1. Finansowanie bieżącej działalności MOPS.

Utrzymanie ośrodka pomocy społecznej jest zadaniem własnym, obligatoryjnym gminy, dofinansowywanym z budżetu państwa.

Zgodnie z zapisem ustawowym MOPS w Stalowej Woli zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności w stosunku 1 pracownik na 2000 mieszkańców i na 50 środowisk. Zatrudnienie pracowników socjalnych w takich proporcjach na wskazanym minimalnie poziomie daje gwarancję wykonywania pracy socjalnej w sposób efektywny i skuteczny w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych osób korzystających z pomocy społecznej, profesjonalne wsparcie osób lub rodzin znajdujących się w kryzysie, czego efektem może być całkowite ich usamodzielnienie w tym finansowe, a tym samym uniezależnienie się od systemu pomocy społecznej na dłuższy okres czasu lub nawet na zawsze.

Sukces pracy socjalnej przekłada się bezpośrednio na wydatki na świadczenia finansowe z pomocy społecznej, gdyż koszt działań profilaktycznych jest dużo niższy niż koszt następstw powstałych w wyniku niepodejmowania żadnych działań.

Przelicznik zastosowany do określenia wymaganej minimalnej liczby pracowników socjalnych przekłada się bezpośrednio na zatrudnienie kadry uzupełniającej, „obsługującej” pracowników socjalnych (administracja, księgowość). Nadmienić należy, że wspomniany przelicznik stosuje się do określenia liczby tzw. pracowników rejonowych. Nie dotyczy innych form wsparcia, rozszerzających ofertę Ośrodka, tj. choćby o KIS, poradnictwo, działania OSŁ.

Zaznaczyć należy, że Ośrodek bezpośrednio wykonuje również usługi opiekuńcze i w tym celu zatrudnia kadrę podstawową w wymiarze 35 etatów, która w związku ze zwiększonym zapotrzebowaniem na tę formę pomocy wymaga systematycznego uzupełniania poprzez umowy zawierane z urzędem pracy lub umowy zlecenia. Łączny koszt utrzymania usług opiekuńczych w 2019 roku wynosił 2 594 248 zł w tym koszty rzeczowe oraz fundusz świadczeń socjalnych stanowiły kwotę 73 941 zł.

W 2019 roku Ośrodek zatrudniał w ramach umów z PUP (prace interwencyjne) łącznie 16 osób przede wszystkim w zawodzie opiekuna (15 osób). Tytułem refundacji części wynagrodzeń tych osób i pochodnych od wynagrodzeń MOPS otrzymał kwotę 86 334 zł.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli zabezpiecza również obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych. Pracę Zespołu i grup roboczych koordynuje wskazany przez Dyrektora MOPS pracownik do którego zadań należy w szczególności:

- obsługa Zespołu Interdyscyplinarnego,

- koordynowanie pracy grup roboczych powoływanych do podejmowania interwencji w indywidualnych przypadkach przemocy domowej i skuteczności podejmowanych działań,
- gromadzenie i przechowywanie dokumentacji pracy grup roboczych.

Na utrzymanie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2019 roku wydatkowano 6 450 238,00 zł, w tym dofinansowanie z budżetu państwa wynosiło 600 479 zł. W ramach zadań własnych wydatkowano kwotę 5 849 759,16 zł ze środków gminy.

Wydatki w 2019 r. kształtowały się następująco:

§ 3020 – świadczenia rzeczowe wynikające z przepisów BHP w tym głównie odzież robocza, obuwie, rękawice ochronne, środki czystości dla opiekunek i pracowników gospodarczych	7 3780,00
§ 4010 – wynagrodzenia pracowników socjalnych, konsultantów i specjalistów pracowników księgowo – administracyjnych, gospodarczych, pracowników zatrudnianych okresowo na podstawie umów z PUP (w tym również 17 nagród jubileuszowych, 2 odprawy emerytalne)	4 058 371,00
§ 4040 – dodatkowe wynagrodzenie roczne	295 220,00
§ 4110 – składki ZUS	718 465,00
§ 4120 – odpisy na Fundusz Pracy	72 603,00
§ 4170 – umowy z osobami fizycznymi wykonującymi usługi gońca animatora w Klubie Wesoła Gromadka, referent w PKPS, specjaliści przeprowadzający szkolenia	30 407,00
§ 4210 – zakupy materiałów biurowych i środków czystości, paliwa, doposażenie pomieszczeń w niezbędne meble, sprzęt komputerowy	123 022,00
§ 4260 – zakup energii	93 107,00
§ 4270 – zakup usług remontowych, konserwacja przeglądy, naprawy maszyn, urządzeń i pojazdów, bieżących awarii instalacji oraz remonty w budynku MOPS	205 151,00
§ 4280 – zakup usług medycznych, wstępne i okresowe badania lekarskie pracowników	2 587,00
§ 4300 – zakup usług pozostałych - opłaty pocztowe, prowizje bankowe opłaty komunalne, monitoring, usługa informatyczna dot. programu POMOST, opłaty aktualizacyjne dot. programów finansowo – księgowych	107 773,00
§ 4360 – opłaty z tytułu usług telefonii komórkowej, stacjonarnej oraz internetu	9 156,00
§ 4390 – zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii	227,00
§ 4410 – krajowe podróże służbowe w związku ze szkoleniami specjalistycznymi	289,00
§ 4430 – ubezpieczenia rzeczowe	3 099,00
§ 4440 – odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	112 248,00
§ 4520 – opłata za zarząd trwałe, opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi	1 984,00
§ 4700 – szkolenia pracowników	8 670,00

Zadania własne gminy zostały dofinansowane z budżetu państwa w kwocie 600 479 i wydatkowane w sposób następujący:

§ 4010 – dofinansowanie wynagrodzeń pracowników	504 675,00
MOPS w tym dodatki dla pracowników socjalnych	
§ 4110 – składki ZUS	86 029,00
§ 4120 - odpisy na Fundusz Pracy	9 775,00

12.2. Warunki lokalowe.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli od lutego 1994 r. funkcjonuje w budynku przy ul. Romana Dmowskiego 1 w Stalowej Woli, który na przełomie roku 2017/2018 uległ rozbudowie dzięki środkom pozyskanym przez Gminę Stalowa Wola z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020, Oś priorytetowa VI Spójność przestrzenna i społeczna, Działanie 6.2 Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej, Poddziałanie 6.2.2. Infrastruktura pomocy społecznej. Projekt był realizowany w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Centrum Aktywności Społecznej „SPECTRUM”.

Przedmiotem projektu pod nazwą „Poprawa dostępności do usług społecznych poprzez rozbudowę i przebudowę budynku MOPS w Stalowej Woli” była poprawa dostępności bazy lokalowej MOPS, poprawa komfortu zarówno osób korzystających z usług społecznych jak i pracujących w MOPS pracowników socjalnych, a także poprawa jakości świadczonych usług społecznych i poszerzenie oferty udzielanych świadczeń.

Obecnie siedziba MOPS to budynek dwuskrzydłowy i dwukondygnacyjny, podpiwniczony o łącznej powierzchni użytkowej 2.212,11 m².

Na parterze budynku MOPS od stycznia 2018 r. funkcjonuje Dzienny Dom Senior +, który powstał z przekształcenia istniejącego od 1994 r. Dziennego Domu Pobytu dzięki pozyskaniu środków finansowych z Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015 – 2020 - Edycja 2018 moduł I.

W pomieszczeniach piwnicznych od września 2000 r. funkcjonuje Klub Trzeźwego Życia.

XIII. PODSUMOWANIE

Łącznie na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej w 2019 r. MOPS wydatkował 19 754 606,57 zł, z czego 4 071 204,26 zł pochodziło z budżetu państwa, a 15 683 402,31 zł z budżetu gminy. Udział gminy w finansowaniu zadań z pomocy społecznej wyniósł 78,48 %.

Ponadto na sfinansowanie funkcjonowania Warsztatu Terapii Zajęciowej przy MOPS, w ramach realizowanego przez MOPS budżetu w 2019 roku wydatkowane było łącznie 1 005 350,00 zł, z czego ze środków PFRON pochodziła kwota 904 800,00 zł, natomiast 100 550,00 zł to środki powiatów, z których pochodzili uczestnicy WTZ.

W roku sprawozdawczym MOPS pozyskiwał również środki ze źródeł zewnętrznych w ramach ogłaszanych programów rządowych na realizację zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb w oparciu o programy rządowe i ogłaszane konkursy tj. Program „Asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej”, Program „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych do 75 roku życia”, Program „Posiłek w szkole i w domu”, projekty zapewniające funkcjonowanie istniejących już placówek: pn. „Więcej niż świetlica” oraz „Wieloletni program SENIOR+ na lata 2015-2020” moduł II - Edycja 2019, projekt „Anioł Stróż”. Łączna kwota wydatkowanych środków zewnętrznych wyniosła 1 047 234,00 zł, przy wkładzie własnym w wysokości 441 461,00 zł.

Syntetyczne podsumowanie powyższych wydatków poniesionych na zadania z zakresu pomocy społecznej przedstawiają poniższe tabele.

TABELA NR 22 WYDATKI W ZAKRESIE ZADAŃ WŁASNYCH GMINY.

Lp.	ROZDZIAŁ	NAZWA ZADANIA	WYDATKOWANA KWOTA w zł	ŁĄCZNIE WYDATKOWANA KWOTA w zł.
1	85154	ZADANIA Z ZAKRESU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH:		270 514,00
		- SPWD Świetlica „TĘCZA”	229 806,00	
		- Klub Trzeźwego Życia	40 708,00	
2	85202	OPLĄTY ZA POBYT W DPS	4 044 961,00	4 044 961,00
3	85203	DZIENNY DOM SENIOR+	88 632,00	176 785,00
		ŻYWIENIE W OŚRODKACH WSPARCIA	88 153,00	
4	85205	PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE	33 323,00	33 323,00
5	85504	WSPIERANIE RODZINY:		1 367 994,00
		- Asystent rodziny	175 543,00	
		- koszt pobytu dzieci w pieczy zastępczej	614 978,00	
		- SPWD Świetlica Tęcza	279 654,00	
		- SPWD Świetlica Tęcza Filia	297 819,00	
6	85214	ŚWIADCZENIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ	541 324,00	541 324,00
7	85219	OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ	5 849 759,00	5 849 759,00
8	85228	USŁUGI OPIEKUŃCZE	2 594 248,00	2 623 013,00
		SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE	28 765,00	
9	85230	DOŻYWIENIE – Program „Posilek w szkole i w domu”	167 173,00	167 173,00
10	85295	POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ		532 680,00
		- Klub Integracji Społecznej	23 207,00	
		- Organizowanie Społeczności Lokalnej	42 995,00	
		- Kuchnia Przy MOPS	361 731,00	
		-Prace Społeczno-Użyteczne	102 747,00	
11	85311	Warsztat Terapii Zajęciowej	75 877,00	75 877,00
ŁĄCZNE WYDATKI			15 683 402,00	

TABELA NR 23 WYDATKI W ZAKRESIE DOFINANSOWANIA DO ZADAŃ WŁASNYCH ZE ŚRODKÓW BUDŻETU PAŃSTWA

Lp.	ROZDZIAŁ	NAZWA ZADANIA	WYDATKOWANA KWOTA
1	85213	UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE	148 223,00
2	85214	ŚWIADCZENIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ -Zasiłki okresowe	755 640,00
3	85216	ŚWIADCZENIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ -Zasiłki stałe	1 732 582,00
4	85219	OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ	600 479,00
5	85230	DOŻYWIANIE - Program „Posiłek w szkole i w domu”	656 000,00
WYDATKI ŁĄCZNIE – z budżetu państwa			3 892 924,00

TABELA NR 24 WYDATKI W ZAKRESIE ZADAŃ ZLECONYCH W 2019 R.

Lp.	ROZDZIAŁ	NAZWA ZADANIA	WYDATKOWANA KWOTA
1	85195	OBSŁUGA UBEZPIECZEŃ ZDROWOTNYCH	2 060,00
2	85219	WYNAGRODZENIE DLA OPIEKUNA PRAWNEGO	42 430,00
3	85228	SPECJALISTYCZNE USŁUGI DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI	133 791,00
WYDATKI ŁĄCZNIE - z budżetu państwa			178 281,00

TABELA NR 25 WYDATKI INNE - WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ

Lp.	ROZDZIAŁ	NAZWA ZADANIA	WYDATKOWANA KWOTA	ŁĄCZNIE WYDATKOWANA KWOTA
1.	85311	WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ - finansowanie PFRON (90%)	904 800,00	1 005 350,00
		- finansowanie zadań własnych powiatu (10%)	100 550,00	

Lp.	ROZDZIAŁ	NAZWA ZADANIA	WYDATKOWANA KWOTA	ŁĄCZNIE WYDATKOWANA KWOTA
1	85504	WSPIERANIE RODZINY dofinansowanie do zatrudnienia asystenta rodziny:		69 768,00
		Budżet państwa	69 768,00	
		Fundusz Pracy	X	
2	85295	PROJEKT WIĘCEJ NIŻ ŚWIETLICA		92 177,00
		Środki UE	81 477,00	
		Budżet państwa	7 066,00	
		Wkład własny	3 634,00	
3	85295	WIELOLETNI PROGRAM SENIOR+ - MODUŁ II		347 305,00
		Budżet państwa	138 565,00	
		Wkład własny	208 740,00	
4	85295	PROJEKT „ANIOŁ STRÓŻ”		55 944,00
		Środki UE	39 545,00	
		Budżet państwa	4 649,00	
		Wkład własny	11 750,00	
5	85228	„USŁUGI OPIEKUŃCZE DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH DO 75 ROKU ŻYCIA”		100 328,00
		Budżet państwa	50 164,00	
		Wkład własny	50 164,00	
6.	85230	„POSILEK W SZKOLE I W DOMU”		823 173,00
		Budżet państwa	656 000,00	
		Wkład własny	167 173,00	

Niezmiennie, od wielu lat, działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli nakierowane na wspieranie mieszkańców miasta Stalowa Wola, wiązały się ze szczególną dbałością o jakość świadczonych usług, profesjonalizm pracowników oraz stałe dopasowywanie form wsparcia do zmieniających się (ale na bieżąco aktualizowanych) potrzeb mieszkańców miasta.

W 2019 roku z pomocy tej MOPS skorzystało 1351 rodzin/2423 osoby (łącznie z pracą socjalną). W wyniku rozeznaczonych potrzeb wydanych zostało łącznie 6574 decyzji administracyjnych w sprawach świadczeń pomocy społecznej, z czego decyzje odmowne stanowiły niespełna 1,86 % wszystkich decyzji.

Obecna struktura organizacyjna Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej jest odpowiedzią na diagnozowane na przestrzeni wielu lat potrzeby środowiska lokalnego, określone w oparciu o analizę i ocenę występujących zjawisk, powodujących zapotrzebowanie na różne formy wsparcia. Diagnoza problemów społecznych wskazuje, że do najbardziej dotkliwych problemów z jakimi borykają się mieszkańcy w naszym mieście zaliczają się: długotrwała choroba, niepełnosprawność, ubóstwo, bezrobocie, uzależnienia od alkoholu i innych używek., demograficzne starzenie się społeczeństwa, problemy opiekuńczo – wychowawcze.

Wymienione wyżej problemy rozwiązywane są z wykorzystaniem zasobów finansowych, kadrowych i instytucjonalnych jakimi dysponuje MOPS w Stalowej Woli. Dzięki rozwiniętej pomocy usługowej i instytucjonalnej oraz wyteżonej pracy pracowników Ośrodka możliwe było objęcie wszechstronnym wsparciem wszystkie grupy wiekowe mieszkańców naszego miasta. Dużym wsparciem jest również wypracowana na przestrzeni lat współpraca z instytucjami publicznymi i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze szeroko rozumianej pomocy społecznej.

W ramach profesjonalizacji działań podejmowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli w Dziale Pomocy Środowiskowej i Integracji Społecznej zostały powołane zespoły problemowe specjalizujące się w pracy z konkretnymi grupami dyspanseryjnymi. Bardzo często złożoność problemów rodzin z którymi współpracują pracownicy Zespołów wymaga rozwiązań interdyscyplinarnych. Wówczas do współpracy zapraszani są specjaliści pracy z rodziną, przedstawiciele instytucji działających na rzecz rodziny i w obszarze pomocy społecznej. Celem nawiązania tej współpracy jest zaplanowanie wspólnych, kompleksowych działań w ramach własnych kompetencji, służących poprawie sytuacji rodzin, analizowanie i diagnozowanie potrzeb, poszukiwanie nowych rozwiązań, ustalanie planu pomocy wraz z oddelegowaniem zadań do realizacji poszczególnym partnerom.

Praca w Ośrodku związana z obsługą klienta nie kończy się na gromadzeniu dokumentów oraz wypłacaniu należnych świadczeń pieniężnych. To również pomoc rzeczowa i usługowa a przede wszystkim działania z zakresu pracy socjalnej i rozwijanie nowych form samopomocy. Należy w tym miejscu podkreślić, że realizacja tych zadań jest niezwykle pracochłonna ze względu na bardzo biurokratyzowany system przyznawania pomocy (obszerne druki wywiadów środowiskowych oraz okresowa weryfikacja zawartych w nich danych, duża liczba dokumentów, zmiany w przepisach prawnych).

Pracownicy MOPS w Stalowej Woli dużą wagę przywiązują do aktywizacji zarówno społecznej jak i zawodowej klientów Ośrodka wykorzystując do tego celu różne formy i narzędzia pracy socjalnej takie jak: kontrakt i projekt socjalny.

W obszarze reintegracji społecznej i aktywizacji zawodowej swoje działania skierowane do bezrobotnych mieszkańców Gminy realizował Klub Integracji Społecznej funkcjonujący w strukturze MOPS od 2005. W 2019 roku oferta Klubu obejmowała zarówno główne statutowe działania skierowane do osób pozostających bez pracy, w tym w szczególności korzystających ze świadczeń pomocy społecznej jak również edycje KIS wzbogacone o Program Aktywizacja i Integracja przeznaczony dla osób bezrobotnych najbardziej oddalonych od rynku pracy.

Podstawowym celem działalności KIS jest odpowiednie ukierunkowanie i przygotowanie osób pozostających poza rynkiem pracy do zmiany swojej postawy i aktywności w poszukiwaniu pracy z wykorzystaniem dostępnych narzędzi ze strony PUP, OPS.

Inną formą aktywizacji zawodowej, kontynuowaną w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej od 2015 roku są prace społecznie użyteczne organizowane na podstawie Porozumienia zawartego między Starostą Stalowowolskim a Gminą Stalowa Wola. W minionym roku z tej formy zatrudnienia wspieranego skierowanego do bezrobotnych mieszkańców gminy Stalowa Wola dla których ustalono II profil pomocy skorzystało 28 osób (16 kobiet i 12 mężczyzn) bezrobotnych bez prawa do zasiłku (II profil), jednocześnie korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, w wymiarze do 10 godzin

w ciągu tygodnia. Realizacja pracy zawodowej w tak niskim wymiarze pozwala na stopniowe przygotowywanie osoby długotrwale bezrobotnej do wejścia na otwarty rynek pracy. Nadmienić należy, że w trakcie realizacji prac społecznie użytecznych 1 osoba podjęła zatrudnienie a kolejna znalazła pracę zaraz po zakończeniu uczestnictwa w pracach społecznie użytecznych.

Nową formą aktywizacji zawodowej realizowaną przez MOPS od 2017 roku są prace społecznie użyteczne „Pomoc w domu” w ramach programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”, ustanowionego uchwałą Nr 160 Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 r. Celem programu jest wsparcie rodziców i opiekunów osób niepełnosprawnych w realizacji codziennych obowiązków domowych poprzez aktywizację osób bezrobotnych w ramach prac społecznie użytecznych.

W 2019 roku do prac społecznie użytecznych skierowano 8 osób (kobiet) bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Stalowej Woli jako bezrobotne bez prawa do zasiłku u których ustalono II profil pomocy, a które jednocześnie korzystały ze świadczeń pomocy społecznej w tut. MOPS. Natomiast z tej formy pomocy w pracach domowych skorzystało 7 rodzin.

Pobudzanie społecznej aktywności i inspirowanie działań samopomocowych w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób, rodzin, grup i środowisk społecznych, wpisało się już na stałe w działania MOPS szczególnie, gdy jest realizowane w oparciu o partnerstwo z innymi podmiotami funkcjonującymi na terenie naszego miasta. Działania te odnoszące się zarówno do bezpośrednich adresatów pomocy społecznej jak i do środowiska lokalnego, mogącego dawać nieformalne wsparcie tymże osobom i rodzinom były kontynuowane w roku 2019 dzięki metodzie pracy środowiskowej – Organizowania Społeczności Lokalnej (OSL) i w oparciu o profesjonalną pracę pracowników socjalnych. Praca socjalna w ramach tej metody polega na uczeniu społeczności jak mogą sobie pomóc poprzez wykorzystanie otaczających ich zasobów najbliższego środowiska. We wszystkie działania zaangażowani są mieszkańcy, pracownicy MOPS oraz partnerzy. Jednym z elementów powyższego modelu są działania oparte na partnerstwie instytucji i osób, które swoim zasięgiem oddziałują na daną społeczność.

Wdrażanie OSL jako profesjonalnej usługi społecznej zostało rozpoczęte wśród mieszkańców bloku przy ul. Podleśnej 2 w 2014 r. Na przestrzeni kilku lat dzięki współpracy wielu instytucji, firm prywatnych oraz organizacji pozarządowych udaje nam się osiągać pozytywne zmiany w otoczeniu ulicy Poleśnej 2 i w społeczności lokalnej. Bardzo ważna jest także wciąż poszerzająca się sieć kontaktów i partnerów nieformalnych. Każdy z partnerów zna specyfikę i główne problemy mieszkańców terenu objętego działaniami w ramach organizowania społeczności lokalnej. Dzięki aktywnemu włączeniu ich do współpracy możliwe było przeprowadzenie wielu inicjatyw skierowanych do lokalnej społeczności.

Zmiany te sprawiły, że w latach następnych a szczególnie w 2019 roku wzrosła również aktywność społeczności bloków przy ul. Kilińskiego 2 i 1-go Sierpnia 22 co przynosi korzyści, które obserwujemy na różnych poziomach. Korzyści dla mieszkańców są związane zarówno z poprawą jakości ich życia w wyniku rozwiązania lub zminimalizowania problemów i zaspokojenia określonych potrzeb, a także ze zwiększeniem poziomu ich podmiotowości, samooceny, aktywności i zaangażowania we wspólne sprawy. Wszystkie działania jakie zostały zrealizowane w ramach organizowania społeczności lokalnej w 2019 roku w dużej mierze były zainicjowane przez mieszkańców obszaru objętego działaniami organizatorów społeczności lokalnej. Społeczność z wyżej wymienionych bloków dostrzega z jakimi problemami musi zmierzyć się na co dzień i jest tego świadoma, dlatego też próbuje dokonać zmian, które z całą pewnością wpłyną na zmianę wizerunku lokalnego środowiska. Mieszkańcy chcą włączyć się w zaplanowanie wspólnej przestrzeni, stopniowo powiększa się ilość osób zainteresowanych wspólnym działaniem, czego dowodem jest wzrost aktywności podczas spotkań obywatelskich. Ludzie są bardziej świadomi tego, że muszą sami zadbać o własne interesy, bo tylko tak osiągną zamierzony cel. Miejscem, które sprzyja oddolnym inicjatywom mieszkańców oraz pracy ze społecznością lokalną jest Klub „Wesoła Gromadka”.

Wdrażanie OSŁ przynosi również korzyści Gminie. Zalicza się do nich zwiększenie zaangażowania mieszkańców oraz ich odpowiedzialności zarówno za własne sprawy, jak i sprawy społeczności oraz Gminy. MOPS realizując środowiskową metodę pracy socjalnej staje się instytucją poszukującą skutecznych form pomocy, profesjonalnego działania, a przede wszystkim dostosowaną do zmieniających się uwarunkowań środowiskowych. Rola MOPS zasadniczo uległa zmianie, z roli urzędu wypłacającego świadczenia, do roli aktora społecznego budującego kapitał społeczny. Na przestrzeni ostatnich lat obserwujemy pozytywną zmianę wizerunku i wzrost zaufania przedstawicieli innych instytucji, organizacji pozarządowych, a przede wszystkim sektora biznesowego oraz lokalnej społeczności. Firmy z terenu Stalowej Woli podkreślają, że podjęta współpraca jest dla nich bardzo ważna i wiąże się z korzyściami zarówno dla jednej jak i dla drugiej strony. Pomimo braku formalnego dokumentu (umowy, porozumienia o współpracy) organizatorzy społeczności lokalnej zawsze mogą liczyć na wsparcie ze strony swoich partnerów ze świata biznesu.

W roku sprawozdawczym działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej opierała się również na kontynuowaniu podjętych w 2012 roku zadań nałożonych na Gminę w ramach realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej. System wsparcia rodziny w MOPS w Stalowej Woli szczególnie tych niewydolnych wychowawczo obejmuje profesjonalną pomoc ze strony pracowników socjalnych z Zespołu ds. pomocy rodzinie, poradnictwo prawne i psychologiczne, asystenturę oraz możliwość skorzystania z wsparcia Specjalistycznej Placówki Wsparcia Dziennego – Świetlicy „TECZA”.

Zespół ds. pomocy rodzinie udzielał profesjonalnego wsparcia ze strony specjalistów rodzinom niewydolnym w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. W 2019 r. objął swoim wsparciem **284 rodziny**, w których było 371 dzieci.

Z pomocy asystenta rodziny w minionym roku skorzystało **60 rodziny**. W 2019 r. asystenci zakończyli współpracę z **27 rodzinami**.

Podkreślić należy, że realizacja zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej nakłada na Gminę, także obowiązek ponoszenia coraz wyższych kosztów w związku ze współfinansowaniem pobytu dzieci w pieczy zastępczej, które z roku na rok będzie wzrastało w związku z corocznym procentowym wzrostem udziału Gminy w partycypowaniu w tych kosztach (w 1 roku – 10%, w 2 roku – 30% natomiast od 3 roku – 50% kosztów). W 2019 roku na ten cel Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wydatkował kwotę **614 976,00 zł** (w 2018 r. była to kwota 446 828,00 zł). W całym 2019 r. w pieczy przebywało – **55 dzieci**.

W Specjalistycznej Placówce Wsparcia Dziennego – Świetlicy „TECZA” w 2019 r. w zajęciach uczestniczyło łącznie **167 dzieci** w wieku od 6 – 16 lat w tym w Świetlicy „Tęcza” 107 dzieci natomiast w jej Filii 60 dzieci.

System oparcia społecznego obejmuje w Stalowej Woli nie tylko osoby bezrobotne czy nieaktywne zawodowo lub rodziny niewydolne wychowawczo, ale również osoby starsze i niepełnosprawne. Stalowowolscy seniorzy również mają w naszym mieście swoje miejsce, w którym mogą uczestniczyć w ciekawych zajęciach. W 2019 r. do Dziennego Domu SENIOR + uczęszczało łącznie **56 osób**. Średnia wieku uczestników wynosiła 79 lat. Najstarsza uczestniczka miała 97 lat natomiast najmłodsza 62.

Profesjonalną pracę socjalną osobą starszym świadczą pracownicy socjalni z Zespołu ds. pomocy osobom starszych. W 2019 r. obejmowali oni swoją opieką **513 środowiska**.

Osobom starszym i niepełnosprawnym MOPS oferuje ponadto usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze (psychiatryczne) w miejscu zamieszkania. Z pomocy w formie usług opiekuńczych skorzystało w minionym roku **292 osoby**. Natomiast ze specjalistycznych usług opiekuńczych skorzystało **22 osoby (w tym 14 dzieci autystycznych)**.

Funkcjonujący przy MOPS Warsztat Terapii Zajęciowej swoją pomoc kierował w ubiegłym roku do **51 osób** niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym lub znacznym. Podstawowym zadaniem Warsztatu jest przygotowanie osób niepełnosprawnych do podjęcia pracy na otwartym lub chronionym rynku pracy. Jakość i poziom oferty terapeutycznej, różnorodność metod i form rehabilitacji, indywidualizacja terapii, aktywizacja społeczna i zawodowa to podstawowe priorytety działania Warsztatu Terapii Zajęciowej.

Zgodnie z założeniami opracowanej przez Główny Urząd Statystyczny prognozy demograficznej⁵, obejmującej okres do 2050 r., w przyjętej perspektywie wystąpi znaczne zwiększenie się liczby osób w wieku co najmniej 60 lat. Wzrost ten będzie bardzo dynamiczny w okresie najbliższej dekady ze względu na osiąganie wieku 60 lat przez osoby urodzone w drugiej połowie lat 50. ub. wieku – są to najliczniejsze roczniki w całym okresie powojennym.

Dodatkowo, należy oczekiwać, że trwanie życia będzie się sukcesywnie wydłużało sprzyjając zwiększeniu zarówno liczby, jak i odsetka ludności w starszym wieku w ogólnej populacji Polski. Niestety – dla zdecydowanej większości tej grupy ludności nie będzie to życie w zdrowiu. Podkreślenia wymaga także fakt, że obecnie w przypadku osób w wieku sędziwym (80 lat i więcej) ponad 2/3 to osoby owdowiałe. Są to przede wszystkim kobiety (85% osób owdowiałych w tym wieku), przeważnie mieszkające i żyjące samotnie oraz wymagające wsparcia. Zatem, należy liczyć się z poważnym narastaniem problemu samodzielnej egzystencji przez rosnącą liczebnie zbiorowość osób w wieku starszym, wymagających pomocy – opieki, leczenia i rehabilitacji.

Wsparcie skierowane do osób starszych i niepełnosprawnych oraz rodzin wieloproblemowych powinno stanowić priorytet w działaniach na najbliższą przyszłość w naszym mieście.

Potrzeby wskazanych wyżej grupy odbiorców determinują kierunki działań jakie w szczególności powinny być realizowane przez Gminę Stalowa Wola m.in.:

1. Rozwijanie różnorodnych form wsparcia środowiskowego dla osób starszych i niepełnosprawnych na przykład w formie: klubów seniora, dziennych domów pobytu, usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych, usług asystenta osoby niepełnosprawnej, pomocy sąsiedzkiej, usługi w zakresie teleopieki.
2. Wspieranie rozwoju usług wspomaganych skierowanych do członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi i dorosłymi osobami niepełnosprawnymi w formie pomocy wychnieniowej (całodobowej), wsparcia środowiskowego (dziennego w miejscu zamieszkania oraz w ośrodku wsparcia dziennego).
3. Wspomaganie funkcjonowania rodzin wieloproblemowych poprzez rozwój specjalistycznego wsparcia rodziny m.in. poprzez:
 - stosowanie nowatorskich metod pracy socjalnej jak np. organizowanie społeczności lokalnej;
 - realizację usług asystentów rodziny,
 - rozwój poradnictwa specjalistycznego (nie tylko prawnego czy psychologicznego, ale również rodzinnego),
 - realizację projektów socjalnych.
4. Dążenie do uruchomienia na terenie Gminy mieszkalnictwa chronionego skierowanego do różnych grup społecznych w tym m.in. osób niepełnosprawnych czy bezdomnych.
5. Utrzymanie na dotychczasowym poziomie funkcjonujących obecnie placówek wsparcia dziennego na terenie Gminy oraz wspieranie ich w rozwoju na rzecz jeszcze lepszego funkcjonowania.

Pomoc społeczna podlega ciągłym przemianom stawiając przed pracownikami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej nowe wyzwania w zakresie podejmowania działań aktywizacyjnych o charakterze pozamaterialnym, kierowanych głównie do klientów, u których występują problemy z tytułu niezaradności życiowej i materialnej spowodowanej różnego rodzaju niepowodzeniami życiowymi, w tym bezrobociem, patologią, uzależnieniami (nie tylko od alkoholu), bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, itp.

Mając tego świadomość pracownicy MOPS w roku 2013 powołali do życia i zarejestrowali w Krajowym Rejestrze Sądowym w Rzeszowie Stowarzyszenie Centrum Aktywności Społecznej "SPECTRUM", którego działalność statutowa wkomponowana jest w obszar działań pomocy społecznej. Funkcjonowanie Stowarzyszenia „SPECTRUM” daje możliwość aplikowania o środki w ramach konkursów zewnętrznych, w których nie mogą brać udziału bezpośrednio jednostki organizacyjne pomocy społecznej.

⁵ Prognoza ludności na lata 2014-2050, Studia i analizy statystyczne, GUS 2014

Należy jednak podkreślić, że pomoc społeczna we współczesnych realiach nie jest w stanie funkcjonować i skutecznie wypełniać swoich zadań bez odpowiedniego wsparcia otoczenia – samorządu terytorialnego, sektora zdrowotnego, edukacji, policji, organizacji pozarządowych, itp. Tylko stała i systematyczna współpraca między tymi jednostkami pozwoli na skuteczne pomaganie i wdrażanie aktywnej polityki społecznej, której ośrodek pomocy społecznej powinien być animatorem w środowisku lokalnym.

Opisany w niniejszym sprawozdaniu katalog zadań realizowanych w 2019 roku nadal będzie kontynuowany i na bieżąco modyfikowany. W oparciu o zdiagnozowane problemy klientów pomocy społecznej będą realizowane następujące działania:

- Kontynuowanie działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w ramach realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2020;
- Prowadzenie działań z zakresu wspierania rodziny w ramach realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Stalowa Wola na lata 2018 – 2020;
- Prowadzenia działań z zakresu wsparcia osób bezdomnych w ramach realizacji Gminnego Programu Wychodzenia z Bezdomności na lata 2020 – 2022;
- Prowadzenie działań mających na celu ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji oraz osób dorosłych w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub niepełnosprawnych w ramach realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023;
- Zintensyfikowanie działań wspierających osoby starsze i niepełnosprawne poprzez objęcie ich wsparciem w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych oraz poszerzenie oferty środowiskowego systemu wsparcia w ramach podniesienia standardów usług dla osób starszych i niepełnosprawnych w tym realizacja zadań wynikających z Stalowowolskiego Programu Wspierania Seniorów na lata 2017 - 2020;
- Inicjowanie oraz wspieranie osób nieaktywnych zawodowo poprzez organizację usług aktywizacyjnych oraz tworzenie warunków do realizacji Programu Aktywizacja i Integracja we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy;
- Pozyskiwanie środków finansowych poprzez aplikowanie o fundusze zewnętrzne na realizację programów w ramach Funduszy Unijnych, a także w ramach konkursów ogłoszonych przez Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej,
- Rozwijanie współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami i partnerami społecznymi.
- Pobudzanie i aktywizowanie społeczności lokalnej poprzez rozwijanie metody pracy socjalnej w oparciu o organizowanie społeczności lokalnej;
- Szkolenie pracowników i podnoszenie kwalifikacji zatrudnionej kadry;
- Inicjowanie oraz poszukiwanie nowych rozwiązań z zakresu wsparcia osób i rodzin korzystających z systemu pomocy społecznej w szczególności osób starszych i niepełnosprawnych.

Przedstawione w Sprawozdaniu z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli za 2019 r. liczne działania i inicjatywy, jakie podejmują pracownicy MOPS w Stalowej Woli wskazują jednoznacznie na to, że jako profesjonaliści staramy się nieustannie poszerzać wachlarz oferowanych mieszkańcom form pomocy przy jednoczesnym poszanowaniu godności każdego człowieka oraz wykorzystaniu zasad partycypacji społecznej. Niezwykle ważny jest dla nas odpowiedni dobór metod pracy oraz form pomocy tak, aby u osób zagrożonych wykluczeniem społecznym doprowadzić do pozytywnych zmian w ich życiu rodzinnym, społecznym czy zawodowym.

PIOTR PIERŚCIONEK
(Dyrektor MOPS)

WYKAZ TABEL

1. Struktura zatrudniania w MOPS (str. 8).
2. Decyzje administracyjne w sprawach świadczeń z pomocy społecznej (str.10).
3. Typy rodzin objętych pomocą MOPS (str. 11).
4. Rodziny z dziećmi objęte pomocą MOPS (str. 12).
5. Powód przyznania pomocy w latach (str. 13).
6. Czasookres korzystania ze świadczeń pomocy społecznej na podstawie decyzji administracyjnych (str. 13).
7. Rodziny korzystające z pomocy społecznej w 2019 r. według rodzaju świadczeń (str. 14).
8. Osoby uprawnione do zasiłku stałego w 2019 r. (str. 15).
9. Zestawienie danych dotyczących realizacji zasiłku okresowego ze względu na powody jego przyznania (str. 16).
10. Realizacja zasiłku celowego w 2019 r. (str. 17).
11. Zestawienie realizacji specjalnego zasiłku celowego w roku 2019 (str. 18).
12. Realizacja programu „Posiłek w szkole i w domu” w 2019 r. (str. 21).
13. Charakterystyka osób korzystających z usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych w 2019 roku (str. 25).
14. Koszt pobytu dzieci skierowanych do pieczy zastępczej w 2019 r. (str.34).
15. Problemy występujące w rodzinach uczestników Klubu Integracji Społecznej (str.39).
16. Aktywność zawodowa uczestników Klubu Integracji Społecznej(str. 40).
17. Powody korzystania z pomocy MOPS przez uczestników prac społecznie użytecznych (str.42).
18. Wiek uczestników prac społecznie użytecznych (str. 42).
19. Liczba osób korzystających z oferty Klubu Trzeźwego Życia w 2019 r. (str.46).
20. Stopień niepełnosprawności uczestników WTZ (str.52).
21. Wartość projektów realizowanych na Osiedlu Fabrycznym (str.64).
22. Wydatki w ramach zadań własnych w 2019 r. (str. 71).
23. Wydatki w zakresie dofinansowania do zadań własnych ze środków budżetu państwa w 2019 r. (str. 72).
24. Wydatki w zakresie zadań zleconych w 2019 r. (str. 72).
25. Wydatki inne (str.72).
26. Pozyskane środki ze źródeł zewnętrznych (str. 73).